

कृषि एवं किसान
कल्याण मंत्रालय
MINISTRY OF
AGRICULTURE AND
FARMERS WELFARE
सत्यमेव जयते

ग्रामीण विकास मंत्रालय
भारत सरकार
MINISTRY OF RURAL
DEVELOPMENT
GOVERNMENT OF INDIA
सत्यमेव जयते

कृषि सखियोगे नैसर्गिक कृषि

ಐದು ದಿನಗಳ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಆಗ್ರ್ಯಾನಿಕ್ ಅಂಡ್ ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್

ಹಾಪುರ್ ರಸ್ತೆ, ಕಮಲಾ ನೆಹರು ನಗರ, ಗಾಜಿಯಾಬಾದ್-2

☎ 0120-2764212, 2764906; ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ 0120-2764901

ಇಮೇಲ್: nbdc@nic.in

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ:

ಡಾ.ಯೋಗಿತಾ ರಾಣಾ, ಐಎಎಸ್
ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, IAS
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ

ಸಂಪಾದಕ:

ಡಾ. ಗಗ್ನೇಶ್ ಶರ್ಮಾ,
ನಿರ್ದೇಶಕರು, ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಆಗ್ರ್ಯಾನಿಕ್ ಅಂಡ್ ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್
ಫಾಜಿಯಾಬಾದ್

ಸಂಕಲನ:

ಡಾ. ಪ್ರಿಯಾಂಕಾ ಪ್ರಧಾನ್, ಜಿ.ಎಸ್.ಒ.
ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಜಿ.ಎಸ್.ಒ.
ಡಾ. ಸಚಿನ್ ವೈದ್ಯ, ಜಿ.ಎಸ್.ಒ.
ಶ್ರೀ ಕಿಶೋರ್ ಆರ್. ಶೆಡ್ಲೆ, ಜಿ.ಎಸ್.ಒ.

MANAGE ರವರಿಂದ ಅನುವಾದ:

ಸಮನ್ವಯದಲ್ಲಿ:

ಡಾ. ಬಾಲಸುಬ್ರಮಣಿ, ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಸಿ.ಎಸ್. & ಸಿ.ಸಿ.ಎ.)

ನ್ಯಾಷನಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಎಕ್ಸ್ಟೆನ್ಷನ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ (MANAGE),

ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ (ಎಕ್ಸ್ಟೆನ್ಷನ್) ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್

ಡಾ. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿ. ಜಿ. (ಎಕ್ಸ್ಟೆನ್ಷನ್) ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ:

ಡಾ. ಎಂ. ಆರ್ ಉಮೇಶ್ (ಯು. ಎ. ಎಸ್. ರಾಯಚೂರು)

ಡಾ. ಸಂಜಯ್ ಎಂ. ಟಿ. (ಯು. ಎ. ಎಸ್. ಬೆಂಗಳೂರು)

ಡಾ. ಯೋಗೇಶ್ ಜಿ. ಎಸ್ (ಯು. ಎ. ಎಸ್. ಬೆಂಗಳೂರು)

ಡಾ. ಪಿ. ಎಸ್. ಧನಂಜಯಸ್ವಾಮಿ (ಕೆ. ಎಸ್. ಎನ್. ಯು. ಎ. ಹೆಚ್. ಎಸ್. ಶಿವಮೊಗ್ಗ)

ಕುಮಾರಿ. ಸುಪ್ರಿಯಾ (ಯು. ಎ. ಎಸ್. ಬೆಂಗಳೂರು)

ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ (ಎಕ್ಸ್ಟೆನ್ಷನ್) ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್

ಡಾ. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿ. ಜಿ. (ಎಕ್ಸ್ಟೆನ್ಷನ್) ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್

ಆವೃತ್ತಿ-2024

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಆಗ್ರ್ಯಾನಿಕ್ ಅಂಡ್ ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್

ಹಾಪುರ್ ರಸ್ತೆ, ಕಮಲಾ ನೆಹರು ನಗರ, ಗಾಜಿಯಾಬಾದ್-2

0120-2764212, 2764906; ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ 0120-2764901

ಇಮೇಲ್: nbdc@nic.in

ವಿಷಯ ಕೋಷ್ಟಕ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಷಯ
1	ಪರಿಚಯ: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ
2	ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ
3	ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ
4	ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳು
5	ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿರ್ವಹಣೆ
6	ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ
7	ಬೇಸಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೀಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
8	ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾದರಿಗಳು
9	ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಮಗ್ರ ಮಾದರಿ
10	ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ
11	ವಿಸ್ತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು
12	ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾನ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಗುಣಗಳು
13	ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ
14	ಸಂಪರ್ಕಗಳು
	ಅನುಬಂಧ: ಕೃಷಿ ಸವಿಯರ ಅವಲೋಕನಗಳು

1. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ

ಕೃಷಿಯು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳಾದ ಭತ್ತ, ಗೋಧಿ, ಜೋಳ, ರಾಗಿ, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು, ಹಣ್ಣುಗಳು, ತರಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕಸುಬುಗಳಾದ ಜೇನುಸಾಕಣೆ; ರೇಷ್ಮೆ ಸಾಕಾಣಿಕೆ; ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾಕಣೆ. ಸರಕುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು, ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಲು, ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು, ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಸುವುದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟವಾಗಿ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಹುಪಾಲು ಜನರು ಹಲವು ರೀತಿಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಹುಪಾಲು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಹಜವಾಗಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ರೈತರೊಂದಿಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಬೇಸಾಯವು ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಮಣ್ಣಿನ ಪುನರುತ್ಪಾದನೆ, ನೀರು ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶ-ಭರಿತ ಆಹಾರವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಸಬಿಯರು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೌಹಾರ್ದಯುತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

- ಮಣ್ಣಿನ ಕನಿಷ್ಠ ಅಡಚಣೆ/ ಕನಿಷ್ಠ ಸಾಗುವಳಿ: ಮಣ್ಣಿನ ಭೌತಿಕ, ಜೈವಿಕ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು
- ಮಣ್ಣನ್ನು ಸಸ್ಯವರ್ಗ ಅಥವಾ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಡುವುದು
- ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು
- ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದು

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಭಾರತದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯು ರಾಸಾಯನಿಕ ಮುಕ್ತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಬೆಳೆ, ಮರ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ವಿಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಏಕೆ ಬೇಕು?

- ಸಸ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಬೇರುಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಗಳು ಬೇಕಾಗುವ ಶೇಕಡ 98.5 ರಷ್ಟು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಗಾಳಿ, ನೀರು ಮತ್ತು ಸೌರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಶೇಕಡ 1.5 ರಷ್ಟು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಸೂಚಿಸಿವೆ.
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯು ಹೊಲದಲ್ಲಿನ ಬೆಳೆಗಳ ಕಸ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದು, ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸಮರ್ಥ ಮರುಬಳಕೆಗಾಗಿ ದ್ವಿಧಳ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು ವಾತಾವರಣದ ಸಾರಜನಕ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ನಂತರದ ಬೆಳೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಸರದಿಯನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ-ಮೂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- ವೆಚ್ಚ ಕಡಿತದ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ವೈಫಲ್ಯದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಕೃಷಿ-ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಪರಿಕರಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ, ಹೀಗಾಗಿ ರೈತರನ್ನು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಅಪಾಯಕಾರಿ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಅನ್ವಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತದೆ, ಹೀಗಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯು ಬರ, ಕೀಟಗಳು, ರೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಹವಾಮಾನ-ಸಂಬಂಧಿತ ಅಪಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಆಘಾತಗಳಿಗೆ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಆದರಿಂದ ಕಷ್ಟ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರಿತ್ಯದಿಂದಾಗುವ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಒತ್ತಡಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ವೃತ್ತಿಪರವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ಪರಿಕರಗಳ ಉದ್ಯಮಗಳು, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ, ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು.
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಬೇಸಾಯವು ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಹಸಿಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬೆಳೆಗಳು ಆವಿಯಾಗುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಅನಗತ್ಯ ನೀರಿನ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದು 'ಪ್ರತಿ ಹನಿಗೆ ಬೆಳೆ' ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ (NF) ಎಂದರೆ ರಾಸಾಯನಿಕ-ಮುಕ್ತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ-ವೆಚ್ಚದ ಒಳಹರಿವಿನ ಬಳಕೆ (ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ/ಮೂತ್ರ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯದ ರಸ ಆಧಾರಿತ) ಜೊತೆಗೆ ಬೆಳೆ ಹೊದಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ ಬೆಳೆಗಳಂತಹ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಬಡ್ಡಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ (ಕೃಷಿ ಸಚಿವಾಲಯ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ).

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯೆಂದರೆ "ರಾಸಾಯನಿಕ-ಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಆಧಾರಿತ ಕೃಷಿ" ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ (ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಪ್ರಕಾರ). ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಕೃಷಿ-ಪರಿಸರ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಇದು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಬೆಳೆ, ಮರ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ತತ್ವಗಳು

- 1) ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳಾದ:ಮಣ್ಣು, ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ತತ್ವ
- 2) ಮಣ್ಣನ್ನು ಜೀವಂತ ಘಟಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು
- 3) ಸಸ್ಯಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದು
- 4) ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ
- 5) ಹವಾಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಶಾಪಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ತತ್ವ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ಮಹತ್ವ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ತತ್ವಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಸಸ್ಯಗಳು ಗಾಳಿ, ನೀರು ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಿಂದ 98% ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಉಳಿದ 2% ಅನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ನೇಹಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಜೀವಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಪೂರೈಸಬಹುದು (ಕಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಂತೆಯೇ).

ಮಣ್ಣನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾವಯವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಹೊದಿಕೆಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚಬೇಕು, ಇದು ಹ್ಯೂಮಸ್ ಅನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಜೀವಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಸ್ಯವರ್ಗವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಯಾವುದೇ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬದಲಿಗೆ 'ಜೀವಾಮೃತ, ಬೀಜಾಮೃತ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರಿನ ಕೃಷಿ ನಿರ್ಮಿತ ಜೈವಿಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವಾಮೃತ, ಬೀಜಾಮೃತವನ್ನು ದೇಶಿ ತಳಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಸಗಣೆ ಮತ್ತು ಗೋಮೂತ್ರದಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯು ಆನುವಂಶಿಕ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಹಸಿರುಮನೆ ಅನಿಲ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಹ ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ತಳಿಯ ಹಸುಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಪಡೆದ ಗೋಮೂತ್ರ ಮತ್ತು ಸಗಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ದೇಶಿ ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣು ಅಂಶಗಳು ಅತಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮೂತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಅಥವಾ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ಹೊರಗಿನ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಎರೆಹುಳುಗಳಿಂದ ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಕ್ರಮೇಣ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಕೀಟನಾಶಕಗಳಾದ ನಿಮಾಸ್ತ, ಅಗ್ನಿಯಾಸ್ತ, ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ, ದಶಪರ್ಣಿಕ ಮತ್ತು ಬೇವಿನ ಅಸ್ತವನ್ನು ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಏಕ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಬಹು-ಬೆಳೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

2. ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

	<p>ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ರೈತರು ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೃಷಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ (ಕೆಲವು ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ). ಆದರೆ ಬಹುತೇಕ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೃಷಿಯಷ್ಟೇ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.</p>
	<p>ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರ: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಶ್ಲೇಷಿತ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು ಬಳಸದ ಕಾರಣ, ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ವಿಷ ಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಜನರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ರೋಗದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಅವರ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.</p>
	<p>ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗಾಳಿ, ನೀರು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣು ಕಲುಷಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.</p>
	<p>ಹೆಚ್ಚಿನ ರೈತರ ಆದಾಯ: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಬೇಸಾಯವು ವೆಚ್ಚ ಕಡಿತೆ, ಕಡಿಮೆ ತೊಂದರೆ, ಸಮಾನ ಇಳುವರಿ, ಅಂತರ ಬೆಳೆಯಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯದಿಂದಾಗಿ ರೈತರ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.</p>
	<p>ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಬೇಸಾಯವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ಉದ್ಯಮಗಳು, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಬಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.</p>
	<p>ಕಡಿಮೆ ನೀರಿನ ಬಳಕೆ: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯು ಮಲ್ಚಿಂಗ್‌ನಿಂದ (ಭೂಹೊದಿಕೆ) ಆವಿಯಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಲ್ಚಿಂಗ್ ನೀರಾವರಿಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಹೀಗಾಗಿ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.</p>
	<p>ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಬೇಸಾಯವು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅಗತ್ಯ ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ರೈತರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.</p>

	<p>ರಾಸಾಯನಿಕ ಪರಿಕರಗಳ ನಿಷೇಧ: ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯೂರಿಯಾ, ಕೀಟನಾಶಕಗಳು, ಕಳೆನಾಶಕಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ಮಣ್ಣಿನ ಜೈವಿಕ ಇಂಗಾಲ ಮತ್ತು ಫಲವತ್ತತೆಯ ನಷ್ಟದೊಂದಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಜೀವಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ರಚನೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತವೆ.</p>
	<p>ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ಅತ್ಯಂತ ತಕ್ಷಣದ ಪರಿಣಾಮವು ಮಣ್ಣಿನ ಜೀವಿಗಳು, ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಎರೆಹುಳುಗಳಂತಹ ಇತರ ಜೀವಿಗಳ ಮೇಲೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯವು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.</p>
	<p>ಜಾನುವಾರು ಸುಸ್ಥಿರತೆ: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರುಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಜೀವಾಮೃತ ಮತ್ತು ಬೀಜಾಮೃತದಂತಹ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ ಮತ್ತು ಗೋಮೂತ್ರ ಮತ್ತು ಇತರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.</p>
<p>ಮೂಲ: https://ncof.dacnet.nic.in/BenefitsNaturalFarming</p>	

ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ

<p style="text-align: center;">ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು</p> <p>ನಿರ್ಜೀವ ಪರಿಸರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸುವ ಜೀವಂತ ಅಂಶಗಳು - ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.</p>
--

<p style="text-align: center;">ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸೇವೆಗಳು</p> <p>ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮಾನವ ಜೀವನವನ್ನು ಸಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಉಪಯೋಗಕಾರಿಯಾಗಿದೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ, ರೋಗ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ, ಮಣ್ಣಿನ ರಚನೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನಾ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ.</p>
--

<p style="text-align: center;">ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ</p> <p>ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ. ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.</p>
--

ಕೃಷಿ, ಜಾನುವಾರು, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು. ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೇವೆಗಳ

ಮೇಲೆ ಕೃಷಿ, ಜಾನುವಾರು, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಈ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಧನಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ಋಣಾತ್ಮಕವಾಗಿರಬಹುದು,

ಉದಾಹರಣೆಗೆ:

ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಧನಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ	ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ	ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೃಷಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿದೆ
ಕೃಷಿಯು ಕಾಡು ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೆ ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೌಂದರ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.	ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.	
ಅರಣ್ಯಗಳು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜಲವಾಸಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ನೀರಿನ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.	ಅರಣ್ಯನಾಶ ಅಥವಾ ಕಳಪೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಚಂಡಮಾರುತಗಳು /ಮುಂಗಾರು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.	
ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಗಣೆಯು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಬೀಜ ಪ್ರಸರಣ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.	ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಗಣೆ ಮತ್ತು ಕಳಪೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಜಲಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಜಲಚರ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.	

ಮೂಲ: <https://www.fao.org/ecosystem-services-biodiversity/en>

ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ

1. ಒದಗಿಸುವ ಸೇವೆಗಳು

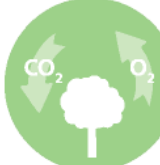

ನೀರು, ಆಹಾರ, ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರಕುಗಳು ಅವಶ್ಯಕ ಸೇವೆಗಳು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಜನರು ಪಡೆಯುವ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಪೂರೈಕೆ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸೇವೆಗಳ ಮೌಲ್ಯವು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಪಡೆಯುವ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

	ಆಹಾರ: ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಆಹಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು, ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು, ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಅಥವಾ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಲು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.
---	---

	<p>ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತು: ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮರ, ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳು, ಕೃಷಿ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಚರ್ಮವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.</p>
	<p>ಶುದ್ಧ ನೀರು: ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಜೀವಿಲ್ಲ, ಶುದ್ಧ ನೀರಿನ ಹರಿವು ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ.</p>
	<p>ಔಷಧೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು: ನೈಸರ್ಗಿಕದಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ವಿವಿಧ ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಣುಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ, ಇದು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಔಷಧದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಔಷಧೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.</p>

2. ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು

ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುವುದು, ಈ ತರಹ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕೆಲವು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ 'ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸೇವೆಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಗೋಚರವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಅವು ಹಾನಿಗೊಳಗಾದಾಗ, ಉಂಟಾಗುವ ನಷ್ಟಗಳು ಗಣನೀಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು.

	<p>ಸ್ಥಳೀಯ ಹವಾಮಾನ ಗಾಳಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಮರಗಳು ನೆರಳು ನೀಡುತ್ತವೆ ಆದರೆ ಕಾಡುಗಳು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಮಳೆ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ಗಾಳಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಮರಗಳು ಅಥವಾ ಇತರ ಸಸ್ಯಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ.</p>
	<p>ಇಂಗಾಲದ ಡೈಆಕ್ಸೈಡ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಹಸಿರುಮನೆ ಅನಿಲಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಸಸ್ಯಗಳು ಆಹಾರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಇಂಗಾಲದ ಡೈಆಕ್ಸೈಡ್ ಅನಿಲದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಇಂಗಾಲದ ಡೈಆಕ್ಸೈಡ್ ಅನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ.</p>
	<p>ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವಿಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರವಾಹ, ಬಿರುಗಾಳಿ, ಸುನಾಮಿ, ಹಿಮಕುಸಿತ, ಭೂಕುಸಿತ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತವೆ.</p>

	<p>ತ್ಯಾಜ್ಯ-ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಂತಹ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಫಿಲ್ಟರ್ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳ ಜೈವಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಳೆಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಹಾನಿಕಾರಕ/ರೋಗಕಾರಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತವೆ.</p>
	<p>ಸವೆತ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಸ್ಯವರ್ಗದ ಹೊದಿಕೆಯು ಮಣ್ಣಿನ ಸವೆತವನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಾರಜನಕ ಸ್ಥಿರೀಕರಣದಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಜೈವಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಸವೆತವು ಭೂಮಿಯ ಅವನತಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಮರುಭೂಮಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.</p>
	<p>ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಮರಗಳಲ್ಲಿನ ಹೂವುಗಳು ಕೀಟದಿಂದ ಅಥವಾ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಪರಾಗ ಸ್ಪರ್ಶವು ಹಣ್ಣು, ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಬೀಜಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೀಟಗಳಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಕೆಲವು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಾವಲಿಗಳು ಸಹ ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಜೇನುನೋಣಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಾವಲಿಗಳಂತಹ ಜೀವಿಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ 35% ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ, ವಿಶ್ವದ ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 75% ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.</p>
	<p>ಜೈವಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಭಾವ್ಯ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ವಾಹಕಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಪರಭಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ಪರಾವಲಂಬಿಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.</p>
	<p>ನೀರಿನ ಹರಿವಿನ ನಿಯಂತ್ರಣ ನೀರಿನ ಹರಿವಿನ ನಿಯಂತ್ರಣವು ಭೂ ಹೊದಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆಯಿಂದ ಒದಗಿಸಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ಸೇವೆಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಅದರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು (ಡ್ರೈನಾಜಿಕ್ಸ್) ನೀತಿ ತಯಾರಕರು ಮತ್ತು ಭೂ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.</p>

3. ಪರಿಸರದ ಪೋಷಕ ಸೇವೆಗಳು

ಸಸ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಪೋಷಕ ಸೇವೆಗಳು ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಅವುಗಳ ಸೇವೆಗಳ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.

	<p>ವಿವಿಧ ಜೀವ ಸಂಕುಲಗಳಿಗೆ ವಾಸಸ್ಥಾನ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ; ಅವು ಇತರ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಹ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು 'ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳು (ಹಾಟ್ ಸ್ಪಾಟ್‌ಗಳು)' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.</p>
	<p>ಆನುವಂಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಆನುವಂಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ (ಜಾತಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ನಡುವೆ ಮತ್ತು ಒಳಗೆ, ಅನುವಂಶಿಕಗಳ</p>

	<p>ವೈವಿಧ್ಯತೆ) ವಿಭಿನ್ನ ತಳಿಗಳು ಅಥವಾ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತದೆ, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ತಳಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಅನುವಂಶಿಕ ಧಾತು (ಜೀನ್) ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.</p>
--	---

4. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೇವೆಗಳು

ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಜನರು ಪಡೆಯುವ ವಸ್ತುವಲ್ಲದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೇವೆಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವು ಸೌಂದರ್ಯದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತು, ಮನೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಗುಂಪಿನೊಳಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೇವೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಆಳವಾದ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ: ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಮೀನುಗಾರರ ಜೀವನ ವಿಧಾನಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಜನರು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಮೌಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೇವೆಗಳು ಸೇರಿವೆ-ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.

	<p>ಮನರಂಜನೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯ</p> <p>ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಆಧಾರಿತ ಅವಕಾಶಗಳು ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಹಸಿರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಆಡುವುದು.</p>
	<p>ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ</p> <p>ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆನಂದವು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೇವೆಯು ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಸೇವಾ ಪೂರೈಕೆದಾರರಿಗೆ ಆದಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.</p>
	<p>ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ಫೂರ್ತಿ</p> <p>ಪ್ರಾಣಿ, ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ನಮ್ಮ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಮೂಲವಾಗಿದೆ.</p>
	<p>ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳದ ಪ್ರಜ್ಞೆ</p> <p>ಪ್ರಮುಖ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪರಂಪರೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಸೇರಿದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.</p>

ಮೂಲ: <https://www.fao.org/ecosystem-services-biodiversity/en/>

3. ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಮಣ್ಣು ಎಂದರೇನು?

ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮಣ್ಣು ಎಂದರೆ ಖನಿಜ, ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಜೀವಂತ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡುವ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ದರವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ವಿಧದ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣುಗಳಿವೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ:

1. ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣು
2. ಮರಳು ಮಣ್ಣು
3. ಮಿಶ್ರಿತ ಮಣ್ಣು
4. ಚೇಡು ಮಣ್ಣು

ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 45 ರಷ್ಟು ಖನಿಜಗಳು, 50 ರಷ್ಟು ಮಣ್ಣಿನ ಕಣಗಳ ಮಧ್ಯದ ಖಾಲಿ ಜಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 5ರ ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಮಣ್ಣು ಹಲವಾರು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ,

1. ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು
2. ಭೂವಾತಾವರಣದ ಪರಿವರ್ತಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ
3. ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶ
4. ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ವಾಸವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ
5. ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅನೇಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದ ಹಾಗೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿಯು ಅನೇಕ ಪ್ರಗತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ, ಆದರೂ ಇಂದು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸಮರ್ಥನೀಯತೆಯು ಆತಂಕ ಪಡುವ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ-ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿ

ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ಮೂಲಭೂತ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿದೆ.

- ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು, ಜೈವಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಪರಿಸರದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

- ನೀರು ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಮಣ್ಣು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಬೇರಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಜೈವಿಕ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಮಣ್ಣು: ಉತ್ಪಾದಕತೆ, ಲಾಭದಾಯಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಡಿಪಾಯವಾಗಿದೆ.
- ಅಸಮತೋಲನ ರಸಗೊಬ್ಬರದ ಬಳಕೆ, ಅತಿಯಾದ ಬೆಳೆಗಳು, ಪ್ರತಿ ಬೆಳೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಬಳಕೆ, ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯ ಕುಸಿತ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹದಗೆಡಿಸಿ, ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿವೆ.
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರು ಪ್ರಮುಖ ಮಣ್ಣಿನ ವಿಧಗಳಿವೆ- ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣು, ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು, ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣು, ಜೇಡು ಮಣ್ಣು, ಶುಷ್ಕ ಮಣ್ಣು, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಪರ್ವತ ಮಣ್ಣು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಣ್ಣಿನ ವಿಧವು ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚು ಫಲವತ್ತಾದ, ಹೆಚ್ಚಿನ ರಂಜಕ ಮತ್ತು ಪೊಟ್ಯಾಶ್ ಅಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಜೇಡು ಮಣ್ಣು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆಮ್ಲೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಪೊಟ್ಯಾಶ್ ಮತ್ತು ಮೆಗ್ನೀಸಿಯಂ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ರಂಜಕದಲ್ಲಿ ಕಳಪೆಯಾಗಿದೆ. ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಪೊಟ್ಯಾಶ್ ಅಂಶವಿದೆ ಆದರೆ ಫಾಸ್ಫೇಟ್‌ನ ಕೊರತೆಯಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಪೋಷಕಾಂಶದ ಕೊರತೆಗಳು:

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಸುಮಾರು 59% ಭಾರತೀಯ ಮಣ್ಣುಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾರಜನಕದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು 36% ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾರಜನಕದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮದ ಸಾರಜನಕದ ಪ್ರಮಾಣ ಹೊಂದಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ಸುಮಾರು 49% ನಷ್ಟು ಮಣ್ಣು ಲಭ್ಯವಿರುವ ರಂಜಕದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು 45% ಮಧ್ಯಮದ ರಂಜಕದ ಪ್ರಮಾಣ ಹೊಂದಿವೆ; ಆದರೆ ಸುಮಾರು 9 ಭಾರತೀಯ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪೋಟಾಷಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು 39% ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಮಧ್ಯಮದ ಪೋಟಾಷ್ ಪ್ರಮಾಣ ಹೊಂದಿವೆ.

ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳ ಪಾತ್ರ

ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಪೋಷಕಾಂಶ ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಹಾರ್ಮೋನುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ, ಸಸ್ಯದ ಪ್ರತಿರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಒತ್ತಡದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವುದು ಅಥವಾ ತಗ್ಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಯು, ಕಡಿಮೆ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

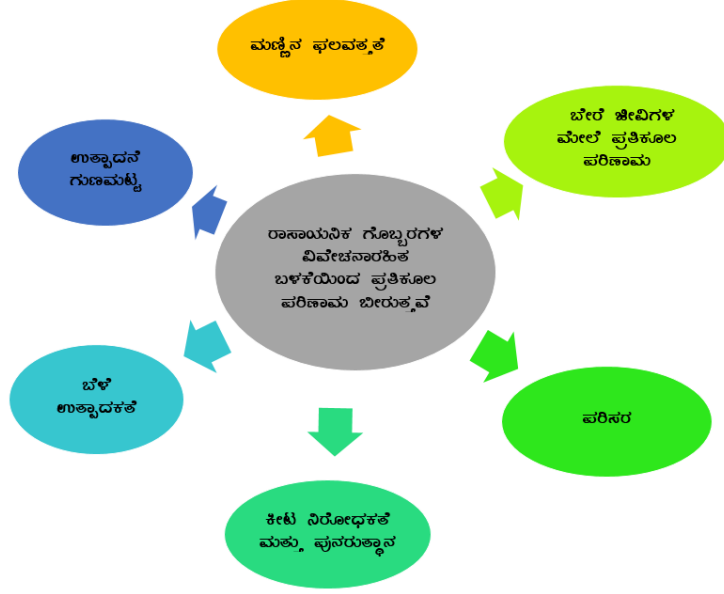
- ಸಸ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಇಂಗಾಲ ಮತ್ತು ಸಾರಜನಕದಂತಹ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

- ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣು ಜೀವಿಗಳು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿನ ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳಾದ ಕಸ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಕೊಳೆಯಲು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಮರುಬಳಕೆಯಾಗಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.
- ಮೈಕೋರೈಜ ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳಂತಹ ಕೆಲವು ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣು ಜೀವಿಗಳು ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ರಂಜಕದಂತಹ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
- ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ರೈಜೋಬಿಯಂ ಗುಂಪಿನ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಗಳು ದ್ವಿಧಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೇರುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಸ್ಯಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ವಿಟಮಿನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ಹಾರ್ಮೋನ್‌ಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಹಲವಾರು ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸಸ್ಯ ಉತ್ತೇಜಕಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳೀಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣು ಜೀವಿಗಳು ರೋಗಕಾರಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಸಸ್ಯಗಳ ಸೋಂಕನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದು.
- ಅಜೋಸ್ಪಿರಿಲಮ್ ಸಸ್ಯದ ಬೇರುಗಳ ಕೂದಲುಗಳ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಸುಧಾರಿತ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಮೈಕೋರೈಜ ಅಥವಾ ಬೇರು ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು ತೆಳುವಾದ ತಂತುಗಳ ದಟ್ಟವಾದ ಜಾಲವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ, ಅದು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ದೂರವನ್ನು ತಲುಪುತ್ತದೆ, ಅವು ವಾಸಿಸುವ ಸಸ್ಯದ ಬೇರುಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು ನೀರು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಸ್ಯದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣಿನ ಸಾವಯವ ವಸ್ತು (ಉಟ ರಡಿರಚಿಟುಛಿ ಟಚಿಣಣಜಡಿ) ಪ್ರಭಾವ

- ಇದು ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಮೂಲ
- ಹೆಚ್ಚು ಕೊಳೆತ ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳು (ಹ್ಯೂಮಸ್) ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅಯಾನುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಉಗ್ರಾಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮಣ್ಣಿನ ರಸಸಾರ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತವಾದ ರಾಸಾಯನಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ
- ಇದೊಂದು ಮಣ್ಣಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಸೂಚ್ಯಂಕವಾಗಿದೆ
- ಗಾಳಿಯಾಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಅನುಕೂಲಕರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮಣ್ಣಿನ ಹರಳಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತದೆ

- ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈ ಹರಿವು, ಸವೆತಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಹ್ಯೂಮಸ್ ಎಂದರೇನು?

ಹ್ಯೂಮಸ್ ಎಂದರೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೊಳೆಯುವಿಕೆಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಕಪ್ಪದಾದ ಸಾವಯವ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ.

ಹ್ಯೂಮಸ್ ರಚನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ:

ಗಿಡಗಳ ಎಲೆಗಳು, ಕೊಂಬೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ವಸ್ತುಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು, ರಾಶಿಯಾಗುತ್ತವೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸತ್ತಾಗ ಅವುಗಳ ಅವಶೇಷಗಳು ಸಹ ಮಣ್ಣಿನ ಕಸಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಸವು ಹ್ಯೂಮಿಫಿಕೇಶನ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಅದರ ಮೂಲಭೂತ ರಾಸಾಯನಿಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತವೆ / ಒಡೆಯುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾವಯವ ಕಸವು ಕೊಳೆತ ನಂತರ ಉಳಿಯುವ ದಪ್ಪ ಕಂದು ಅಥವಾ ಕಪ್ಪು ವಸ್ತುವನ್ನು ಹ್ಯೂಮಸ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಹ್ಯೂಮಸ್ ಅನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತಗಳು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಯ ಮೂಲದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಜೈವಿಕ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದೆ, ಇದು ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ:

- ಸಸ್ಯದ ಅವಶೇಷಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೀರ್ಣವಾದ ಮತ್ತು ಹೊರಹಾಕಲಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಸಾವಯವ ಸಂಯುಕ್ತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ: ಸಕ್ಕರೆಗಳು, ಶರ್ಕರ ಪಿಷ್ಟಗಳು, ಪ್ರೋಟೀನ್, ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್ಸ್, ಕಠಿಣ ಅಂಶಗಳು, ಮೇಣಗಳು, ರೆಸಿನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಆಮ್ಲಗಳು.
- ಈ ಸಸ್ಯ ಅವಶೇಷಗಳ ಮೇಲೆ ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು, ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಎರೆಹುಳುಗಳು, ಜಂತುಹುಳುಗಳು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ.

- ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್‌ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಕ್ಕರೆಗಳು ಮತ್ತು ಪಿಷ್ಟಗಳ ವಿಭಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಸ ಕಡ್ಡಿಗಳ ಕೊಳೆತವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸೆಲ್ಯುಲೋಸ್ ಮತ್ತು ಲಿಗ್ನಿನ್ ಹೆಚ್ಚು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತವೆ.
- ಪ್ರೋಟೀನ್ಸ್, ಸಾವಯವ ಆಮ್ಲಗಳು, ಪಿಷ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಸಕ್ಕರೆಯ ಅಂಶಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ಕೊಳೆಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.
- ಕಚ್ಚಾ ಪ್ರೋಟೀನ್‌ಗಳು, ಕೊಬ್ಬುಗಳು, ಮೇಣಗಳು ಮತ್ತು ರೆಸಿನ್‌ಗಳು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬದಲಾಗದೆ ಹಾಗೆ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ.

ಹ್ಯಾಮಸ್‌ನ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

- ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉಪಯುಕ್ತ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಫಲವತ್ತಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಸಾರಜನಕವು ಪ್ರಮುಖ ಪೋಷಕಾಂಶವಾಗಿದೆ.
- ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಹರಡುವ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಇದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಉತ್ತಮ ಮಣ್ಣಿನ ರಚನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಸ್ಯ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೂಲವಾಗಿದೆ.

ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಎರೆಹುಳುಗಳ ಪಾತ್ರ

ಎರೆಹುಳವನ್ನು ರೈತರ ಮಿತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಜೈವಿಕ ವಿಘಟನೀಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಮೃದ್ಧ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ರೈತರು ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಸಲು ಎರೆಹುಳುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವರ್ಮಿಕಾಂಪೋಸ್ಟಿಂಗ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಎರೆಹುಳು ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಕ್ಷಿಪ್ಪಕರವಾದ ಕಸ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಸಮೃದ್ಧ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಎರೆಹುಳುಗಳು ಮಣ್ಣನ್ನು ತಿರುವಿ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಮಿಶ್ರಣಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಸುರಂಗವು ಮಣ್ಣನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ನೀರು ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಕೆಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಸರಾಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಎರೆಹುಳುಗಳ ಹಿಕ್ಕೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಮಣ್ಣನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ, ಇದು ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಪೋಷಕಾಂಶವಾಗಿದೆ.

ಎರೆಹುಳುಗಳು ಸಸ್ಯದ ಅವಶೇಷಗಳಾದ ಸತ್ತ ಬೇರುಗಳು, ಎಲೆಗಳು, ಹುಲ್ಲುಗಳು, ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಜೀರ್ಣಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಮತ್ತು ಖನಿಜ ಘಟಕಗಳನ್ನು

ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಹಿಕ್ಕೆಗಳು ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಲಿನ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಹೊರಬಂದ ಸಾರಜನಕವು ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಹುಳುಗಳ ದೇಹಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತವೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಸಾರಜನಕ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಎರೆಹುಳುಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕೊರಕ ಮತ್ತು ಬಿಲವು ಮಣ್ಣನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯಾಡಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಒಳಚರಂಡಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ. ಎರೆಹುಳುಗಳಿರುವ ಮಣ್ಣು ಎರೆಹುಳುಗಳಿಲ್ಲದ ಮಣ್ಣಿಗಿಂತ 10 ಪಟ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ಬರಿದಾಗುತ್ತದೆ. ಹುಳುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಶೂನ್ಯ-ಉಳುಮೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಒಳನುಸುಳುವಿಕೆ 6 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎರೆಹುಳು ಸುರಂಗಗಳು ಮಳೆ, ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯ ಪ್ರಭಾವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಸುಣ್ಣ ಮತ್ತು ಇತರ ವಸ್ತುಗಳ ಹಾದಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ವರ್ಮಿಕಾಂಪೋಸ್ಟ್‌ಗೆ ಎರೆಹುಳುಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾವಯವ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದು, ಇದು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆನ್-ಫಾರ್ಮ್ ಇನ್-ಪುಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಫಾರ್ಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಬೆಳೆ ಅವಶೇಷಗಳು ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮರುಬಳಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಸುಧಾರಿತ ಮಣ್ಣಿನ ರಚನೆ

ಎರೆಹುಳು ಮಣ್ಣಿನ ಕಣಗಳನ್ನು ನೀರು-ಸ್ಥಿರವಾದ ಸಮುಚ್ಚಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೊರಹೊಯ್ದ ಶೇಖರಣೆಯ ನಂತರ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಎರೆಹುಳು ಲೋಳೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಕಣಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಿರವಾದ ಸಮುಚ್ಚಯಗಳ ರಚನೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ, ಇವುಗಳು ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಚದುರಿಸದೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿ ಎರೆಹುಳುಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ಎರೆಹುಳುಗಳು ಮೇಲ್ಮಣ್ಣನ್ನು ಮರು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಸಂತೋಧನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಕೂಲಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರೆಹುಳು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ 50 ಟನ್ ಮಣ್ಣು ತರಬಹುದು ಮತ್ತು 30 ಮಿಮೀ ನಷ್ಟು ಆಳದ ಪದರವನ್ನು ಸಹ ರೂಪಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಸುಧಾರಣೆ

ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳ ಸಮುದಾಯಗಳಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಳಸಲ್ಪಡುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅವು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಅನುಕೂಲದ ಜೊತೆಗೆ, ಎರೆಹುಳು ಕರುಳಿನಲ್ಲಿನ ನೀರಿನ ವಿಸರ್ಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೋಳೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಮಣ್ಣಿನ ಸಾವಯವ ಅಂಶವನ್ನು ಅದರ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ರಸಸಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು

ಎರೆಹುಳುಗಳು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿನ ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಣ್ಣಿನ ರಸಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಎಂದರೇನು?

ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಎಂಬುದು ಮುದ್ರಿತ ವರದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು 12 ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವನ ಮಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಪ್ರಧಾನ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳಾದ ಸಾರಜನಕ, ರಂಜಕ ಮತ್ತು ಪೋಟಾಶ್; ದ್ವಿತೀಯ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳಾದ-ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ, ಮೆಗ್ನೀಶಿಯಂ, ಗಂಧಕ, ಮತ್ತು ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳಾದ Zn, Fe, Cu, Mn, Bo ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಭೌತಿಕ ಅಂಶಗಳು. ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜಮೀನಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಣ್ಣಿನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸಹ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್‌ನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

ಈ ಕಾರ್ಡ್ ರೈತರ ಹಿಡುವಳಿಯ ಮಣ್ಣಿನ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಿವಿಧ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇದು ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ರೈತರಿಗೆ ತಾವು ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕಾದ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅವನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮಣ್ಣಿನ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಸಹ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಇದು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಬೆಳೆಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಇದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಗೆ ರೈತರ ಹಿಡುವಳಿಯ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಆ ನಂತರದ ಅವಧಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಣ್ಣು ಮಾದರಿಯ ವಿಧಾನ

ಜಿಪಿಎಸ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ನಕ್ಷೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 2.5 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಮತ್ತು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 10 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ 15-20 ಸೆ.ಮೀ ಆಳದಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಮೈದಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ನೆರಳು ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಬ್ಯಾಗ್ ಮಾಡಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಕೋಡ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ

ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಯನ್ನು 12 ನಿಯತಾಂಕಗಳಿಗಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಇದು ಒಂದು ಸೌಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸೌಲಭ್ಯವು ಸ್ಥಿರ ಅಥವಾ ಸಂಚರಿಸುವುದು ಆಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಆಗಿರಬಹುದು.

ಎಲ್ಲಾ 12 ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದಿತ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ:

- ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಒಡತನದ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನುರಿತ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆ
- ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಒಡತನದ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಆದರೆ ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ ಏಜೆನ್ಸಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ.
- ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ ಏಜೆನ್ಸಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ.
- ಖಾಸಗಿ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೆ.ವಿ.ಕೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ
- ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜುಗಳು/ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು/ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ ಏಜೆನ್ಸಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮೂಲಕ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂಗಾರು ಮತ್ತು ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆ ಕಟಾವು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅಥವಾ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬೆಳೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್:

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರ (NIC) ಏಕರೂಪದ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ವೆಬ್-ಪೋರ್ಟಲ್ (www.soilhealth.dac.gov.in) ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ.

4. ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳು

ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಜೀವಿಗಳಾದ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ, ಶಿಲೀಂಧ್ರ, ವೈರಸ್ ಮತ್ತು ಉಪಕಾರಿ ಕೀಟ ಅಥವಾ ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಾರಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾಗಿವೆ. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಕೀಟಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅಥವಾ ಸಸ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಇವುಗಳು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವಿಷಕಾರಿ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಬಿಡದಂತಹ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಬಳಕೆಯು ರೈತರ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾರತವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾವಯವ ರೂಪದ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇವುಗಳು ಬೆಳೆಗಳ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಗೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಜೈವಿಕ ಕೀಟನಾಶಕಗಳು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಸಾರಜನಕ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಮಾಡಿ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಾಗ ಮಣ್ಣಿನ ಜೀವಕಣಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸಸ್ಯಗಳು ಖನಿಜೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಸಾವಯವ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಶತಕೋಟಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ. ಇದು ಸಾವಯವ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಬಾಹ್ಯ ಪರಿಕರಗಳ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಧಾನ ತಂತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳ ಮಹತ್ವ: ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ ಮಟ್ಟದ ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

- ಮಣ್ಣಿನ ರಚನೆಯ ಸುಧಾರಣೆ
- ಜೈವಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಪ್ರಚೋದನೆ
- ನೀರಿನ ಧಾರಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ
- ಅನುಕೂಲಕರ ಬೇಸಾಯ
- ಸಸ್ಯಗಳ ಆರೋಗ್ಯ
- ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಇವುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ (ನಿವಾರಕ, ಸಸ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಉತ್ತೇಜಕ ಇತ್ಯಾದಿ)
- ಕೃಷಿ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಕೃಷಿ ಒಳಹರಿವಿನ ಕೊಡುಗೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ-ಪರಿಸರ ಲಿವರ್ ಆಗಿದೆ.

ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳ ವಿಧಗಳು:

1. ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳು
2. ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಬಳಸುವ ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳು

1. ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಬಳಸುವ ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳು

ಬೀಜಾಮೃತ

ಬೀಜಾಮೃತ ತಯಾರಿಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು:

- ನೀರು- 20 ಲೀಟರ್
- ಸಗಣೆ-5 ಕೆ.ಜಿ
- ಗೋಮೂತ್ರ-5 ಲೀಟರ್
- ಸುಣ್ಣ-50 ಗ್ರಾಂ
- ಬೇರು ವಲಯ (ರೈಜೋಸ್ಪಿರಿಕ್) ಮಣ್ಣು - ಕೈ ತುಂಬ

ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ

- 5 ಕೆಜಿ ದೇಸಿ ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಿ.
- ಒಂದು ಬಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ 20 ಲೀಟರ್ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಟ್ಟು 5 ಕೆಜಿ ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆಯನ್ನು ಅದ್ದಿಡಿ.
- 12 ರಿಂದ 14 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಡಿ ಇದರಿಂದ ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆಯಲ್ಲಿನ ರಸ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- ಮತ್ತೊಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ 50 ಗ್ರಾಂ ಸುಣ್ಣವನ್ನು 1 ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ತಿಳಿ ಮಾಡಿ.
- ಈಗ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ 50 ಗ್ರಾಂ ರೈಜೋಸ್ಪಿರಿಕ್ ಮಣ್ಣನ್ನು ಸೇರಿಸಿ
- ಅದರೊಳಗೆ 5 ಲೀಟರ್ ಗೋಮೂತ್ರ ಸೇರಿಸಿ ಮತ್ತು 8-12 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಈ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಡಿ.
- ಈಗ ಬೀಜಾಮೃತವು ಬೀಜೋಪಚಾರಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಬಳಸುವ ವಿಧಾನ?

- ಯಾವುದೇ ಬೆಳೆಗಳ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಗಳಿಗೆ ಬೀಜಾಮೃತವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೀಜದ ಮೇಲ್ಮೈಗೆ ಅಂಟಿಸಿ, ಕೈಯಿಂದ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ.

- ಅವುಗಳನ್ನು ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಣಗಿಸಿ ಮತ್ತು ಬಿತ್ತನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ತೆಳು ಪದರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದ್ವಿಧಳ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು, ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಅದ್ದಿ ಮತ್ತು ಒಣಗಲು ಬಿಡಿ.

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

- ಬೀಜಗಳ ಮೊಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ
- ಬೀಜದಿಂದ ಬರುವ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಉಪಯೋಗ

- ಬೀಜದಿಂದ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಬೀಜಾಮೃತದಲ್ಲಿರುವ ಸಗಣೆ ಶಿಲೀಂಧ್ರನಾಶಕವಾಗಿಯೂ, ಗಂಜಲು ದುಂಡಾಣು ನಾಶಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಣ್ಣ ಆಮ್ಲಿಯವಾಗಿರುವ ಬೀಜಾಮೃತವನ್ನು ತಟಸ್ಥಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬೀಜಾಮೃತವನ್ನು ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಬೀಜಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬೀಜದ ಮೊಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಅಧಿಕಗೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ ಬೀಜ ಕಠಿಣಗೊಳಿಸಿದಂತಾಗಿ ಬರ ನಿರೋಧಕತೆ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಸದೃಢ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜೀವಾಮೃತ ತಯಾರಿಕೆ:

ಬೇಕಾಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು

- ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ - 10 ಕೆ.ಜಿ
- ಗೋಮೂತ್ರ - - 10 ಲೀ
- ಬೆಲ್ಲ - 2 ಕೆ.ಜಿ
- ಬೇಳೆ ಹಿಟ್ಟು (ತೊಗರಿ/ಹೆಸರು/ಉದ್ದು/ಗೋವಿನಜೋಳ) -2 ಕೆಜಿ
- ಬೇರು ವಲಯ (ರೈಜೋಸ್ಪಿರಿಕ್) ಮಣ್ಣು- ಒಂದು ಹಿಡಿ
- ನೀರು-200 ಲೀಟರ್

ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ:

- ಒಂದು ಎಕರೆ ಬೆಳೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಜೀವಾಮೃತವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬ್ಯಾರೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ 200 ಲೀಟರ್ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು
- ಈ ನೀರಿಗೆ 10 ಕೆಜಿ ದೇಸಿ ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ ಸೇರಿಸಿ, ಬೆರಳುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ.
- ಗಡಿಯಾರದಂತೆ ಕೋಲಿನಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆರೆಸಿ.
- ನಂತರ ಒಡೆದ ಸಣ್ಣ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆರೆಸಬೇಕು.
- ಈ ದ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಧಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಹಿಟ್ಟು ಮತ್ತು ದೇಸಿ ಗೋಮೂತ್ರ ಸೇರಿಸಬೇಕು.

- ಆ ದ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ಬೇರು ವಲಯ (ರೈಜೋಸ್ಪಿರಿಕ್) ಮಣ್ಣನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆರೆಸಬೇಕು.
- ಗೋಣಿ ಚೀಲದ ಕವರ್ ಅನ್ನು ಬ್ಯಾರೆಲ್ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ.
- ಈ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಹುದುಗಿಸಲು ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇಡಬೇಕು.

ಹುದುಗುವಿಕೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅಮೋನಿಯಾ, ಮೀಥೇನ್, ಇಂಗಾಲದ-ಮೊನಾಕ್ಸೈಡ್, ಇಂಗಾಲದ ಡೈಆಕ್ಸೈಡ್ ಮುಂತಾದ ವಿಷಕಾರಿ ಅನಿಲಗಳು ಹೊರಸೂಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಗೋಣಿ ಚೀಲದ ರಂಧ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಅನಿಲಗಳನ್ನು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಏರೋಬಿಕ್ ಹುದುಗುವಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಬ್ಯಾರೆಲ್‌ಅನ್ನು ಮುಚ್ಚಲು ಸೆಣಬಿನ ಚೀಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.

- ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಈ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಬೆರೆಸಬೇಕು
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬ್ಯಾರೆಲ್‌ಅನ್ನು ನೆರಳು ಅಥವಾ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಬೇಕು, ನೇರ ಸೂರ್ಯ ಅಥವಾ ಮಳೆಗೆ ಜೀವಾಮೃತವನ್ನು ಒಡ್ಡಬಾರದು.

ಜೀವಾಮೃತದ ಉಪಯೋಗಗಳು:

ಇಳುವರಿ ವರ್ಧಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೂಬಿಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು (5-10% ನೀರಿನಿಂದ ಸಿಂಪಡಿಸಿ) ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ವರ್ಧಕ (ನೀರಾವರಿ ನೀರಿನ ಜೊತೆಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ).

ಜೀವಾಮೃತದ ಬಳಕೆ:

ಈ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು, ಇದನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ನೀರಾವರಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಬೇಕು. ಹಣ್ಣಿನ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಈ ದ್ರಾವಣವನ್ನು 15 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಸಿಂಪಡಣೆಯನ್ನು ಮುಂಜಾನೆ ಅಥವಾ ಸಂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಆದರೆ ದಿನದ ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಪಡಿಸಬಹುದು. ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಥವಾ ಸಿಂಪರಣಾ ಯಂತ್ರ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಆಗಲೂ ಸಹ ನಾವು ಜೀವಾಮೃತವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಬೇಸಾಯವು ಸ್ಥಳೀಯ ಹಸುಗಳು/ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಗಣೆ ಮತ್ತು ಹೊಲದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣು ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ, ಇದು ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಜೈವಿಕ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣು ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ, ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೋಸ್ಟ್ ಮಾಡುವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಸಸ್ಯ ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಹರಡುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಮರುಕಳಿಸುವ ರೂಪಗಳನ್ನು ಚಯಾಪಚಯಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸಾರಜನಕ, ರಂಜಕ ಮತ್ತು ಗಂಧಕದಂತಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಸಾವಯವ ಅಣುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಸ್ಯಗಳು ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ ಮತ್ತು ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳಂತಹ ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿವೆ, ಈ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸಾವಯವ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸಲು ಮತ್ತು

ಖನಿಜೀಕರಿಸಲು ಅನೇಕ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ವಿವಿಧ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದ ತಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಜೀವಿಗಳು ಫಾಸ್ಫೇಟ್ ಕರಗುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿವೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆಯಿಂದ 219 ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದ ತಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 59 ಪ್ರಭೇದಗಳು 90 ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಜಂತುಹುಳುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ. ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆಯು ಶೀಲಿಂಧ್ರನಾಶಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಜೀವಾಮೃತ ಮತ್ತು ಬೀಜಾಮೃತದ ಸಂಶೋಧನಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ಜೀವಾಮೃತ ಮತ್ತು ಬೀಜಾಮೃತವು ದೇಶೀಯ ಹಸುಗಳ ಸಗಣೆ ಬಳಸಿ ತಯಾರಿಸುವ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರಗಳಾಗಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಹಸುಗಳ ಸಗಣೆಯು ಬೃಹತ್ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಇದು ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಜೈವಿಕ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಜೀವಿಗಳು ರಂಜಕ ಕರಗುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿವೆ. ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆಯಿಂದ 219 ರೀತಿಯ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದ ತಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 59 ರೀತಿಯ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಶೇಕಡ 90 ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಸ್ಯಜಂತು ಹುಳುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆಯು ಶೀಲಿಂಧ್ರನಾಶಕ ಅಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ

ಘನಜೀವಾಮೃತ ತಯಾರಿಕೆ:

ಬೇಕಾಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು

- ದೇಶೀ ಆಕಳ ತಾಜಾ ಸಗಣೆ:- 100 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ
- ದೇಶೀ ಆಕಳ ಗಂಜಲ/ಗೋಮೂತ್ರ:- 10ಲೀಟರ್
- ಕಪ್ಪು ಬೆಲ್ಲ:- 2ಕಿ.ಗ್ರಾಂ
- ದ್ವಿಧಳ ಧಾನ್ಯದ ಹಿಟ್ಟು:- 2ಕಿ.ಗ್ರಾಂ
- ಬದುವಿನ ಮಣ್ಣು- 2 ಬೊಗಸೆ

ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ:

- 100 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಸಗಣೆಯನ್ನು ಉದುವ ಮಾಡಿ ಹರಡಿ ನಂತರ ಸಗಣೆಯ ಮೇಲೆ ತೇವಾಂಶ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಗಂಜಲವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ
- 2.0 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಸಾವಯವಕಪ್ಪು ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಪುಡಿ ಮಾಡಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿಸಿ ಸಗಣೆಯ ಜೊತೆ ಕೂಡಿಸಿ
- 2.0 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ದ್ವಿಧಳ ಧಾನ್ಯದ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸಗಣೆಯೊಡನೆ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ
- ನಂತರ 2 ಬೊಗಸೆ ಗಿಡದ ಕೆಳಗಡೆ ಇರುವ ಬದುವಿನ ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ
- ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದ ಗೋಣಿಚೀಲದಿಂದ ಗುಂಪು ಮಾಡಿ ಸಗಣೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚಿ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ 24 ಘಂಟೆ ಇರಿಸಿ
- ನಂತರ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಊಂಡೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ 21 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಒಣಗಿಸಿ

- ನಂತರ ಸಣ್ಣಗೆ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಎರೆಹುಳು ಗೂಬ್ಬರದ ರೀತಿ ತಂಬಿಟ್ಟುಕುಸೆಳ್ಳಿ
- ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತುವಾಗ 'ರಸಗೂಬ್ಬರದ ರೀತಿ ಎಳೆಸಡ್ಡೆಯ ಮೂಲಕ ಭೂಮಿಗೆ 400 ಕಿ. ಗ್ರಾಂ ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ ಬಳಸಿ.
- ಇದೇ ಘನ ಜೀವಾಮೃತವನ್ನು ಮೇಲು ಗೂಬ್ಬರವಾಗಿ ಎಡೆಕುಂಟೆ ಹೊಡೆದು ಕಳೆ ತೆಗೆದು ಕಳೆ ತೆಗೆದ ನಂತರ ಕೊಡಬೇಕು
- ಘನಜೀವಾಮೃತವನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿ, ಸೋಸಿದ ಕಷಾಯವನ್ನು ಬೆಳೆಯ ಮೇಲೆ ಸಂಪರಣೆಗೆ ಬಳಸಬಹುದು. ಪ್ರಮಾಣ 10 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ, 20ಲೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿ ಪ್ರತಿ ಪಂಪಗೆ 1.0 ರಿಂದ 1.5 ಲೀ. ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪಡಿಸಿ.

ಬಳಸುವ ವಿಧಾನ:

ಬಿತ್ತನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ 400 ಕೆಜಿ ಘನಜೀವಾಮೃತವನ್ನು ಬಳಸಿ. ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆ ಹೂ ಬಿಡುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯ ಸಾಲುಗಳ ನಡುವೆ ಎಕರೆಗೆ 50 ಕೆಜಿ ಘನಜೀವಾಮೃತವನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು, ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳನ್ನು ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೆಳೆಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಎರೆಹುಳುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಜೀವಾಮೃತವು ಸಾರಜನಕ, ರಂಜಕ, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಮತ್ತು ಇತರ ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಜೀವಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾವಯವ ಗೂಬ್ಬರಗಳನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಕೊಳೆಲು ಸಹಕರಿಸಿ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಅಂಶಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಜೀವಿಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥ ಸಸ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರವರ್ತಕಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

2. ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳು

1. ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ತಯಾರಿಕೆ:

ಬೇಕಾಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು

- 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಬೇವಿನ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಹಾಗಲಕಾಯಿ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಲಕ್ಕಿ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಔಡಲ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಪೇರಲ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಪಾರ್ಥೇನಿಯಂ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಹೊಂಗೆ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಸೀತಾಫಲ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಲಂಟನಾ (ಚದರಂಗಿ) ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ದತ್ತೂರಿ (ಮದರಂಗಿ) ಎಲೆ

2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ದಾಳಿಂಚೆ ಎಲೆ

ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ:

- 11 ಎಲೆಗಳ ಪೈಕಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವ 5 ಬಗೆಯ ಎಲೆಗಳನ್ನು ರುಬ್ಬಿಕೊಂಡು. 40 ರಿಂದ 50 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ
- ಪದಾರ್ಥ ಕುದಿಯುವ ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಮಣ್ಣಿನ ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತಾಮ್ರ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮುಚ್ಚಳ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಲೋಹದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ 20ಲೀ ದೇಶೀ ಆಕಳ ಗಂಜಲ ಹಾಕಿ 5 ಎಲೆಗಳ ಚಟ್ನಿಯನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ 4 ಉಕ್ಕುಗಳು ಬರುವತನಕ ಕುದಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕುದಿಸುವುದರಿಂದ 15 ಲೀ. ದ್ರಾವಣ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.
- ನಂತರ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಒಲೆಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಸಬೇಕು.
- 2 ರಿಂದ 4 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತಂಪಾಗಲು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರತಿ ದಿನ 3 ಬಾರಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಕಾರವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು.
- ನಂತರ ಈ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಸೋಸಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ 3 ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ಸರಪಿಸಿಡಬಹುದು.
- ಎಲೆಗಳ ಕೆಳಗೆ ಹುಳುಗಳ/ತತ್ತಿಕಂಡಾಗ 200 ಲೀ. ನೀರು + 6 ಲೀ. ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು.

ಹೇಗೆ ಬಳಸುವುದು?

- ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿಗೆ 20-30 ಮಿಲೀ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು

ಉಪಯೋಗಗಳು

- ರಸ ಹೀರುವ ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಯಿ/ಹಣ್ಣು ಕೊರೆಯುವ ಕೀಟಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು.

2. ನೀಮಾಸ್ತ್ರ

ಬೇಕಾಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು

- ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳು - 5 ಕೆ.ಜಿ
- ಗೋಮೂತ್ರ - 5 ಲೀಟರ್
- ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ - 1 ಕೆ.ಜಿ
- ನೀರು - 100 ಲೀಟರ್

ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ:

- ಐದು ಕೆಜಿ ಬೇವಿನ ಹಸಿರು ಅಥವಾ ಒಣಗಿದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪುಡಿಮಾಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಈ ಪುಡಿಯನ್ನು 100 ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು.

- ಇದಕ್ಕೆ 5 ಲೀಟರ್ ಗೋಮೂತ್ರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆರೆಸಿ 48 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಮುಚ್ಚಿಡಬೇಕು
- ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು 48 ಗಂಟೆಗಳ ನಂತರ ಈ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಶೋಧಿಸಿ ಬೆಳೆಗೆ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು.

ಹೇಗೆ ಬಳಸುವುದು?

- ಸೋಸಿದ 200 ಲೀಟರ್ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ ಸಿಂಪಡಣೆ ಮಾಡಬೇಕು

ಉಪಯೋಗಗಳು

- ರಸ ಹೀರುವ ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಮರಿಹುಳುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬಳಸಬಹುದು

3. ಅಗ್ನಿ ಅಸ್ತ್ರ

ಬೇಕಾಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು

- ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳು - 5 ಕೆ.ಜಿ
- ಹಸಿಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ - ಅರ್ಧ ಕೆ.ಜಿ
- ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ - ಅರ್ಧ ಕೆ.ಜಿ.
- ಗೋಮೂತ್ರ - 20 ಲೀಟರ್

ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ

- 20 ಲೀಟರ್ ಗೋಮೂತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ
- 5 ಕೆಜಿ ಬೇವಿನ ಹಸಿರು ಎಲೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ.
- ಅರ್ಧ ಕೆಜಿ ಪುಡಿಮಾಡಿದ ಹಸಿಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ.
- ಅರ್ಧ ಕೆಜಿ ಪುಡಿಮಾಡಿದ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಸೇರಿಸಿ.
- ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಗೋಮೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಕರಗಿಸಿ ಮತ್ತು ಕುದಿಸಿ.
- 3-4 ಕುದಿಯುವ ನಂತರ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ, 48 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ತಣ್ಣಗಾಗಲು ಬಿಡಿ ಮತ್ತು ನಂತರ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಶೋಧಿಸಬೇಕು.
- ಈಗ ದ್ರಾವಣವು ಬೆಳೆಗೆ ಸಿಂಪಡಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.
- 20-30 ಮಿಲೀ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು

ಉಪಯೋಗಗಳು

- ಮರದ ಕಾಂಡಗಳು ಅಥವಾ ಕಾಂಡಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕೀಟಗಳಿಗೆ, ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಮರಿ ಹುಳುಗಳ ಹತೋಟಿಗೆ ಬಳಸಬಹುದು.

ಕೆಲವು ಇತರ ಕೀಟ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸೂತ್ರೀಕರಣಗಳು

ಅನೇಕ ಸಾವಯವ ರೈತರು ಮತ್ತು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸಾವಯವ ಮಾದರಿಯ ಕೀಟಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿವೆ

ವಿವಿಧ ಕೀಟಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಈ ಸೂತ್ರೀಕರಣಗಳು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಢೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಆದರೆ ರೈತರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಪರಿಚಯವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ, ರೈತರು ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಬಳಸಬಹುದು.

ಗೋಮೂತ್ರ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಗೋಮೂತ್ರವು ಅದರ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ, ಪ್ರತಿಜೀವಕ, ಜೀವಿರೋಧಿ ಮತ್ತು ಔಷಧೀಯ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾರಜನಕ, ಪೊಟ್ಯಾಸಿಯಮ್ ಮತ್ತು ರಂಜಕದೊಂದಿಗೆ ಪೋಷಕಾಂಶ-ಸಮೃದ್ಧ ಗೋಮೂತ್ರವು ಮಣ್ಣಿಗೆ ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನೇರವಾದ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗಂಧಕ, ಸೋಡಿಯಂ, ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್, ಕಬ್ಬಿಣ, ಕಿಣ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ಲೋರಿನ್ ಇರುವಿಕೆಯು ಗೋಮೂತ್ರವನ್ನು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೀಟನಿವಾರಕವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ, ಇದು ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬಾಹ್ಯ ಪರಿಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಗೋಮೂತ್ರವನ್ನು 1:20 ರ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪಡಣೆಯಾಗಿ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ರೋಗಕಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಹತೋಟಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಸ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕವಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಹುಳಿ ಮಜ್ಜೆಗೆ

ಮಧ್ಯ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಿದ ಮೊಸರು ನೀರನ್ನು (ಬೆಣ್ಣೆ ಹಾಲು ಮಜ್ಜೆಗೆ) ಬಿಳಿ ನೋಣ, ರಸಹೀರುವ ಗಿಡ ಹೇನುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ದಶಪರ್ಣಿ ಸಾರ

ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪು 5 ಕೆಜಿ, ಲಕ್ಕಿ ಗಿಡದ ಎಲೆಗಳು 2 ಕೆಜಿ, ಈಶ್ವರಬಳ್ಳಿ ಎಲೆಗಳು 2 ಕೆಜಿ, ಪಪಾಯ 2 ಕೆಜಿ, ಅಮೃತಬಳ್ಳಿ ಎಲೆಗಳು 2 ಕೆಜಿ, ಸೀತಾಫಲದ ಎಲೆಗಳು 2 ಕೆಜಿ, ಹೊಂಗೆ ಎಲೆಗಳು 2 ಕೆಜಿ, ಹರಳು ಎಲೆಗಳು 2 ಕೆಜಿ, ಗಣಗಿಲೆ 2 ಕೆಜಿ, ಎಕ್ಕೆ ಎಲೆಗಳು 2 ಕೆಜಿ, ಹಸಿಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಪೇಸ್ಟ್ 2 ಕೆಜಿ, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಪೇಸ್ಟ್ 250 ಗ್ರಾಂ, ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ 3 ಕೆಜಿ ಮತ್ತು ಗೋಮೂತ್ರ 5 ಲೀಟರ್ ಎಲ್ಲವನ್ನು 200 ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಲು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಬಿಡಬೇಕು. ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ಪುಡಿಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಸೋಸಿದ ಹೊರತೆಗೆಯಬೇಕು. ಈ ರಸವನ್ನು 6 ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ.

5. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿರ್ವಹಣೆ

❖ ಪೀಡೆ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದು

ಪೀಡೆಗಳ ವಿಧಗಳು -

1. ನಿರಂತರ ಪೀಡೆಗಳು-ಆವರ್ತನ - ಭತ್ತದ ಕಾಂಡ ಕೊರಕ, ತೊಗರಿ ಕಾಯಿ ಕೊರಕ
2. ಸಾಂದರ್ಭಿಕ - ಭತ್ತದ ಕಣಿ, ಮಾವಿನ ಕಾಂಡ ಕೊರಕ
3. ಹಂಗಾಮಿನ ಕೀಟ - ಹತ್ತಿ ಗುಲಾಬಿ ಕಾಯಿ ಕೊರಕ, ಮಾವಿನ ಜಿಗಿ ಹುಳು
4. ದೃಢ ಕೀಟ-ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ -ಟ್ರಿಪ್ಸ್, ಮಿಲಿ ಬಗ್, ಹತ್ತಿ ಕಾಯಿ ಕೊರಕ

ಕೀಟಗಳ ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕಾರಣಗಳು

1. ಕಾಡಿನ ನಾಶ ಅಥವಾ ಕಾಡನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವುದು.
2. ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಪರಬಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ಪರತಂತ್ರ ಕೀಟಗಳ ನಾಶ, ಕೀಟಗಳ ನಿರೋಧಕತೆ, ಕೀಟಗಳ ಮರು ಹಾವಳಿ.
3. ತೀವ್ರ ಸಾಗುವಳಿ
4. ಹೊಸ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ತಳಿಗಳ ಪರಿಚಯಿಸುವಿಕೆ (ಸುಮಾರು ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಕೊಡುವ ತಿಳಿಗಳು ಕೀಟಗಳ ಹಾವಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತವೆ)
5. ಸುಧಾರಿತ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು (ಸಾರಜನಕ ಹೆಚ್ಚಳ, ಕಡಿಮೆ ಅಂತರ, ಕಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸುಧಾರಿತ ಬೆಳೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಕೀಟಗಳಿಗೆ ಯಥೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಆಹಾರದ ಲಭ್ಯತೆ)
6. ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕೀಟದ ಪರಿಚಯ
7. ವಿದೇಶಿ ಕೀಟಗಳ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಪರಿಚಯಿಸುವಿಕೆ
8. ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ (ಉಗ್ರಾಣ ಕೀಟಗಳ ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚುವಿಕೆ, ಇಲಿ ತೊಂದರೆ)

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಕೀಟಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಮುಂಜಾಗ್ರತ ಕ್ರಮಗಳು:

- ತಳಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ
- ಸುರಕ್ಷ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಗಳ / ಬಿತ್ತನೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಆಯ್ಕೆ
- ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು
- ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತಮವಾದ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಶತ್ರು ಕೀಟಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಉತ್ತೇಜನ
- ಸೂಕ್ತ ಬಿತ್ತನೆ ಕಾಲ
- ಸಸ್ಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸೂಕ್ತ, ತಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಅಂತರ
- ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಸಸ್ಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವುದು.

ಚಿಕಿತ್ಸಕ ವಿಧಾನಗಳು:

- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪೀಡನಾಶಗಳ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಶತ್ರುಕೀಟಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗಿ ಕೆಲವು ಪೀಡೆ ಅಥವಾ ಕೀಟಗಳನ್ನು ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡುವುದು.
- ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು (ಉದಾ: ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು)
- ಪರ್ಯಾಯ ಪೋಷಕ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದರಿಂದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಶತ್ರು ಕೀಟಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ / ಆಶ್ರಯ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ (ಉದಾ: ವಯಸ್ಕರ ಉಪಯೋಗಿ ಕೀಟಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಉಪಯೋಗಿ ಹೂಗಳ ಲಬ್ಧಿ ಮಾಡುವುದು)

ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸಸ್ಯ ಜನ್ಯ ಡಿಕಾಕ್ಲನ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ

ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ (ಸಸ್ಯ ಮೂಲ ಪೀಡನಾಶಕ)

ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು:

- 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಬೇವಿನ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಹೊಂಗೆ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಹಾಗಲಕಾಯಿ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಲಕ್ಕಿ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಔಡಲ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಪೇರಲ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಪಾರ್ಥೇನಿಯಂ ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಸೀತಾಫಲ ಎಲೆ

- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಲಂಟನಾ (ಚದರಂಗಿ) ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ದತ್ತೂರಿ (ಮದರಂಗಿ) ಎಲೆ
- 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ದಾಳಿಂಬೆ ಎಲೆ
- ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲ - 10 ಲೀಟರ್
(ಮೇಲಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಐದು ತರಹದ ಎಲೆಗಳು)

ತಯಾರಿಕೆ ವಿಧಾನ:

- ✓ ಹತ್ತು ಲೀಟರ್ ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲವನ್ನು ಒಂದು ಡ್ರಂನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ
- ✓ 3 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರೆದ ಹಸಿ ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ
- ✓ 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರೆದ ಕಾರಂಜ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ
- ✓ 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರೆದ ಸೀತಾಫಲದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ
- ✓ 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರೆದ ಪಪ್ಪಾಯ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ
- ✓ 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರೆದ ಸೀಬೆ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ
- ✓ ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಹತ್ತು ಲೀಟರ್ ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕರಗಿಸಿ, ಕುದಿಸಿ
- ✓ ಚೆನ್ನಾಗಿ 3-4 ಬಾರಿ ಕುದಿಸಿದ ನಂತರ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಡೆ ಇಳಿಸಿ
- ✓ 48 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ತಣ್ಣಗಾಗಲು ಬಿಡಿ. ನಂತರ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಸೋಸಿ
- ✓ ಈಗ ದ್ರಾವಣ ಸಿಂಪರಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಬಳಸುವ ವಿಧಾನ:ಶೇ. 2-3% ದ್ರಾವಣವನ್ನು ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಸಿಂಪಡಿಸಿ

ಉಪಯೋಗಗಳು: ರಸಹೀರುವ ಕೀಟಗಳು, ಕಾಯಿ / ಹಣ್ಣು ಕೊರಕಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು.

(ಮೂಲ: ಎನ್.ಸಿ.ಓ.ಎನ್.ಎಫ್., ಫಾಜಿಯಾಬಾದ್ (2011-12))

ನೀಮಾಸ್ತ್ರ (ಸಸ್ಯಜನ್ಯ ಪೀಡೆ ನಾಶಕ)

ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು:

- ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳು - 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.
- ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲ - 5 ಲೀಟರ್
- ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ - 1 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.
- ನೀರು - 100 ಲೀಟರ್

ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ:

- 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ನಷ್ಟು ಬೇವಿನ ಹಸಿರು ಎಲೆಗಳು ಅಥವಾ 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ನಷ್ಟು ಒಣಗಿದ ಬೇವಿನ ಹಣ್ಣು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲೆ ಅಥವಾ ಬೇವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಅರೆದು ಇಡಿ.
- ಅರೆದ ಬೇವಿನ ಎಲೆ ಅಥವಾ ಬೇವಿನ ಹಣ್ಣಿಗೆ 100 ಲೀಟರ್ ನಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿ
- ಈ ದ್ರಾವಣಕ್ಕೆ 5 ಲೀಟರ್ ಹಸಿವಿನ ಗಂಜಲ ಹಾಕಿ ಮತ್ತು 1 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ನಷ್ಟು ಹಸಿವಿನ ಸಗಣೆ ಹಾಕಿ.
- ಒಂದು ಕೋಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸಿ, ಗೋಣಿ ಚೀಲ ಮುಚ್ಚಿ 48 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಇಡಿ.
- ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಈ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕರಗಿಸಿ, ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ. 48 ಗಂಟೆಗಳ ನಂತರ ಈ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಸೋಸಿ. ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಿಂಪಡಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿ.

ಬಳಸುವ ವಿಧಾನ: ಸೋಸಿದ 200 ಲೀಟರ್ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ ಸಿಂಪಡಣೆ ಮಾಡಬೇಕು

ಉಪಯೋಗ: ಸಸ್ಯ ಜೀವಿ ರಸ ಹೀರುವ ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ಕಂಬಳಿ ಹುಳು (ಚಿಟ್ಟಿಯ ಮರಿ) ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ.

ಮೂಲ: ಎನ್.ಸಿ.ಓ.ಎನ್.ಎಫ್., ಫಾಜಿಯಾಬಾದ್ (2011-12)

ಅಗ್ನಿ ಅಸ್ತ್ರ

ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು:

- ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳು – 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.
- ಹಸಿರು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ – 0.5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.
- ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ – 0.5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.
- ಹಸಿವಿನ ಗಂಜಲ – 20 ಲೀಟರ್

ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ:

- 20 ಲೀಟರ್ ಹಸಿವಿನ ಗಂಜಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ
- 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಅರೆದ ಬೇವಿನ ಹಸಿರು ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ
- 0.5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಅರೆದ ಹಸಿರು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಹಾಕಿ
- 0.5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಹಾಕಿ
- ಈಗ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಹಸಿವಿನ ಗಂಜಲದಲ್ಲಿ ಕರಗಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುದಿಸಿ
- 3-4 ಬಾರಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುದಿಸಿದ ನಂತರ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಸಿ
- 48 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ತಣ್ಣಗಾಗಲು ಬಿಡಿ. ನಂತರ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಈ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಸೋಸಿ.
- ಈಗ ದ್ರಾವಣ ಸಿಂಪರಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಬಳಸುವ ವಿಧಾನ: ಶೇ. 2-3% ದ್ರಾವಣವನ್ನು ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರಸಿ ಸಿಂಪಡಿಸ ಬೇಕು.

ಉಪಯೋಗ:

ಮರದ ಕಾಂಡಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲೆ ತೊಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ, ರೆಂಬೆ, ಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವ ಕೀಟಗಳಿಗಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ದೊಡ್ಡ ಕಾಯಿ ಕೊರಕಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಂಬಳಿ ಹುಳು (ಚಿಟ್ಟಿಯ ಮರಿ) ಗಳಿಗಾಗಿ

ಇನ್ನಿತರೇ ಪೀಡನಾಶಕ ದ್ರಾವಣಗಳು

ಹಲವಾರು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಕರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಓಉಐ) ಪೀಡೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಹೊಸ ಬಗೆಯ, ನವೋನ್ವೇಷಿ ದ್ರಾವಣಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೇ, ಈ ದ್ರಾವಣಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸದಿದ್ದರೂ, ಹಲವಾರು ರೈತರು ಇವುಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪರಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇವುಗಳ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ರೈತರು ಈ ರೀತಿಯ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಪೀಡೆ ನಾಶಕಗಳ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವುಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಅತಿ ಉಪಯುಕ್ತ ದ್ರಾವಣಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ:

- ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲ: ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲ ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ 1:20 ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆಗಳ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಿಂಪಡಿಸಿದಾಗ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಬೆಳೆ ಪ್ರಚೋದಕ ಹಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಹುಳಿ ಮಜ್ಜೆ: ಮಧ್ಯಭಾರತದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹುಳಿ ಮಜ್ಜೆಗೆ (ಚಾಜ್) ಕೂಡ ಬಿಳಿನೋಣ, ಜಾಸಿಡ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ಹೇನುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.
- ದಶಪರ್ಣಿ ಕಷಾಯ: ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳು 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ., ವೈಟೆಕ್ಸ್ ನಿಗುಂಡಿ ಎಲೆಗಳು 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ., ಅರಿಸ್ಟೋಲೋಚಿಯಾ ಎಲೆಗಳು 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ., ಪಪ್ಪಾಯ (ಕ್ಯಾರಿಕಾ ಪಪ್ಪಯಾ) 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ., ಟೆನೋಸ್ಪೊರ ಕಾರ್ಡಿಪೋಲಿಯ ಎಲೆಗಳು 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ., ಅನ್ನೋನಾ ಸ್ಕಾಮೋಸ (ಸೀತಾಫಲ) ಎಲೆಗಳು 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ., ಪೊಂಗೇಮಿಯ ಪಿನ್ನೇಟಾ (ಕಾರಂಜ) ಎಲೆಗಳು 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ., ರಿಸಿನೆಸ್ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ (ಹರಳು) ಎಲೆಗಳು 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ., ನಿರಿಯಂ ಇಂಡಿಕಮ್ 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ., ಕೆಲಟ್ರೋಫಿಸ್ ಪ್ರೋಸೆರಾ ಎಲೆಗಳು 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ., ಹಸಿರು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಪೇಸ್ಟ್ 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ., ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಪೇಸ್ಟ್ 250 ಗ್ರಾಂ., ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ 3 ಕಿ. ಗ್ರಾಂ. ಮತ್ತು ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲ 5 ಲೀಟರ್‌ನ್ನು 200 ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಹುದುಗು (**Ferment**) ಬರುವಂತೆ ಇಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ ತಿರುಗುಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಈ ದ್ರಾವಣವನ್ನು 6 ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಸಿಂಪಡಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ.
- ಬೇವು - ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲ ಸಾರತೆಗೆ: 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳನ್ನು ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಅರೆದು, 5 ಲೀಟರ್ ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲ ಮತ್ತು 2 ಕಿ. ಗ್ರಾಂ. ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ ಸೇರಿಸಿ, 24 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಹುದುಗು ಬರಿಸುವುದು, ಪದೇ ಪದೇ ಅಲುಗಾಡಿಸುವುದು. ಸಾರತೆಗೆ ಹಿಚುಕಿ ಸೋಸಿ, 100 ಲೀಟರ್ ನೀರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ. ಇದನ್ನು ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಸಿಂಪರಣಾ ದ್ರಾವಣವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ರಸಹೀರುವ ಕೀಟಗಳ ಮತ್ತು ಹಿಟ್ಟಿನ ತಿಗಣೆ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬಳಸಬಹುದು.

- **ಬೆರಕೆ ಎಲೆಗಳ ಸಾರತೆಗೆ:** 3 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ನಷ್ಟು ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳನ್ನು 10 ಲೀಟರ್ ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲದಲ್ಲಿ ಅರೆದು ಇಡಿ. 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಸೀತಾಫಲ ಎಲೆಗಳು, 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಪಪ್ಪಾಯ ಎಲೆಗಳು, 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ದಾಳಿಂಬೆ ಎಲೆಗಳು, 2 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಸೀಬೆ ಎಲೆಗಳನ್ನು ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಅರೆದು ಇಡಿ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ, 5 ಬಾರಿ ಕುದುಸಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ. ಮಿಶ್ರಣ ಅರ್ಧಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ತನಕ ಕುದುಸಿ. 24 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಇಟ್ಟು ನಂತರ ಹಿಚುಕಿ ಸೋಸಿರಿ. ಇದನ್ನು ಹಾಳಾಗದಂತೆ ಬಾಟಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 6 ತಿಂಗಳು ಶೇಖರಿಸಬಹುದು. 1 ಎಕರೆಗೆ ಈ ದ್ರಾವಣವನ್ನು 2 - 2.5 ಲೀಟರ್ ನೀರಿನೊಡನೆ ಬೆರೆಸಿ 100 ಲೀಟರ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಈ ದ್ರಾವಣ ರಸ ಹೀರುವ ಕೀಟಗಳು, ಕಾಯಿ/ಹಣ್ಣು ಕೊರಕ ಕೀಟಗಳ ಹತೋಟಿಗೆ ಬಳಸಬಹುದು.
- **ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ - ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಕಷಾಯ:** 1 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಗುಲಚಾಂದನಿ (ಲಜ್ಜೆ ಗೆಟ್ಟು) ಎಲೆಗಳು, 500 ಗ್ರಾಂ. ಒಣ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, 500 ಗ್ರಾಂ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಮತ್ತು 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳನ್ನು 10 ಲೀಟರ್ ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ. ಐದು ಬಾರಿ ತೇಲಣವನ್ನು ಕುದಿಸಿ ಮಿಶ್ರಣ ಅರ್ಧ ಆಗುವವರೆಗೂ ಕುದಿಸಿ. ಸಾರ ತೆಗೆಯನ್ನು ಹಿಚುಕಿ ಸೋಸಿ. ಗಾಜಿನ ಅಥವಾ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಾಟಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿ ಇಡಿ. 2-3 ಲೀಟರ್ ದ್ರಾವಣವನ್ನು 100 ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿಸಿ 1 ಎಕರೆಗೆ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಗರಿ ಮಡಿಸುವ ಹುಳು, ಕಾಂಡ/ಹಣ್ಣು/ಕಾಯಿ ಕೊರಕಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬಳಸಬಹುದು.

❖ ವಿಶಾಲ ಶ್ರೇಣಿಯ ಸೂತ್ರೀಕರಣ - 1

ತಾಮ್ರದ ಬಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ 3 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ನವೀನ ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳು ಮತ್ತು 1 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಬೇವಿನ ಬೀಜದ ಪುಡಿಯನ್ನು 10 ಲೀಟರ್ ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲದೊಂದಿಗೆ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ. ಬಕೆಟ್‌ನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ಹತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕೊಳೆಯಲು ಬಿಡಿ. 10 ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಕುದಿಸಬೇಕು. ಮಿಶ್ರಣ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಆಗುವವರೆಗೂ ಕುದಿಸಬೇಕು. 500 ಗ್ರಾಂ. ಹಸಿರು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ 1 ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿ ಒಂದು ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ನೆನೆಹಿಡಿ. ಇನ್ನೊಂದು ಡ್ರನಲ್ಲಿ 250 ಗ್ರಾಂ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರೆದು ರಾತ್ರಿ ನೆನೆಸಿಡಿ. ಮುಂದಿನ ದಿನ ಹಸಿ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಸಾರತೆಯನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸೇರಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆರೆಸಿ ಹಾಗೂ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಸೋಸಿ. ಇದು ವಿಶಾಲ ಶ್ರೇಣಿಯ ಸೂತ್ರೀಕರಣ/ಪೀಡೆನಾಶಕ, ಹಲವಾರು ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ, ಹಲವಾರು ಕೀಟಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬಳಸಬಹುದು. 15 ಲೀ ಕ್ಯಾನ್‌ಗೆ 250 ಮಿ.ಲೀ. ವಿಶಾಲ ಶ್ರೇಣಿಯ ಪೀಡೆ ನಾಶಕವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.

❖ ವಿಶಾಲ ಶ್ರೇಣಿಯ ಸೂತ್ರೀಕರಣ - 2

20 ಲೀಟರ್ ಡ್ರಂಗ್ಗೆ 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಬೇವಿನ ಬೀಜದ ತಿರಿಳಿನ ಪುಡಿ, 1 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಕಾರಂಜ ಬೀಜದ ಪುಡಿ, 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಗುಲಚಾಂದನಿ ಎಲೆಗಳು ಮತ್ತು 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿದ ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳು ಹಾಕಿ. 10-12 ಲೀಟರ್ ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲ ಮತ್ತು ಡ್ರನ ಉಳಿದ ಭಾಗವನ್ನು ನೀರು ಹಾಕಿ 150 ಲೀಟರ್ ನಷ್ಟು ಮಾಡುವುದು. ಡ್ರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಳೆಯಲು 8-10 ದಿನ ಬಿಡಿ. 8 ದಿನಗಳ ನಂತರ ಡ್ರನಲ್ಲಿನ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಬಟ್ಟೆ ಇಳಿಸುವುದು. ಈ ಬಟ್ಟೆ ಇಳಿಸಿದ ವಸ್ತು ಬೆಳೆ ಪ್ರಚೋದಕ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಒಳ್ಳೆಯ ಪೀಡೆ ನಾಶಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. 150 ಲೀಟರ್ ದ್ರಾವಣದಿಂದ ಬಂದಂತಹ ಬಟ್ಟೆ ಇಳಿಸಿದ ವಸ್ತು 1 ಎಕರೆಗೆ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಬೇಕಾದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಈ ಬಟ್ಟೆ ಇಳಿಸಿದ ವಸ್ತುವನ್ನು

ದರ್ಬಲ ದ್ರಾವಣವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಸಿಂಪರಣಾ ಪದಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಈ ಬಟ್ಟೆ ಇಳಿಸಿದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹಲವು ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ತನ್ನ ಗುಣಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಇಡಬಹುದು.

❖ **ಟುಟಿಕದರಸಂ:**

ಟುಟಿಕದರಸಂ ತಯಾರಿಸಲು ದತ್ತೂರ ಎಲೆಗಳು (ಮರಳು ಉಮ್ಮತ್ತಿ) ಮತ್ತು ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲ ಬೇಕು. ದತ್ತೂರ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲದಲ್ಲಿ 2-3 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕುದಿಸಬೇಕು, ತಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಿ ನಂತರ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಸೋಸಬೇಕು.

❖ **ಸುಂಠಿ ಅಸ್ತ್ರ(ಸೊಂತಾಸ್ತ್ರ):**

2 ಲೀಟರ್ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 200 ಗ್ರಾಂ ನಷ್ಟು ಶುಂಠಿ ಪುಡಿ (ಸೊಂತ) ಹಾಕಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ ಹಾಕಿ. ಈ ದ್ರಾವಣ ಅರ್ಧ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗುವವರೆಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುದಿಸಿ. ತಣ್ಣಗಾಗಲು ಬಿಡಿ. ಇನ್ನೊಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ 2 ಲೀಟರ್ ಹಾಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಣ್ಣ ಉರಿಯೊಂದಿಗೆ ಕುದಿಸಿ. ನಂತರ ಹಾಲನ್ನು ತಣ್ಣಗಾಗಲು ಬಿಡಿ. ಹಾಲಿನ ಕೆನೆ ತೆಗೆದುಹಾಕಿ. ಈಗ 200 ಲೀಟರ್ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಶುಂಠಿ ಪುಡಿ ಮತ್ತು ಕೆನೆ ತೆಗೆದ ಹಾಲನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ, ಗೋಣಿ ಚೀಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಈ ಮಿಶ್ರಣಕ್ಕೆ ಹೊದಿಸಿ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುದ್ವಾಹೀಕರಣ ವಿನಿಮಯ ಆಗುತ್ತದೆ, ಮಸ್ಲಿನ್ ಬಟ್ಟೆ ಬಳಸಿ ಸೋಸಿ, ಈ ದ್ರಾವಣವನ್ನು 48 ಗಂಟೆಗಳ ಬಳಕೆ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಲು ಬಳಸಬೇಕು.

❖ **ಕಾಕುಳ್ಳಿನ ಕಷಾಯ(ಜಂಗಲ ಕಿ ಕಂದ್):**

ಒಂದು ಮಸ್ಲಿನ್ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಂದ್ ಪುಡಿ (ಸ್ವದೇಶಿ ಹಸು ತಳಿಯ ಸಗಣಿಯನ್ನು ಪುಡಿ ಮಾಡಿ ಬಳಸುವಿಕೆಗೆ ಜಂಗಲ್ ಕಿ ಕಂದ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ) ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, 200 ಲೀಟರ್ ನೀರನ್ನು ಡ್ರೆನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅದರ ಬಾಯಿಗೆ ಒಂದು ಕೋಲನ್ನು ತೂಗುಹಾಕಿ. ಮಸ್ಲಿನ್ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಕಂದ್ ಪುಡಿಯ ಚೀಲವನ್ನು ನೇತು ಹಾಕಿ. 48 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಬಿಡಿ. ಗಡಿಯಾರದ ಮುಳ್ಳು ತಿರುಗುವ ಬಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಈ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡರಿಂದ - ಮೂರು ಬಾರಿ ಕೆದಕುತ್ತಾ ಇಡಿ. ದ್ರಾವಣದ ಬಣ್ಣವು ಕೆಂಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಕಂದು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ (ಖಾತಾ/ತಾಮ್ರದ ಬಣ್ಣ) ತಿರುಗುತ್ತದೆ. 48 ಗಂಟೆಗಳ ನಂತರ ಈ ಬ್ಯಾಗನ್ನು ಹಿಂಡಿ ತೆಗೆಯಿರಿ ಮತ್ತೆ ಮುಳುಗಿಸಿ, ಹಿಂಡಿ. 3-4 ಬಾರಿ ಈ ತರಹ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಕಿಸಿ, 48 ಗಂಟೆಗಳ ಒಳಗಡೆ ಸಿಂಪಡಿಸಿ. ಸಿಂಪರಣೆಗೆ ಮುಂಚೆ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಸೋಸಬೇಕು.

ಕೀಟಗಳಲ್ಲದ ಪೀಡೆಗಳು

ಕೀಟಗಳಲ್ಲದೆ, ಒಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಕೀಟಗಳಲ್ಲದ ಪೀಡೆಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ಇಲಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಮೃದ್ವಂಗಿಗಳು, ಕೋತಿಗಳು, ನುಸಿಗಳು, ಬಸವನ ಹುಳು, ಗೊಂಡೆಹುಳು ಮತ್ತು ಕಾಡು ಮೃಗಗಳು ಈವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿವೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಘನನೀಯ ಉತ್ಪತ್ತಿ ದಂಡಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

ಕೀಟಗಳಲ್ಲದ ಪೀಡೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಸಾಗುವಳಿ ನಿಯಂತ್ರಣ: ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಕೀಟ ಹಾವಳಿ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಉಸ್ತುವಾರಿ.

ಯಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ: ನುಸಿ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ದೇಹದ ಸಂಧಿ ಪದಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಪದ್ಧತಿ.

ನೀರಿನ ಬಲಪೂರಕ ತೊರೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ನುಸಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗದಂತೆ

ವರ್ಹಿಸಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚಿನ ನಷ್ಟ ಆಗದಂತೆ ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತ ಗಿಡ ಮರಗಳ ಮೇಲೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಶಬ್ದ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.

ಅನಾಕರ್ಷಕ ಡಿಕಾಂಕ್ಷನ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ: ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಡಿಕಾಂಕ್ಷನ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಜಗರು ವಾಸನೆ ಬರುವ, ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬಳಸಿ, ಪಕ್ಕತಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯನ್ನು, ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥ ಸಸ್ಯಜನ್ಯಗಳು, ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೀಟಗಳಲ್ಲದ ಪೀಡೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಮೃದ್ವಂಗಿಗಳು, ಬಸವನಹುಳು & ಗೊಂಡೆಹುಳು

ಇಲಿಗಳು, ಹೆಗ್ಗಣಗಳು ಮೂಷಿಕ ಪ್ರಾಣಿ

ಜಂತು ಹುಳು

ಪಕ್ಷಿಗಳು

ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳು

ಮಂಗಗಳು

ಕೀಟಗಳಲ್ಲದ ಪೀಡೆಗಳು

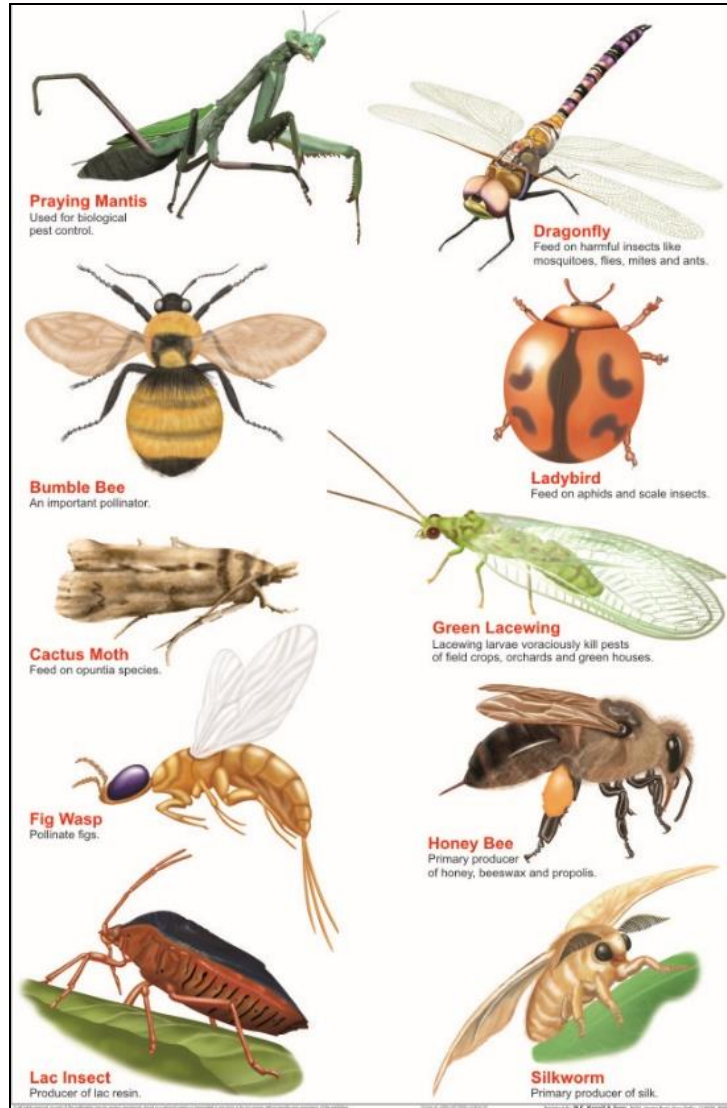
ಉಪಯೋಗಕಾರಿ ಕೀಟಗಳು:

ಉಪಯೋಗಕಾರಿ ಕೀಟಗಳು ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿವೆ: ಪರಭಕ್ಷಕ ಜೀವಿ, ಪರಾವಲಂಬಿ ಜೀವಿ ಹಾಗೂ ಪರಾಗ ಸ್ಪರ್ಶಿಗಳು.

ಪರಭಕ್ಷಕ ಜೀವಿ: ಇವು ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ನುಸಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಗುಲಗಂಜಿ ಕೀಟಗಳು, ಕಡಜ/ಕಣಜ.

ಪರಾವಲಂಬಿ: ಇವು ಬೇರೆ ಕೀಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪರಾವಲಂಬಿ ಕೀಟಗಳ ಅಪರಿಪಕ್ವ ಹಂತಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ಅಶ್ರಯದೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆದು ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟಂತವುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶಿಗಳು: ಜೇನು ನೋಣಗಳು, ಇತರೇ ಕಾಡು ನೋಣಗಳು, ಚಿಟ್ಟೆಗಳು, ಪತಂಗಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕೀಟಗಳು ಹೂಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ, ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ, ಮಕರಂದ ಮತ್ತು ಪರಾಗಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವಂತವು. ಪರಾಗ ಸ್ಪರ್ಶಿಗಳು ಪರಾಗವನ್ನು ಒಂದೇ ಪ್ರಭೇದದ ಹೂಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪರಾಗ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಬೀಜ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

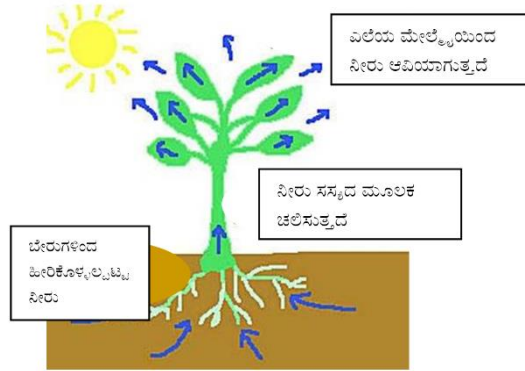
6. ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಕೃಷಿಗೆ ನೀರಿನ ಆಕರಗಳು ಯಾವವು?

ಅಂತರ್ಜಲ ನೀರು: ಭೂಮಿಯ ಅಡಿಭಾಗದ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳ ಕೆಳಗೆ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಿನ ರಂಧ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಶೇಖರಣೆಯಾಗಿರುವ ನೀರನ್ನು ಅಂತರ್ಜಲ ನೀರೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ನೀರಿನ ಶೇಕಡಾ 30 ರಷ್ಟು ನೀರು ಅಂತರ್ಜಲ ನೀರಾಗಿದೆ.

ಭೂ ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರು: ನದಿ, ಕೆರೆ, ಸರೋವರ ಮತ್ತು ಸಿಹಿ ನೀರಿನ ಮಿಯ ಅಡಿಭಾಗದ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳ ಕೆಳಗೆ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಿನ ರಂಧ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಶೇಖರಣೆಯಾಗಿರುವ ನೀರನ್ನು ಅಂತರ್ಜಲ ನೀರೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ನೀರಿನ ಶೇಕಡಾ 30 ರಷ್ಟು ನೀರು ಅಂತರ್ಜಲ ನೀರಾಗಿದೆ.

ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರು: ನದಿ, ಸರೋವರ ಅಥವಾ ತಾಜಾ ನೀರಿನ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ನೀರು. ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಮಳೆಯಿಂದ (ಮಳೆ) ಮರುಪೂರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಸಾಗರಗಳಿಗೆ ವಿಸರ್ಜನೆ, ಆವಿಯಾಗುವಿಕೆ, ಬಾಷ್ಪೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣದ ಮೂಲಕ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಒಳಹರಿವು ಎಂದರೆ ಜಲಾನಯನದಲ್ಲಿ (ಕ್ಯಾಚ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರದೇಶ) ಒಳಗೆ ಬೀಳುವ ಮಳೆಯಾಗಿದೆ.

ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ?

ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಏಕೆ ಮಾಡಬೇಕು?

- ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ ಆದರಿಂದ ನಾವು ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ಕ್ಷಿಪ್ರ ನಗರೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ, ಮಳೆಯ ನೀರು ಉಪ-ಮಣ್ಣಿನ ಒಳನುಗ್ಗುಳುವಿಕೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.
- ನೀರಾವರಿ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು

ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿನ ತಂತ್ರಗಳು:

ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ತಂತ್ರಗಳಿವೆ.

- ಭವಿಷ್ಯದ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮಳೆನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು
- ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ಮರುಪೂರಣ ಮಾಡಬೇಕು

ನೀರಿನ ಕೊಯ್ಲು ತಂತ್ರಗಳು:

ಹೊಂಡಗಳು: - ಆಳವಿಲ್ಲದ ಜಲಚರವನ್ನು ಮರುಪೂರಣ ಮಾಡಲು ಮರುಪೂರಣ ಹೊಂಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಇವುಗಳನ್ನು 1 ರಿಂದ 2 ಮೀ, ಅಗಲ ಮತ್ತು 3 ಮೀ ಆಳದ ವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಂಡೆಗಳು, ಜಲ್ಲಿಕಲ್ಲುಗಳು, ಒರಟಾದ ಮರಳಿನಿಂದ ತುಂಬಬೇಕು.

ಕಂದಕಗಳು:- ಆಳವಿಲ್ಲದ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂದಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಂದಕವು 0.5 ರಿಂದ 1 ಮೀ ಅಗಲ, 1 ರಿಂದ 1.5 ಮೀ. ಆಳ ಮತ್ತು 10 ರಿಂದ 20 ಮೀ. ಉದ್ದ ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಇವುಗಳನ್ನು ಫಿಲ್ಟರ್ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಸಬೇಕು.

ಅಗೆದ ಬಾವಿಗಳು:- ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಅಗೆದ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಜಲಮರುಪೂರಣ ರಚನೆಗಳಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಗೆದ ಬಾವಿಗೆ ಹಿಂಗುವ ಮೊದಲು ನೀರು ಶೋಧಕ ಮಾಧ್ಯಮದ (ಫಿಲ್ಟರ್ ವಸ್ತು) ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗಬೇಕು.

ಕೈ ಪಂಪ್‌ಗಳು:- ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕೈ ಪಂಪ್‌ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಆಳವಿಲ್ಲದ/ಆಳವಾದ ಜಲಚರಗಳನ್ನು ಮರುಪೂರಣ ಮಾಡಬಹುದು. ಕೈ ಪಂಪ್‌ಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿಸುವ ಮೊದಲು ನೀರು ಶೋಧಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗಬೇಕು.

ಮರುಪೂರ್ಣ (ರಿಚಾರ್ಜ್) ಬಾವಿಗಳು:- 100 ರಿಂದ 300 ಮಿಮೀ. ವ್ಯಾಸವುಳ್ಳ ರೀಚಾರ್ಜ್ ಬಾವಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಳವಾದ ಜಲಚರಗಳನ್ನು ಮರುಪೂರಣ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮರುಪೂರಣ ಬಾವಿಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಡೆತಡೆ ಉಂಟಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಶೋಧಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ನೀರನ್ನು ರವಾನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮೇಲ್ಮೈ ಜಲಮೂಲಗಳಿಗೆ ಮಳೆ ಹರಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವುದು

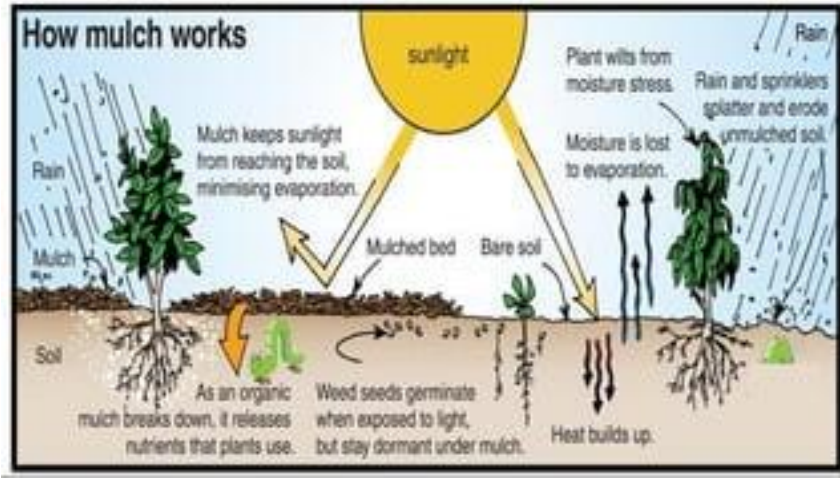
ನಗರ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಜಲಮೂಲಗಳು ಒಣಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ನೀರಿನ ಸರಾಗ ಹರಿಯುವಿಕೆಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೆರೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಜಲಮೂಲಗಳಿಗೆ ಸರಾಗ ನೀರು ಹರಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಾತರಿ ಪಡಿಸಬೇಕು. ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಮಳೆಯ ನೀರಿನ ಹರಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಹತ್ತಿರದ ಕೆರೆ ಮತ್ತು ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹರಿಸಿದ್ದಾದರೆ ಅಂತರ್ಜಲ ಜಲಮರುಪೂರಣವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಭೂ ಹೊದಿಕೆ ಮೂಲಕ ನೀರು ಮತ್ತು ತೇವಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಭೂ ಹೊದಿಕೆ

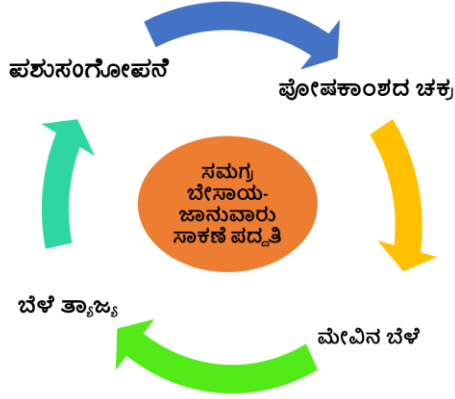
ಭೂ ಹೊದಿಕೆ ಮಣ್ಣಿನ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಅವಶೇಷಗಳು ಅಥವಾ ಇತರೆ ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಹೊದಿಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಭೂ ಹೊದಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು, ನೀರಿನ ಹಿಂಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಮಣ್ಣಿನ ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಲು, ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು, ಮಣ್ಣಿನ ರಚನೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರಿನ ಹರಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಹಾಗೂ ಕಳೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ

ನಿಭಾಹಿಸಲು ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗುವುದು. ಅದಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆ ಹೊದಿಕೆಯು ಮಳೆಯ ನಂತರದ ಮಣ್ಣಿನ ಹೊರಪದರದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು.

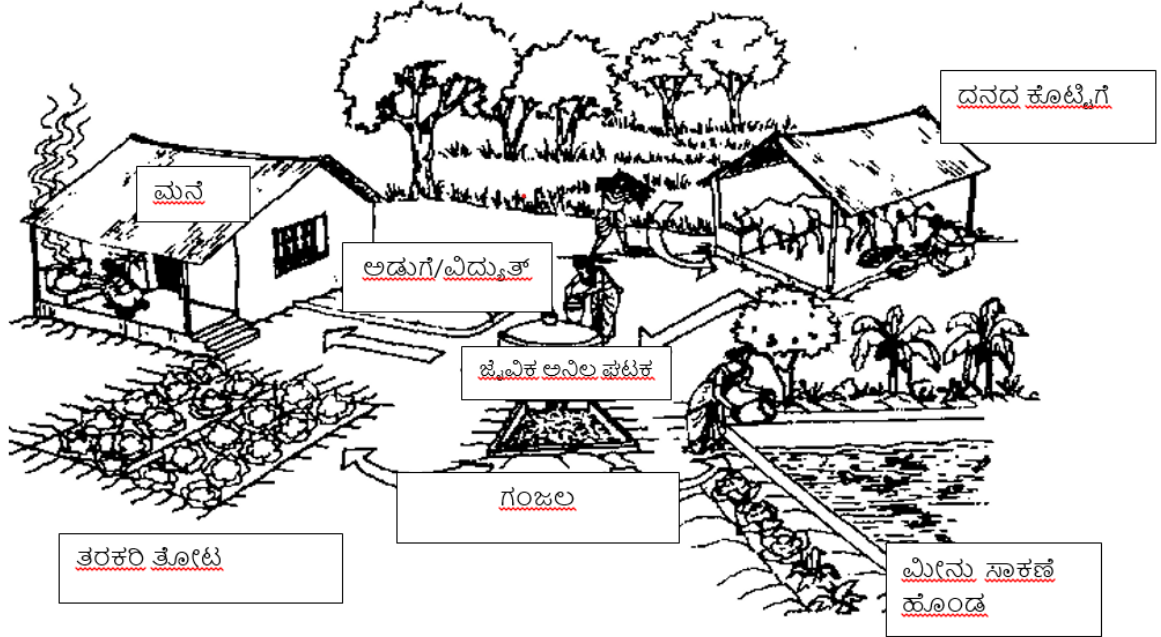

7. ಬೇಸಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೀಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

- ವೈವಿಧ್ಯತೆ (ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ)

ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:	
<ul style="list-style-type: none"> • ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ • ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃಷಿ ಆದಾಯ • ಸುಸ್ಥಿರ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ • ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ • ಕಡಿಮೆಯಾದ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ • ನಿಯಮಿತ ಸ್ಥಿರ ಆದಾಯ • ಮಣ್ಣಿನ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು • ಏಕೀಕರಣದ ನಿಯಮಿತ ಉದ್ಯೋಗ ವ್ಯಾಪ್ತಿ 	

ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ ಮಾದರಿ

ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

<ul style="list-style-type: none"> • ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ • ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃಷಿ ಆದಾಯ • ಸುಸ್ಥಿರ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ • ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ • ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ • ನಿಯಮಿತ ಸ್ಥಿರ ಆದಾಯ • ಮಣ್ಣಿನ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು • ನಿಯಮಿತ ಉದ್ಯೋಗ 	<p>ಬೆಳೆ ಪಾಲನೆ, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ತರಕಾರಿ ಕೃಷಿ, ಹೂವಿನ ಕೃಷಿ, ಹಣ್ಣಿನ ತೋಟಗಳು, ಅರಣ್ಯ, ಅಣಬೆ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ಡೈರಿ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಜೇನುಸಾಕಣೆ, ರೇಷ್ಮೆ, ಕೋಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಲಾಭ ಪಡೆಯಬಹುದು.</p>
---	--

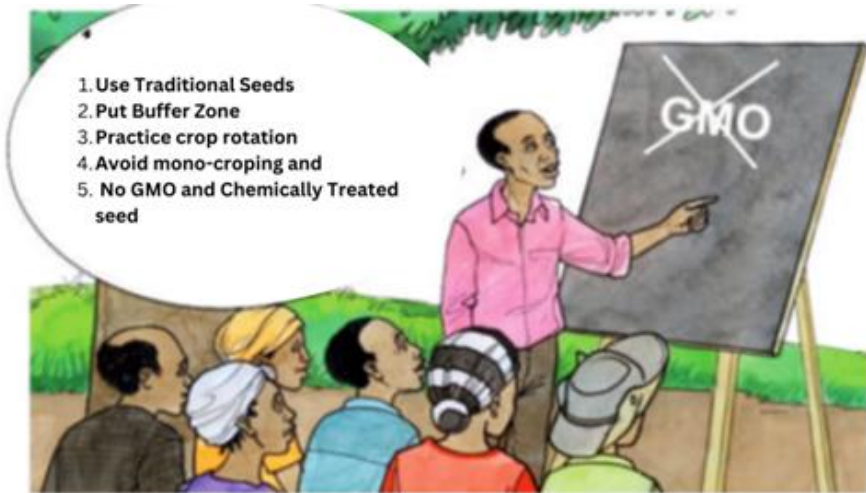
ಕೆಲವು ಜನಪ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಐ. ಸಿ. ಎ. ಆರ್ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮಾದರಿಗಳು

- ಕೃಷಿ + ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ
- ಕೃಷಿ + ಕೋಳಿ + ಮೇಕೆ/ಕುರಿ ಸಾಕಣೆ
- ತೋಟಗಾರಿಕೆ + ಮೀನುಗಾರಿಕೆ + ಕೋಳಿ
- ಹಂದಿಗಳು + ಮೀನುಗಾರಿಕೆ + ಬಾತುಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ
- ಕೃಷಿ + ಸಿಲ್ವಿಪಾಶ್ಚರ್
- ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ + ಮೀನುಗಾರಿಕೆ
- ಮೀನು ಕೃಷಿ + ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ
- ಕೃಷಿ (ಭತ್ತ) + ಮೀನುಗಾರಿಕೆ + ಅಣಬೆ ಉತ್ಪಾದನೆ
- ಕೃಷಿ + ಬಾತುಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ + ಕೋಳಿ
- ಕೋಳಿ + ಮೀನುಗಾರಿಕೆ
- ಭತ್ತ + ಮೀನುಗಾರಿಕೆ + ತರಕಾರಿ
- ಭತ್ತ + ಮೀನುಗಾರಿಕೆ + ಕೋಳಿ
- ಹಂದಿ/ಕೋಳಿ + ಮೀನುಗಾರಿಕೆ + ತರಕಾರಿ

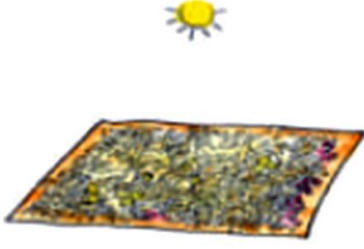

• ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಮತ್ತು ನಾಟಿ ಸಸಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಾಭಿವರ್ಧನ ವಸ್ತುಗಳು ಬಳಕೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆ ಸ್ಥಿತಿ ಸ್ಥಾಪಕ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿ ನವಿಕರಿಸಲಾಗದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಅನುವಂಶಿಕ ಬೀಜಗಳ ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ತಳಿಗಳ ವೈವಿದ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

1. Timely harvesting and drying

Harvest during dry weather

2. Proper threshing

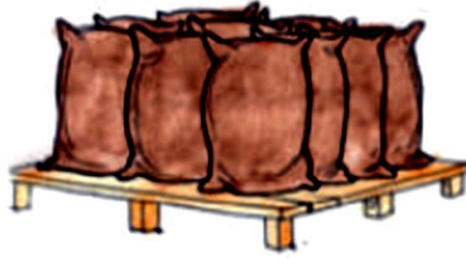
3. Cleaning to remove the trash

4. Sorting to remove damaged beans

5. Proper packing and storage off the ground

ಶೇಖರಣಾ ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕ್ರಮಗಳು

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೀಜದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

- ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೀಜಗಳು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತವೆ ಏಕೆಂದರೆ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನಿನಿಂದ ಉತ್ತಮ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಋತುವಿಗಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.
- ರೈತರು ತಮ್ಮ ಬೀಜವನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಇತರ ರೈತರೊಂದಿಗೆ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಬೀಜಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಬೀಜಗಳ ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಸ್ಥಳೀಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಜೀವನಾಧಾರ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ, ಏಕೆಂದರೆ ರೈತರು ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಜೀವನಾಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಅಥವಾ ಮುಂದಿನ ಋತುವಿಗಾಗಿ ಶೇಖರಣೆಗಾಗಿ ಬೀಜವನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿಬೀಜಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
- ಸ್ಥಳೀಯ ಬೀಜಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಹವಾಗುಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ರೈತರು ತಮ್ಮ/ಅವರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.
- ಸ್ಥಳೀಯ ಬೀಜಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

- ಸ್ಥಳೀಯ ಬೀಜಗಳು ಉತ್ತಮಗುಣಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳು ವರ್ಷಾನು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಒಡ್ಡುವ ಸಹಿಷ್ಣುಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.
 - ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೀಜಗಳು ಒತ್ತಡದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.
- ಮೂಲ: ಶಿವ ವಿ., ಪಾಂಡೆ ಪಿ., ಸಿಂಗ್ ಜೆ. 2004. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯ ತತ್ವಗಳು: ಭೂಮಿಯ ಹಾರ್ವೆಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸುವುದು. ನವದನ್ಯಾ, ನವದೆಹಲಿ, ಭಾರತದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬೀಜಗಳ ಆಯ್ಕೆ

ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜವು ಅದರ ಆನುವಂಶಿಕ, ಶಾರೀರಿಕ, ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳ ಮೊತ್ತವಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ರೈತ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಆನುವಂಶಿಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದಾಗ, ಅವನು ಅನೇಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು:

- ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ: ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ಸಸ್ಯಗಳು, ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹಣ್ಣುಗಳು (ಆಕಾರ, ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸುವಾಸನೆ), ಉತ್ತಮ ಹಣ್ಣಿನ ಗೊಂಚಲು, ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ, ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಆಯ್ದು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಸ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯ ಅಂತರವನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕು.
- ಕೀಟ ಅಥವಾ ರೋಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನೆರೆಯ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಸ್ತ ಪಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಬೀಜಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಏಕೆ ಬೇಕು?

ಬೀಜ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯು ಉತ್ತಮ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಹರಡುವ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ಫಲಿತಾಂಶವು ಆರೋಗ್ಯಕರ (ರೋಗ ಮುಕ್ತ) ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಬೀಜ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಇದು ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುವಿಕೆಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬೀಜಗಳು ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಬೀಜದಿಂದ ಹರಡುವ ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬೀಜದ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಬೆಳೆ ಅಥವಾ ಸಸ್ಯಗಳ ಆರಂಭಿಕ ಮತ್ತು ಏಕರೂಪದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದು ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಳೆಗಳ ಬೇರಿನಲ್ಲಿ ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ತೇವ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಂತಹ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪದ ಬೆಳೆ ನಿಲ್ಲುವಲ್ಲಿ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೀಜಾಮೃತ

ಬೀಜಾಮೃತವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದ್ರವ ಸಾವಯವ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದ್ದು, ಶೂನ್ಯ- ಬಂಡವಾಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ (ಈಗ ಸುಭಾಷ್ ಪಾಲೇಕರ್ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ) ಬೀಜ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ, ಗೋಮೂತ್ರ, ನೀರು, ಸುಣ್ಣ ಮತ್ತು ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದೆ. ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುವ ಸಸ್ಯವನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಬೀಜಾಮೃತ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ; ಜೊತೆಗೆ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು; ಹಾನಿಕಾರಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟಗಳು ಬೀಜದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ಬೀಜಾಮೃತದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಹರಡುವ ರೋಗಕಾರಕಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಬೀಜಗಳಿಗೆ ಬೀಜಾಮೃತ ದಲ್ಲಿ ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅದರ ಮೊಳಕೆ ಹಂತದಿಂದಲೇ ಸಸ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಸಿಗಳನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಬೀಜಾಮೃತದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬೀಜಾಮೃತದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿ ಸಮುದಾಯಗಳೆಂದರೆ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ, ಯೀಸ್ಟ್, ಆಕ್ಟಿನೊಮೈಸೆಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು.

ಬೀಜಾಮೃತದ ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ

- ಒಂದು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ 5 ಕೆಜಿ ತಾಜಾ ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ 20 ಲೀಟರ್ ನೀರು ಇರುವ ಡ್ರಮ್ಮಲ್ಲಿ 12 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ನೇತುಹಾಕಿ.
- ಇನ್ನೊಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೀಟರ್ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ 50 ಗ್ರಾಂ ಸುಣ್ಣವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಇರಿಸಿ
- ಮರುದಿನ, ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆಯನ್ನು ಅದೇ ನೀರಿನಲ್ಲಿ 2-3 ಬಾರಿ ಹಿಸುಕಿ ಅದರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಶವನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯಿರಿ.

- ಒಂದು ಹಿಡಿ ಕಚ್ಚಾ ಮಣ್ಣು, 5 ಲೀಟರ್ ಗೋಮೂತ್ರ ಮತ್ತು ಸುಣ್ಣದ ನೀರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮತ್ತು ಮರದ ಕೋಲಿನಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆರೆಸಿ
- ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡಲು ಬೀಜಾಮೃತವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ

ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ

ಮರು ದಿನ

ಬೀಜಾಮೃತ ಬಳಸುವ ವಿಧಾನ

ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು ಸಿದ್ಧ ಬೀಜಾಮೃತವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.

100 ಕೆಜಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು ಇಪ್ಪತ್ತು ಲೀಟರ್ ಬೀಜಾಮೃತ ಸಾಕು. ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ನಂತರ, ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಬೀಜಗಳನ್ನು ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿ. ಬೇರು, ಕಾಂಡ, ಗಡ್ಡೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಸ್ಯಕ ನಾಟಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಮೊಳಕೆ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಬೀಜಾಮೃತದಲ್ಲಿ 5 ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಅದ್ದಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

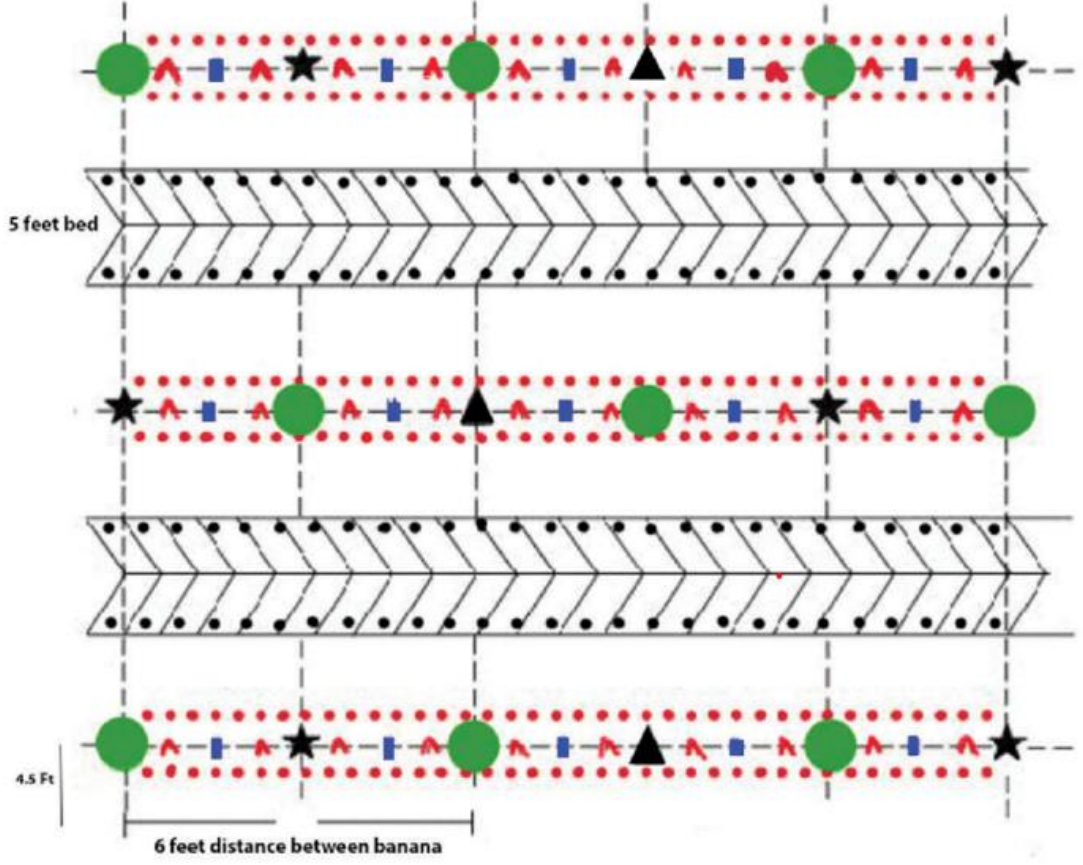
8. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾದರಿಗಳು

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಬಳಸುವುದರ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಬಹು ಬೆಳೆ ಮಾದರಿಗಳ ವಿಧಗಳು:

ಐದು ಪದರ ಮಾದರಿ: ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ, ಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು 36×36 ಅಡಿಗಳ ಸಮಾನ ಚೌಕಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಚೌಕವನ್ನು ನಾಲ್ಕು 9×9 ಅಡಿ ಉಪ ಚೌಕಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಅಡಿ ಜಾಗದಲ್ಲಿ 1 ಬಾಳೆ ಮರ, 4 ಅಡಿಕೆ ಮರಗಳು, ಅಡಿಕೆ ಮರಗಳಲ್ಲಿ 4 ಕರಿಮೆಣಸು ಬಳ್ಳಿಗಳು, 2 ಕಾಫಿ ಗಿಡಗಳು, 2 ಗ್ಲಿರಿಸೀಡಿಯ ಮರಗಳು ಮತ್ತು 32 ಶುಂಠಿ ಗಿಡಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಸುಮಾರು 170 ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಬಳಸಬಹುದು.

ಪದರ-1	ಮಾವು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಸಪೋಟಾ ಮರಗಳು	36×36 ಚದರ ಅಡಿ ಪಾತಿಯಲ್ಲಿ 90 ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಮತ್ತು 80 ಅಡಿ ಅಗಲ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ	4 ಅಡಿ ವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ನಾವು ಒಂದು ಎಕರೆಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಪಾತಿಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು, ಅದರ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಜಾಗವನ್ನು ಬಿಡಬಹುದು
ಪದರ- 2	ನೆಲ್ಲಿ ಕಾಯಿ/ ಕಿತ್ತಳೆ/ ಪೇರಲ	ಮರಗಳು/ಬಳ್ಳಿಗಳು- ಗರಿಷ್ಠ 50 ಅಡಿಗಳವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯಬಹುದು	ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ 1 ಗಿಡ ನೆಡಬೇಕು
ಪದರ-3	ಸೀತಾಫಲ/ದಾಳಿಂಬೆ/ ನಿಂಬೆ/ಬಳ್ಳಿ ಗಿಡ	ಇದು ತುಂಬ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರಬೇಕು. 20 ಅಡಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ	ಗಿಡ ಸಂಖ್ಯೆ - 20
ಪದರ- 4	ಔಡಲ+ ಬಳ್ಳಿ ಬೀನ್ಸ್	ಇದರಲ್ಲಿ 6 ಅಡಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಎತ್ತರವಿರುವ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡಬೇಕು	ಸಂಖ್ಯೆ 20
ಪದರ-5	ನುಗ್ಗೆ+ಬಳ್ಳಿ ತರಕಾರಿಗಳು	ಮರಗಳು 8-12 ಅಡಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮುನ್ನವೆ ಸವರಬೇಕು	ಸಂಖ್ಯೆ 16 ನುಗ್ಗೆ ಗಿಡ ಸಾರಜನಕ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ 36×36 ಅಡಿ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ 9×9 ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ

● → ಬಾಳೆ

▲ → ತೋಗರಿ

★ → ನುಗ್ಗೆ ಕಾಯಿ

▲ ▲ ಹೆಸರು, ಉದ್ದು ಇತರೆ

■ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ

---● ಅರಿಷಿಣ/ ಶುಂಟೆ

●● ಈರುಳಿ, ಬೆಳ್ಳುಳಿ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಸೊಪ್ಪುಗಳು

ವ

ಷರದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕೃಷಿಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ಬಹುಬೆಳೆ ಮಾದರಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದು ಅಂತರ ಬೆಳೆ, ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ರಿಲೇ ಬೆಳೆಗಳಂತಹ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

➤ ಅಂತರ ಬೆಳೆ: ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದು.

➤ ಸರದಿ ಅಂತರ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ: ಒಂದೇ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬಹು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು, ಮೊದಲನೆಯದು ಅದರ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದ ನಂತರ ಎರಡನೇ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತುವುದು.

➤ ಮಿಶ್ರ ಅಂತರ ಬೆಳೆ: ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು.

ಅಂತರ ಬೆಳೆ	ಸರದಿ ಅಂತರ ಬೆಳೆ	ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ
-----------	----------------	-----------

ಬಹು ಬೆಳೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆ: ಉತ್ತಮ ಲಾಭ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬಹು-ಬೆಳೆಯು ಭೂ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇವಿನ ದಾಸ್ತಾನು: ಬಹು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೇವು ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ: ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಬೆಳೆಗಳು ವಿಫಲವಾದರೂ, ಇತರ ಬೆಳೆಗಳಿಂದ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯಬಹುದು, ಇದರಿಂದ ವರ್ಷವಿಡೀ ಆಹಾರ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಬಹು ಉಪಯೋಗಗಳು: ಬೆಳೆಗಳು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮೇವು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಇಂಧನವನ್ನು ಸಹ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಬಹು ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ: ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಕೀಟಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು, ನೀರು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಸದೃಢತೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾರಜನಕ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ: ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಅಂತರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವುದರಿಂದ ಸಾರಜನಕದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಕಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆ: ಬಹು-ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಕಳೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಸುಸ್ಥಿರ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆ: ಬಹು-ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಸಿಸ್ಟಂ ಆಫ್ ರೈಸ್ ಇಂಟೆನ್ಸಿಫಿಕೇಷನ್ (ಶ್ರೀ ಭತ್ತದ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನ):

ಶ್ರೀ ಭತ್ತ ಎಂಬುದು ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸಸ್ಯಗಳು, ಮಣ್ಣು, ನೀರು ಮತ್ತು ಪ್ರೋಷಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಪ ನೀರಾವರಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇರಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭತ್ತದ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಎಸ್.ಆರ್.ಐ. ಭತ್ತದ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

- ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜದಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ
- ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ
- ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆಂಡೆ ಒಡೆಯುವಿಕೆ
- ಕಡಿಮೆ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆ
- ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಬಳಕೆ
- ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ಬಾಧೆ ಕಡಿಮೆ
- ಖರ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ

ಭತ್ತದ ಸಸಿ ಮಡಿ, ಬೀಜ ದರ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ:

- 1 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಮಿಗೆ ಸುಮಾರು 7-8 ಕೆಜಿ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಮಿಗೆ 100ಚದರ ಮೀ.ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಸಸಿಮಡಿ ತಯಾರುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೊಳೆತ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸ್ಯೂಡೋಮೊನಾಸ್ ಮತ್ತು ಅಜೋಟೋಬ್ಯಾಕ್ಟರ್, ಅಜೋಸ್ಪಿರಿಲಮ್ ಮತ್ತು ಫಾಸ್ಫೋಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯ ಅಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಾಣುಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು.
- 14 ದಿನಗಳ ಪೈರುಗಳನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ (3-ಎಲೆ ಹಂತ).
- ಕೆಸರು ಗದ್ದೆ/ಮುಖ್ಯ ಭೂಮಿ ತಯಾರಿ:
- ನಾಟಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಸಮ ಮಾಡಿದ ಕೆಸರು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ 6.6 ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ 1 ಅಡಿ ಅಗಲವಿರುವ ಸಣ್ಣ ನೀರು ಅಥವಾ ಬಸಿ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು.
- ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ 10-15 ದಿನಗಳ ವಯಸ್ಸಿನ ಪೈರುಗಳನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಪೈರನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪೈರು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗತೆ ವಹಿಸುವುದು. ಸಸಿಮಡಿಯಿಂದ ಪೈರನ್ನು ಕೀಳದೆ ಒಂದು ಅಡಿ ಅಗಲ ಹಾಗೂ ಉದ್ದವಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಸಹಿತ ಗದ್ದೆಗೆ ಒಯ್ದು, ಬೀಜ ಕೆಸರು ಸಹಿತ ಒಂದೇ ಸಸಿಯನ್ನು ಪತಿ ಗುಣಿಗೆ ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು. ನಾಟಿಯನ್ನು ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಾಲಿಗೆ ಹಾಗೂ ಗಿಡದಿಂದ ಗಿಡಕ್ಕೆ 10 ಅಂಗುಲ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಚೌಕಾಕಾರವಾಗಿ ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು.

- ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಲು ರೇಕ್ ಅಥವಾ ಮರದ ಮಾರ್ಕರ್ ಉಪಕರಣವನ್ನು ದ್ವಿಮುಖವಾಗಿ ಎರಡು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಎಳೆದಾಗ ಎರಡೂ ಸಾಲುಗಳು ಸಂಧಿಸುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ಪೈರನ್ನು ತೇಲಿಸಿ ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು. ಇದರಿಂದ ಪೈರು ಕೀಳುವಾಗ ಸಹಜವಾಗಿ ತೀವ್ರ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗದೆ ಬದುಕಿ, ಬೇಗ ಬೆಳೆದು ಅಧಿಕ ತೆಂಡೆಗಳನ್ನೊಡೆಯುತ್ತದೆ.

ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ:

- ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ನೀರನ್ನು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಕೇವಲ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತೇವಾಂಶವಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ನಾಟಿಯ ನಂತರ ಬೆಳೆಯ ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಗದ್ದೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಅತಿ ವೇಗವಾಗಿ ಹಾಯಿಸಬಾರದು. ನೀರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರದೆ ಮತ್ತು ಬಿರುಕು ಬಾರದ ಹಾಗೆ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಬೆಳೆ ಅವಧಿ ಪೂರ್ತಿ ಕಾಪಾಡುವುದು.
- ನೀರು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾದಲ್ಲಿ ಬಸಿದು ಹೋಗುವಂತೆ ಪತಿ 6.6 ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 11 ಇಂಚು ಅಗಲದ ಸಣ್ಣ ಬಸಿಗಾಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.
- ನೀರು ಹಾಯಿಸುವ ಮತ್ತು ಒಣಗಿಸುವ ಕಮವು (Intermittent drying and wetting) ಬೇರುಗಳ ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ಬೆಳೆಯು 60 ದಿನ ತುಂಬುವವರೆಗೆ ಹಾಗೂ ಕೋನೋವೀಡರ್ ಹಾಯಿಸುವಾಗ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ತೆಳುವಾದ ನೀರು ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನಿನ ಸಾಗಾಣಿಕೆ (ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ):

- ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಮಗ್ರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಯ ಜೊತೆ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಬಹುದು.
- ಮೀನುಗಳನ್ನು ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಬಿಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಮೀನುಗಳ ನೀರಾಯಿಸುವಾಗ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ನೀರಿನ ಮುಖಾಂತರ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು.
- ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೀನು ಜಾತಿಗಳೆಂದರೆ ಡ್ಯಾನಿಯೋಸ್, ಬರ್ಬ್ಸ್, ಗೌರಾಮಿ, ಸ್ನೇಕ್ಹೆಡ್, ಕ್ಯಾಟಿಫಿಶ್, ಕೈಂಬಿಂಗ್ ಪರ್ಚ್, ಇತರವುಗಳು. ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಲೆ ಹಾಕುವುದು, ಗಾಳಿ ಹಾಕುವುದು, ಈಟಿಯಿಂದ ಚುಚ್ಚಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಹೊಲವನ್ನು ಬರಿದಾಗಿಸಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಬಹುದು.

ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಭಂದಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು:

ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಇತರ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಸುಸ್ಥಿರ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಹಾದ ಭದ್ರತೆಯೊಂದಿಗೆ, ಕೃಷಿಯಿಂದ

ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ ಹಣ್ಣಿನ ತೋಟಗಳು, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಮೇಕೆ ಸಾಕಣೆ, ಕೋಳಿ, ಹಂದಿ ಸಾಕಣೆ, ಮೀನು ಸಾಕಣೆ, ಅಣಬೆ ಕೃಷಿ, ಜೇನುಸಾಕಣೆ, ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ, ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ, ಮೇಲ್ವಾವಣಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಗೊಬ್ಬರದ ಗುಂಡಿಗಳು, ಕೈ ತೋಟ, ಗಡಿ/ಬಂಡ್ ನೆಡುತೋಪು, ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಬಹುದು. ರೈತರು ತಮ್ಮ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಲಭ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು

9. ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಮಗ್ರ ಮಾದರಿ

ಕೃಷಿ-ಪರಿಸರ ತತ್ವದಂತೆಯೇ, ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಡುವೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಮೂಲದಿಂದ ಬರುವ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಉಳಿತಾಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಮಗ್ರತೆಯು ನಾಲ್ಕು ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭಗಳ ಹೊಂದಿದೆ.

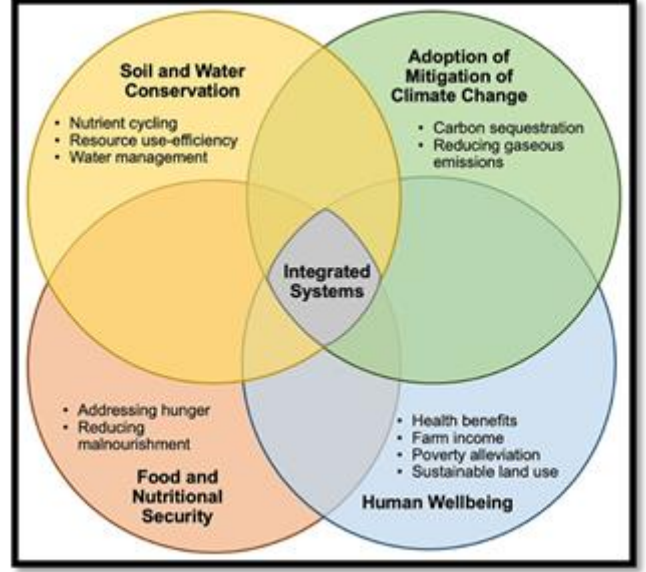
1. ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಮೇವವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. (ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳು, ಬೆಳೆ ಉಳಿಕೆಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ).

2. ಜಾನುವಾರುಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ಹಾಲು, ಮಾಂಸ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಉಣ್ಣೆ, ಚರ್ಮ ಮತ್ತು ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಆಹಾರೇತರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೂಲವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು.

3. ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಉಳುಮೆ,

ನೀರಾವರಿ, ಬಿತ್ತನೆ, ಕಳೆ ಕೀಳಲು, ಬೆಳೆ ಸಾಗಣೆಗೆ ಮಾಡಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದು

4. ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ರಚನೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು(ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಂಟೆಗಳನ್ನು ತುಳಿಯುವುದರಿಂದ ಹೆಂಟೆಗಳು ಒಡೆಯುವ ಮೂಲಕ) ಬಳಸಬಹುದು.

ಸಮಗ್ರ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳು

ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಗೆ ಜಮೀನಿನ ಸೂಕ್ತತೆ : ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮೊದಲು ಜಮೀನಿನ ಸೂಕ್ತತೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನಿರಿಸಲು ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಮೇಯಿಸಲು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಹರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೇವು ಹಾಗೂ ಇತರ ಬೆಳೆಯ ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಲಭ್ಯತೆ, ಜಾನುವಾರುಗಳ ಪಾಲನೆ, ಆಹಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಸಮಗ್ರತೆಯ ಪ್ರಯೋಜನದ ಅರಿವು - ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಅದರ ಪರಿಕರಗಳ ಸದ್ಭಳಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಬಹುದೇ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು (ಜಾನುವಾರು ಗೊಬ್ಬರದ ಬಳಕೆ, ಜಾನುವಾರು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸ್ವಂತ ಬಳಕೆ ಅಥವಾ ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಕೆ).

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಲಭ್ಯತೆ- ಸಾಕಷ್ಟು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಲಭ್ಯತೆ, ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇವು ಮತ್ತು ನೀರು, ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದ ಜಾನುವಾರು ತಳಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ- ಸಾಕಣೆಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವಾಗ, ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡಿದಾಗ ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನವರಿಸಬೇಕು.

ಜಾನುವಾರುಗಳ ಆಯ್ಕೆ- ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯು ಮಾನದಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅವಧಿ, ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಜಾನುವಾರು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರೇತರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ-ಪರಿಸರ ತತ್ವಗಳು

- ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ - ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಜಾನುವಾರು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ತಳಿಗಳ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಕೃಷಿ-ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿರಬೇಕು.
- ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಜಾನುವಾರು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ - ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪಶು ಆಹಾರದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಗೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು, ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಸಾವಯವ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ವೈವಿಧ್ಯೀಕರಣಕ್ಕೆ ಆಧ್ಯತೆ.
- ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಮರಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿ- ಬೆಳೆಗಳ ಸರದಿ, ಕೂಡಿಕೆ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಪಶು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಮರಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸಿ.

ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಸಂಯೋಜನೆಯು ಕೃಷಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ

- ಜಾಗದ ಸದೃಶಕ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ
- ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ
- ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಹಾನಿ ನಿಭಾಯಿಸುವ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ (ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಯು "ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು" ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ)
- ಇದರಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಬೆಳೆ ಸರದಿ ಮತ್ತು ಹೊದಿಕೆ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಮಿಶ್ರಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಭೌತಿಕ ರಚನೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ

- ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಮೇಯಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಸರದಿಯ ಮೂಲಕ ಕಳೆಗಳು, ಕೀಟ ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ
- ಇದು ಬೆಳೆಗಳ ಅವಶೇಷಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ
- ಇದು ರೈತರ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ (ಬಾಹ್ಯ ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ಮೇಲೆ ಕಡಿಮೆ ಅವಲಂಬನೆ - ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು, ಕೃಷಿ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಪಶು ಆಹಾರ (ಫೀಡ್) ಇತ್ಯಾದಿ.)
- ಇದು ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ

ಸಾರಾಂಶ

ಕೃಷಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಬೆಳೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದರಿಂದ ಫಲವತ್ತತೆ, ಕಳೆ ಮತ್ತು ಕೀಟ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಬೆಳೆತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು, ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಹಣದ ಹರಿವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಯಿಂದ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

<https://www.actioncontrelafaim.org/wp-content/uploads/2022/01/1.-Crop-and-livestock-integration-VF.pdf>)

10. ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ

ಅವಲೋಕನ

ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಲ್ಲದ ರೋಗಗಳು (ಓಅಆ) ತಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಹೆಚ್ಚಿದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಹಾರಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು, ಕ್ಷಿಪ್ರ ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಜೀವನಶೈಲಿಯು ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಬ್ಬು, ಸಕ್ಕರೆ, ಮತ್ತು ಉಪ್ಪು/ಸೋಡಿಯಂ ಯುಕ್ತ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅನೇಕರು ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ್ಣುಗಳು, ತರಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ನಾರಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳು ತಿನ್ನುತ್ತಿಲ್ಲ.

ವೈವಿಧ್ಯಮಯ, ಸಮತೋಲಿತ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರದ ಆದರ್ಶ ಸಂಯೋಜನೆಯು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ (ಉದಾ. ವಯಸ್ಸು, ಲಿಂಗ, ಜೀವನಶೈಲಿ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮಟ್ಟ), ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭ, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಆಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರದ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

ಆಹಾರ ವೈವಿಧ್ಯ:-

ಆಹಾರದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಅಳತೆಯಾಗಿದೆ, ಇದು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಹಾರದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಸಮರ್ಪಕತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದು.

ಆಹಾರದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಗುರಿ:

- ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಆಹಾರದ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ವಿವಿಧ ಆಹಾರಗಳ ಸೇವನೆಯು ಕುಟುಂಬದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಆಹಾರದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಮನೆಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.
- ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಹಾರದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಸಮರ್ಪಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಹಾರದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸ್ಕೋರ್‌ನಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳವು ಆಹಾರದ ಹೆಚ್ಚಿದ ಪೋಷಕಾಂಶದ ಸಮರ್ಪಕತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ.

- ಆಹಾರದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ವಯಸ್ಸಿನ/ಲಿಂಗ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಆಹಾರದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸಮರ್ಪಕತೆಯ ಮುನ್ಸೂಚಕಗಳಾಗಿ ಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆ:
- ವಯಸ್ಕ ಆರೋಗ್ಯವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಹಾರ ಕ್ರಮ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ:
- ಹಣ್ಣುಗಳು, ತರಕಾರಿಗಳು, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು (ಉದಾ: ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಬೀನ್ಸ್), ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯಗಳು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸದ ಜೋಳ, ರಾಗಿ, ಓಟ್ಸ್, ಗೋಧಿ ಮತ್ತು ಭತ್ತ).
- ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಜೀನುತುಪ್ಪು, ಸಿರಪ್‌ಗಳು, ಹಣ್ಣಿನ ರಸಗಳು ಮತ್ತು ಹಣ್ಣಿನ ರಸದ ಸಾಂದ್ರತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- ಒಟ್ಟು ಶಕ್ತಿಯ ಸೇವನೆಯಲ್ಲಿ 30% ಕ್ವಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾಮಾಣ ಕೊಬ್ಬಿನ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಪರ್ಯಾಪ್ತ ಕೊಬ್ಬುಗಳು (ಮೀನು, ಅವಕಾಡೊ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಬೀಜಗಳು, ಸೋಯಾಬೀನ್, ಕ್ಯಾನೋಲ ಮತ್ತು ಆಲಿವ್ ಎಣ್ಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ) ಪರೀಷ್ಕರಿಸಿದ ಕೊಬ್ಬುಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ(ಕೊಬ್ಬಿನ ಮಾಂಸ, ಬೆಣ್ಣೆ, ಪಾಮ್ ಮತ್ತು ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆ, ಕೆನೆ, ಚೀಸ್ ಮತ್ತು ತುಪ್ಪು ಕೊಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ)

ನ್ಯೂಟ್ರಿ-ಗಾರ್ಡನ್ಸ್ ಮೂಲಕ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರದ ಪದ್ಧತಿ ಪಾಲನೆ

- ತರಕಾರಿ ಆಧಾರಿತ ಪೋಷಣೆ-ಉದ್ಯಾನವು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಶ್ರೀಮಂತ ಮೂಲವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ನ್ಯೂಟ್ರಿ-ಗಾರ್ಡನ್ಸ್ -ತೋಟವು ಕೈ ತೋಟದ ಮುಂದುವರಿದ ರೂಪವಾಗಿದ್ದು, ಆಹಾರ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ಮೂಲವಾಗಿ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ- ಪೋಷಣೆ-ತೋಟವು (ನ್ಯೂಟ್ರಿ-ಗಾರ್ಡನ್ಸ್) ಕುಟುಂಬದ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅನುಸಂದಾನ ಪರಿಷತ್ (ICMR, 2010) ಪ್ರಕಾರ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ದಿನಕ್ಕೆ 300 ಗ್ರಾಂ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾನೆ, ಇದರಲ್ಲಿ 50 ಗ್ರಾಂ ಸೊಪ್ಪು ತರಕಾರಿಗಳು, 50 ಗ್ರಾಂ ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳು ಮತ್ತು 200 ಗ್ರಾಂ ಇತರ ತರಕಾರಿಗಳು ಸೇರಿವೆ.

ಪೌಷ್ಟಿಕ-ತೋಟಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ

- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೌಷ್ಟಿಕ-ತೋಟಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಇರುವ ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು. ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಹಾನಿಯಾಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಲು ಮನೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕ-ತೋಟಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಚೌಕಾಕಾರದ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕಿಂತ ಆಯತಾಕಾರದ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

- ವರ್ಷವಿಡೀ ಐದು ಜನರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸುಮಾರು ೨೦೦೬೩ ಭೂಮಿ ಸಾಕು. ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಕಾಲಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನ್ಯೂಟ್ರಿ-ಗಾರ್ಡನ್‌ನಲ್ಲಿನ ಬೆಳೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಸರಿಹೊಂದಿಸಬಹುದು.
- ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ತೋಟದ ಒಂದು ಬದಿಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಬೇಕು ಇದರಿಂದ ಅವು ಉಳಿದ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ನೆರಳು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವು ಅಂತರ್ ಬೇಸಾಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ದೀರ್ಘ ಬೆಳೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನೆಡಬಹುದು.
- ಅಡುಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪೌಷ್ಟಿಕ-ತೋಟದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು.
- ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮೀಸಲಿಟ್ಟ ನಂತರ, ಉಳಿದ ಭಾಗವನ್ನು 6-8 ಸಮಾನ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ವಾರ್ಷಿಕ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
- ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಸರದಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಒಂದೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡರಿಂದ ಮೂರು ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಭೂಮಿಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಅಂತರ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು.
- ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ತಾಜಾ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ಉತ್ತಮ ಫಸಲನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಲು ಬೇವು ಆಧಾರಿತ ಕೀಟನಾಷಕ ಸಂಯುಕ್ತಗಳನ್ನು ಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು.
- ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ಬೆಳೆಗಳ ತಳಿಗಳಿಗಿಂತ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ಬೆಳೆ ತಳಿಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು.
- ಜೇನುತುಪ್ಪ ಪಡೆಯುವುದರ ಹೊರತಾಗಿ ಬೆಳೆಗಳ ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು 200 m² ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಜೇನುಗೂಡು ಬಳಸಬಹುದು.

ಸಾರಾಂಶ:

ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪೌಷ್ಟಿಕ ತೋಟಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ, ಅದು ತನ್ನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ದೈನಂದಿನ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ತರಕಾರಿಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ರೋಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುವ ಪ್ರತಿರೋಧ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ಫೈಟೋಕೆಮಿಕಲ್ಸ್ ಆಂಟಿ-ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್, ಆಂಟಿ-ಅಲೆರ್ಜಿ, ಆಂಟಿಕ್ ಕಾರ್ಸಿನೋಜೆನಿಕ್, ಆಂಟ್ ಇನ್ಫ್ಲಮೆಟರಿ, ಆಂಟಿ-ವೈರಲ್ ಮತ್ತು ಆಂಟಿ ಪ್ರೊಲಿಫೆರೇಟಿವ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಟ್ರಿ-ಗಾರ್ಡನ್‌ಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಪೋಷಣೆ, ಪೋಷಣೆ-ತೋಟ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಕುರಿತು ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಕನಿಷ್ಠ ಹೂಡಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ನ್ಯೂಟ್ರಿ-ಗಾರ್ಡನಿಂಗ್ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು:

<https://www.fao.org/3/i1983e/i1983e00.pdf>

<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/healthy-diet>

<https://leisaindia.org/nutri-gardens-a-rich-source-of-nutrition-for-farm-women/>

11. ವಿಸ್ತರಣೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ವಿಸ್ತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪಾತ್ರಗಳು

- ಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೇಳಿ, ಸ್ವಯಂ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಸಂವಹನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು
- ಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮಾನಸಿಕ ಕ್ರಿಯೆ ಅಥವಾ ದೈಹಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ಉತ್ತೇಜನ ಗೊಳಿಸುವುದು
- ಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬೋಧನೆ-ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಾದ ಗಮನ, ಆಸಕ್ತಿ, ಬಯಕೆ, ನಿರ್ಣಯ, ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ಥಕತೆಗಳ ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಂತಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದು

ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಧಾನಗಳು

ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಕೃಷಿಸಖಿ ಅಥವಾ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಕೆಲವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಸ್ತರಣೆ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ

ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಮನೆ ಭೇಟಿ

ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಮನೆ ಭೇಟಿ ಎನ್ನುವುದು ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ರೈತರನ್ನು ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಥವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಮುಖಾಮುಖಿ ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ರೈತರು ಹಾಗೂ ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದು
- ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕುವುದು ಅಥವಾ ಒದಗಿಸುವುದು
- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ಹಾಗೂ ಸಹಾಯ ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವುದು
- ಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಿಸುವುದು

ರೈತರ ಕರೆಗಳು

ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ರೈತರು ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಅಥವಾ ಕೃಷಿ ಸಖಿಯರಿಗೆ ಕರೆ ಮಾಡುವುದು

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು

- ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತರಲು ರೈತ ಅಥವಾ ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು
- ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಪರಿಕರಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಅಥವಾ ಕೃಷಿ ಸಖಿಯರಿಗೆ ಒಂದು ಜ್ಞಾಪನ ತಂತ್ರ

ಗುಂಪು ವಿಧಾನಗಳು

ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಕೃಷಿಸಖಿ/ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಕೆಲವು ಗುಂಪು ವಿಸ್ತರಣಾ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ

ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ

ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಸ ಅಭ್ಯಾಸ ಅಥವಾ ಹಳೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಒಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆಸುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಇದು ಒಂದು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಹೊಸ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಶಕ್ತರಾಗಿಸುವುದು
- ಹಳೆಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಲು ಸಶಕ್ತರಾಗಿಸುವುದು
- ದೋಷಯುಕ್ತ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಸುವುದು
- ಸಮಯ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು
- ಒದಗಿಸಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಅವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಎಂದು ಜನರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ನೆಲೆ ಮಾಡುವುದು

ಹಂತಗಳು

- ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ
- ವಿಷಯದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಬೇಕಾದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ
- ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಹಳೆಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ?
- ಗುಂಪಿಗೆ ದೃಶ್ಯ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗಾಗಿ ಇದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆಯೇ?
- ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರಿಂದ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಬಹುದೇ?
- ರೈತರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಆಚರಣೆಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮುಖ್ಯವೇ?
- ಜನರು ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಶಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆಯೇ?
- ಅಭ್ಯಾಸದ ವ್ಯಾಪಕ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸಲು ಪರಿಕರಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದೆಯೇ?

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ
- ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದು, ಕೇಳುವುದು, ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು, ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ
- ದುಬಾರಿ 'ಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ದೋಷ' ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿದೆ
- ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ
- ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಕೌಶಲ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದರೆ, ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಸಖಿಯರ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಸದೃಢವಾಗಿಸುತ್ತದೆ
- ಸರಳವಾದ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಬಳಕೆಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಸ್ಪದ ನೀಡುತ್ತವೆ
- ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗಳ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಚಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ

ಮಿತಿಗಳು

- ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.
- ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ತಯಾರಿ, ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ
- ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಲು ಗಣನೀಯ ಉಪಕರಣಗಳು ಬೇಕಾಗಬಹುದು.
- ಕೆಲವು ವಿಸ್ತರಣಾ ಕೆಲಸಗಾರರು ಹೊಂದಿರದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ

ಫಲಿತಾಂಶದ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ: ಇದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿ ಹೊಸ ಅಭ್ಯಾಸದ ಅಳವಡಿಕೆಗೆ ಜನರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ರೈತರ ಸ್ವಂತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾದ ಅಭ್ಯಾಸದ ಅನುಕೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅನ್ವಯಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು.
- ಅದರ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು.
- ರೈತರು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ/ಕೃಷಿಸಖಿಯರ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು
- ನಾವೀನ್ಯತೆಯ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಆಧಾರ
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ತಾವು ಓದಿರುವುದರಲ್ಲಿ 10-15% ಅನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ
- ಬಹುಪಾಲು ಅವರು ಕೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ 20-25% ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ
- ನೋಡಿದ್ದನ್ನು ಸುಮಾರು 30-35% ನಷ್ಟನ್ನು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ

- ಬಹುಪಾಲು ಜನರು ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನೋಡಿದ ಮತ್ತು ಕೇಳಿದ 50% ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ
- ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಥಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೆ 90% ವರೆಗೆ ಕಲಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಹುಪಾಲು ಜನರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ

ತರಬೇತಿ: ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಲಿಕೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವಂತೆ ನೀಡುವ ತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆಗೆ ಇದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಸಣ್ಣ ಗುಂಪಿನ ಜನರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲು
- ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಯ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜನರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು.
- ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧತೆ
- ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ
- ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಅವಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ
- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ತರಬೇತುದಾರರನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ. ಅವರು ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು
- ವಿವಿಧ ತರಬೇತುದಾರರಿಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹಂಚುವ ಲಿಖಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ.
- ಸಂಬಂಧಿತ ವಸ್ತುಗಳು, ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರವಣ-ದೃಶ್ಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ
- ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿ.
- ಆಹಾರ, ವಸತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ
- ಸೂಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿ
- ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ನೋಂದಣಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ

ಅನುಷ್ಠಾನ

- ನಿಗದಿತ ದಿನಾಂಕ ಮತ್ತು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ
- ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಿ
- ಉದ್ಘಾಟನಾ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಇರಿಸಿ
- ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಕಾರ ತರಬೇತುದಾರರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ. ಚರ್ಚೆಗೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ
- ಸಂಬಂಧಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಏಕೆ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ

- ಚಾಕ್ ಬೋರ್ಡ್, ಮಾದರಿಗಳು, ಸ್ಟೆಡ್/ಎಲ್‌ಸಿಡಿ ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ದೃಶ್ಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ
- ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಪ್ರತಿ ತರಬೇತಿದಾರರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವನ್ನು ನೀಡಿ
- ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ
- ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಮತ್ತು / ಅಥವಾ ಗುಂಪನ್ನು ಅವರ ಅಭ್ಯಾಸದ ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾದ ಹತ್ತಿರದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಿರಿ
- ಮಿತಿಗಳು
- ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರು ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯಲು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ
- ಅನುಸರಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಸಮಯದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ

ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ:

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿ ಅಥವಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯಿಂದ ಬರುವ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಒಂದು ವಿಸ್ತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ. ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವವನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾ ತಾಕಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ರೈತರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರನ್ನು ಸುಮಾರು 20 ರಿಂದ 25 ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಣ್ಣ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಪ್ರತಿ ಗುಂಪನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕು.

ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳು (FGD)

ಇದು ಒಬ್ಬ ಚರ್ಚಾ ನಿರ್ವಾಹಕರ ನಿರ್ದೇಶನದ ಮೇರೆಗೆ ಸುಮಾರು ೬-೧೨ ಜನರ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇದು ಒಂದು ಗುಣಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಚರ್ಚಾ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಒಬ್ಬ ಚರ್ಚಾ ನಿರ್ವಾಹಕ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ಚರ್ಚೆಯು ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಬೇಕು.

ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆ (FFS) ಎಂದರೇನು?

ಇದು ರೈತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ರೈತರೇ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನ. ಇದು ಒಂದು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯು ಮಾಡಿ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ,

"ನಾನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಅದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಂಡುಕೊಂಡರೆ ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ."

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ರೈತರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು
- ರೈತರನ್ನು ಅವರದೇ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು
- ರೈತರು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಾವಾಗಿಯೇ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಶಕ್ತರಾಗಿಸುವುದು
- ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸದೃಢರಾಗಲು ರೈತರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗುವುದು.

ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಅಗತ್ಯ ಅಂಶಗಳು

ಅ) ಗುಂಪು - ಗುಂಪು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು (೫೦-೧೦೦ ರೈತರು) ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಇದು ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಾಲೆಯ ಮೂಲ.

ಆ) ಕ್ಷೇತ್ರ - ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ತರಬೇತಿಯ ಮೂಲವಾಗಿದ್ದು ತರಬೇತಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಬೀಜ, ಸಾವಯವ ಪರಿಕರಗಳು, ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಶತ್ರುಗಳಂತಹ ಕೃಷಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ತರಬೇತಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಇ) ಅನುವುಗಾರರು - ಅನುವುಗಾರರು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಸಮರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ನೇರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ವಿಸ್ತರಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತ, ಮ್ಯಾನೇಜ್ ಮತ್ತು ಎನ್.ಸಿ.ಬಿ.ಎನ್.ಎಫ್.ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ತರಬೇತುದಾರರು, ಆತ್ಮ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಅನುವುಗಾರರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅನುವುಗಾರರು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ) ಪಠ್ಯಕ್ರಮ - ಎನ್.ಸಿ.ಬಿ.ಎನ್.ಎಫ್.ಸಂಸ್ಥೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚಕ್ರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಅವುಗಳು ಆವಾಸಸ್ಥಾನ, ಬೆಳೆ, ಪ್ರಾಣಿ, ಮಣ್ಣು, ಕೃಷಿ ಸೂತ್ರೀಕರಣಗಳು, ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಮಾಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

ಉ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಂದಾಳು - ಅನುವುಗಾರರ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು, ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲು, ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅನುವುಗಾರರನ್ನು ಪೋಷಿಸಲು ಮುಂದಾಳು ಅಗತ್ಯ. ಮುಂದಾಳು ಇತರ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಸಶಕ್ತರನ್ನಾಗಿಸುವ ಗುಣ ಮತ್ತು ಸಾಂಘಿಕ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು -

ಅ) ಮೂಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು:

- ಆದ್ಯತೆಯನುಸಾರವಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ
- ಗುರುತಿಸಲಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ

- ರೈತರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳ ಗುರುತಿಸಿ

ಆ) ಅನುವುಗಾರರ ತರಬೇತಿ (MANAGE ಮತ್ತು ಎನ್.ಸಿ.ಬಿ.ಎನ್.ಎಫ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ):

- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆ / ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ/ಪಶು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು
- ವಿವಿಧ ಸೂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರಣಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ.
- ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ, ಪ್ಯಾಕೇಜಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ.

ಇ) ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಚಾಲನೆ:

- ಅನುವುಗಾರರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದೊಂದಿಗೆ, ಗುಂಪು ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಲಿಕಾ ಗುಂಪು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೈಗೊಂಡ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸುತ್ತದೆ

ಈ) ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವಗಳು:

ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, 1-2 ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ಉಳಿದ ರೈತ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಕಲಿತದ್ದನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು

ಉ) ಪದವಿಗಳು:

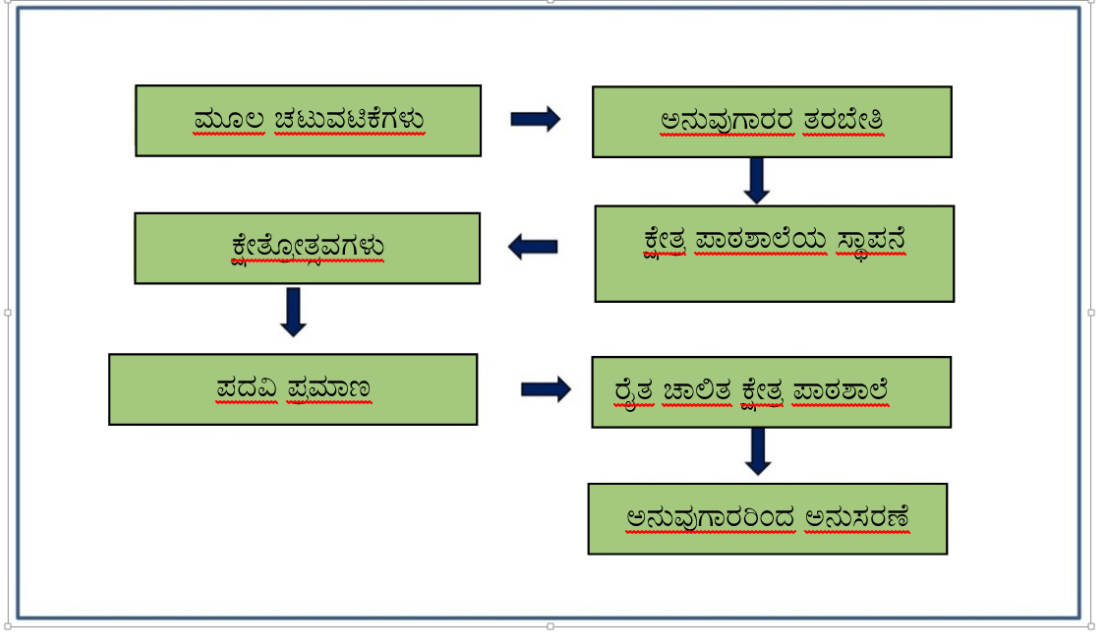
ಇದು ಋತುವಿನ ಅವಧಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ರೈತರು, ಅನುವುಗಾರರು ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುವುದು. ರೈತರಿಗೆ 6-12 ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ

ಊ) ರೈತ ಚಾಲಿತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು:

ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ರೈತ ಪದವೀಧರರು ಈಗ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಕೈಗೊಂಡು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಋ) ಅನುವುಗಾರರಿಂದ ಅನುಸರಣೆ:

ಅನುವುಗಾರರು ರೈತರಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಡುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ

ಚಿತ್ರ: ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಕ್ರಮಗಳು

ಮೊದಲ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಯಲ್ಲಿ

ಅನುವುಗಾರರು ತಾವು ನಿಯೋಜನೆಗೊಂಡಿರುವ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ಈಗಾಗಲೇ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮದ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ಪರಿಚಿತರಾಗಿರಬೇಕು. ಭೇಟಿ ನೀಡಲು ಸಂಭಾವ್ಯ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ

ಗ್ರಾಮ ಆಯ್ಕೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಹಂತಗಳು

- ಎಲ್ಲಾ ಸಮೀಪಿಸಬಹುದಾದ ಸ್ಥಳ/ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು
- ಸಾಕಷ್ಟು ಸುಲಭ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು
- ಅನುವುಗಾರರು ಮತ್ತು ರೈತರ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯ
- ಗ್ರಾಮದ ಮುಖಂಡರ ಭೇಟಿಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅರಿವು
- ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಾರರನ್ನು (ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ) ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಅವರನ್ನು ವಿನಂತಿಸಿ
- ಗ್ರಾಮದ ವಿವರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶ, ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆ, ಹಿಂದಿನ ಬೆಳೆಗಳ ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಇತರೆ
- ಮುಂದಿನ ವಾರದಲ್ಲಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲು ಗ್ರಾಮದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು ವಿನಂತಿಸಿ
- ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಗ್ರಾಮದ ಮುಖಂಡ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪ್ರಧಾನರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ದಿನಾಂಕ, ಸಮಯವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಬೇಕು

ಎರಡನೇ ಭೇಟಿಗೆ ಸಂಭಾವ್ಯ ರೈತರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಆಯ್ಕೆ:

- ಈ ಭೇಟಿಯು ಮೊದಲ ಭೇಟಿಗೆ ಒಂದು ವಾರ ಮುಂಚಿತವಾಗಿರಬೇಕು
- ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯನ್ನು ಯೋಜಿಸಿದಂತೆ ಆಯೋಜಿಸಿ
- ರೈತರು, ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ
- ಬೆಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ರಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ರೂಪುರೇಷೆ
- ತರಬೇತಿಯ ಸ್ವರೂಪ
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಲು ಯಾವುದೇ ಗೌರವಧನದ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ
- ಪ್ರತಿ ತರಗತಿಯ ನಂತರ ಲಘು ಉಪಹಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಅನುವುಗಾರರು ಆಸಕ್ತ ರೈತರನ್ನು ರೈತ ಅನುವುಗಾರರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಘೋಷಿಸಬೇಕು

ರೈತರ ಆಯ್ಕೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಹಂತಗಳು:

- ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ರೈತರು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಹೊಂದಿರಬೇಕು
- ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ರೈತರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು
- ಶಕ್ತಿಯುತ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಸದೃಢವಾಗಿರಬೇಕು
- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ/ಮಹಿಳಾ ರೈತರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು
- ಸ್ವಯೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕಲಿಯುವ ಆಸಕ್ತಿ ಇರಬೇಕು
- ಗ್ರಾಮದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪ್ರಧಾನರು ಸರಿಯಾದ ರೈತರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು
- ರೈತರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಿ
- ಆಯ್ಕೆಯಾದ ರೈತರಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಸಭೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಲು ವಿನಂತಿಸಿ
- ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ವಾರಗಳ ಮೊದಲು ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು.
- ಆಯ್ಕೆ ರೈತರೊಂದಿಗೆ ಸಭೆ ನಡೆಸುವುದು.
- ಬೆಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು.
- ಸ್ಥಳೀಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ.
- ರೈತರ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ.

- ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ರೈತ ಪದ್ಧತಿ ತಾಕಿನಲ್ಲಿ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ತಿಳಿಸಿ
- ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ
- ರೈತರ ಒಮ್ಮತದೊಂದಿಗೆ, ಸೂಕ್ತವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಗಾಗಿ ಉದ್ಘಾಟನಾ ದಿನವನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ

ಕ್ಷೇತ್ರ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಹಂತಗಳು

- ಕನಿಷ್ಠ 1 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ
- ಹೊಲವು ಒಬ್ಬ ರೈತನಿಗೆ ಸೇರಿರಬೇಕು
- ಇದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿರುವ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿರಬಾರದು
- ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಭೆಯ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ (ರೈತರು ಸೇರುವ ಸ್ಥಳ) ಹತ್ತಿರ ಇರಬೇಕು
- ಕೆಲವು ನೆರಳಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರಬೇಕು
- ಹೊಲದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಲ್ಲಬಾರದು
- ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಸಹಜತೆಗಳಿರಬಾರದು
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಜಮೀನನ್ನು ನೀಡಲು ಸಿದ್ಧರಿರುವ ರೈತರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ರೈತರು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಿದ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಬೇಸಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜಿಸಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ತಗಲುವ ಎಲ್ಲಾ ಬೇಸಾಯದ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು
- ಕ್ಷೇತ್ರ ದಿನವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲು, ಆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಪಾಠಶಾಲೆಯ ರೈತರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲು ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು
- ಅನುವುಗಾರರು, ಯೋಜನಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ರೈತರೊಂದಿಗೆ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಡಬೇಕು

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರವಾಸ

ಮೌಖಿಕ ವಿವರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ರೈತರನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಹನ ನಡೆಸದ ಹೊರತು ಅವರು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ನೋಡಿದ್ದನ್ನೇ ನಂಬುವುದು ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಈ ವಿಧಾನವು ಯಾರು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹ ರೈತರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆಸಕ್ತಿ, ಕನ್ನಿಕ್ಷನ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕೊಟ್ಟಿಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಸುವುದು. ಬರಿಯ ವಿವರಣೆಗಿಂತ ಮಾದರಿ ಗೊಬ್ಬರದ ಘಟಕವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಂಬಂಧಿತ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಸರಣಿಯ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗುಂಪಿನ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವುದು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, "ಸ್ಥಳೀಯ ಗೊಬ್ಬರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ"ಯಡಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೊಬ್ಬರದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಶೇಖರಣೆ, ನಗರ ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಗೊಬ್ಬರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ
- ಇತರ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಮನೋಭಾವವನ್ನು
- ಉಂಟುಮಾಡುವುದು.
- ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ, ರೈತರಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು, ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು

ಸಮೂಹ ವಿಧಾನಗಳು

ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು: ಇವು ಮುದ್ರಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ವರ್ಗವಾಗಿದ್ದು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಮನೆಯ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು, ಕರಪತ್ರಗಳು, ಮಡಿಕೆ ಪತ್ರಗಳು, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು, ಕಿರು ಹೊತ್ತಿಗೆಗಳು, ಸುದ್ದಿಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಂತಹ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಕೃಷಿಸಖಿಯರು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಕೃಷಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಇತರ ವಿಸ್ತರಣಾ ವಿಧಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಬಳಸಬಹುದು.

ಪ್ರದರ್ಶನ: ಇದು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಒಂದು ವಿಷಯದ ಸುತ್ತ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾದರಿಗಳು, ಭಿತ್ತಿ ಪತ್ರಗಳು, ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು, ಚಿತ್ರಗಳು, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧಾನವು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಜನರನ್ನು ತಲುಪಲು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗ್ರಾಮ, ಹೋಬಳಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು, ಉಪವಿಭಾಗ, ಜಿಲ್ಲೆ, ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಜಾತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ಸವಗಳ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದು ಇದನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಬಹುದು. ಕೃಷಿಸಖಿಯರು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆಯೋಜಿಸುವ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದು.

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ದೃಶ್ಯ ಮೂಲದ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು
- ಜನರನ್ನು ಉತ್ತಮ ಮಾನದಂಡಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿ ಹೊಂದಿಸಲು
- ಜನ-ಸಮೂಹಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು

- ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜನರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು
- ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧತೆ
- ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಹಯೋಗಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ
- ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜು ತಯಾರಿಸಿ ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ
- ಸ್ಥಳ, ಸಮಯ ಮತ್ತು ಅವಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ
- ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮತ್ತು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ. ಸಂಜೆ ಕೆಲವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ
- ನಿಗದಿತ ದಿನಾಂಕದೊಳಗೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ. ಅಗತ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- ರೈತರು ತರುವ ಪ್ರದರ್ಶನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಒಂದು ಮಳಿಗೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ
- ಸಭೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಒಂದು ಚಪ್ಪ/ಮಂಟಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು
- ಭಿತ್ತಿಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ. ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ
- ಮಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿ. ಬೆಳಕಿಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ದೀಪಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ. ಅಗತ್ಯವಿರುವಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಾಮದ ದೀಪಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ.
- ಪ್ರದರ್ಶನ ವೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸಂದೇಶವನ್ನು ರವಾನಿಸುವ, ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮತ್ತು ವರ್ಣರಂಜಿತ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸ್ಥಳೀಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ. ಪ್ರದರ್ಶನ ವಸ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ಮಾದರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ದಪ್ಪ ಅಕ್ಷರಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮೂದಿಸಿ.
- ಪ್ರದರ್ಶನ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ನೆಲದಿಂದ ೧ ರಿಂದ ೨ ಅಡಿ ಮೇಲಿನಿಂದ ಸುಮಾರು ೨ ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದವರೆಗೆ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತಾಗಿ ಇಡದೆ, ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ. ಅಸಂಬಂಧ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸುವುದು
- ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಮತ್ತು ನೇರ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು
- ವಿವರಣೆ ನೀಡುವವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ. ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ, ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಸರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ನಿಯೋಜಿಸಿ ಬದಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು

ಅನುಷ್ಠಾನ

- ಪ್ರದರ್ಶನದ ಉದ್ಘಾಟನೆಯನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಅಥವಾ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಯೋಜಿಸಿ
- ಪ್ರದರ್ಶನ ವೀಕ್ಷಕರ ಓಡಾಟ ಸುಗಮವಾಗಿರುವಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿ

- ಪ್ರದರ್ಶನದ ವಿವರಣೆಗಾರರು ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಂದೇಶವನ್ನು ವೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಬೇಕು. ವೀಕ್ಷಕರ ಭೇಟಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಬೇಕು
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಬಯಸುವ ಸಂದರ್ಶಕರಿಗಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶನದ ವೇಳೆ ತಜ್ಞರನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವುದು
- ದಿನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಂತೆ ಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. ಮನರಂಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿಸುವುದು
- ರೈತರು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ಮಾದರಿ ಇತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ನಿರ್ಣಯಿಸಿ, ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಮತ್ತು ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಿ
- ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಮತ್ತು ಆವರಣವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಡಿ. ಅಗತ್ಯತೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ವಸ್ತುಗಳು/ಮಾದರಿಗಳನ್ನು
- ಸಾಧ್ಯವಾದಲ್ಲಿ, ಪ್ರದರ್ಶನದ ಗುಣಮಟ್ಟ, ವೀಕ್ಷಕರನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂದೇಶ ರವಾನಿಸುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ
- ಭಾಗವಹಿಸಿದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಯೋಜಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನಿಗದಿಸಿದಂತೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿ

ಅನುಸರಣೆ

- ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವವರ ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿಕೊಂಡು, ಆಯ್ದು ವೀಕ್ಷಕರನ್ನು ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಂದರ್ಶಿಸುವುದು
- ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ
- ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕಾದ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪರಿಕರಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ
- ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ

ಕೃಷಿಮೇಳ/ರೈತರಮೇಳ

ಕೃಷಿಮೇಳವು ರೈತರು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಪರಿಕರಗಳ ವಿತರಕರು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಂಘಟಿತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಅಥವಾ ಕೃಷಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುವುದು. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ಮತ್ತು ನೂತನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವೀಕ್ಷಿಸಿ, ತಜ್ಞರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಧಾನ. ಒಂದು ವಲಯ, ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ದೇಶದ ರೈತರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾಗಿರುವ ಹಲವಾರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಐಕ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ವಿಸ್ತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ ಕೃಷಿಮೇಳ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ವಿನೂತನ ಉತ್ಪಾದನಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಸುಧಾರಿತ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು
- ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ರೈತರನ್ನು ಸನ್ನದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು
- ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ಉತ್ಪಾದಕರಗಳು ಮತ್ತು ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರೊಂದಿಗೆ ರೈತರಿಗೆ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಹೊಸ ಸಸ್ಯ ಪೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಪರಿಕರಗಳು ಮತ್ತು ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು
- ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ರೈತರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃಷಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಕುರಿತು ರೈತರಿಂದ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡುವುದು
- ನೂತನ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ರೈತರು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು
- ಶಿಫಾರಸಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಗಳ ಲಾಭದ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಮನವರಿಸುವುದು
- ಶಿಫಾರಸಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಕ್ರಮಗಳ ಲಾಭಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು
- ನೂತನ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಅನುಮಾನಗಳು, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು
- ಹಿಂದಿನ ಕಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಲವರ್ಧಿಸುವುದು

ರೇಡಿಯೋ

ಇದೊಂದು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಶ್ರವಣ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದ್ದು ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದೊಂದು ನಿಸ್ತಂತು ಸಂವಹನ ಪದ್ಧತಿ. ಇದರಿಂದ ಸಮೂಹ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿರುವ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮ. ೧೯೨೭ರ ನಂತರ ರೇಡಿಯೋ ಪ್ರಸರಣೆಯನ್ನು ಖಾಸಗಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಸೇವೆಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ರೇಡಿಯೋ ೧೯೩೬ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು
- ತಮ್ಮ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜನರಿಗೆ ಸಹಕರಿಸುವುದು
- ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಬಲವರ್ಧನೆಗೊಳಿಸುವುದು
- ಇತರೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು

- ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು

ಉಪಯೋಗಗಳು

- ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ತಲುಪಬಹುದು
- ತುರ್ತು ಮತ್ತು ಸಮಯೋಚಿತ ಮಾಹಿತಿಗಳಾದ ಹವಾಮಾನ, ಕೀಟ ಪೀಡೆಗಳ ಹಾವಳಿ, ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರಿಸಲು ಸೂಕ್ತ
- ಒಂದು ಅಗ್ಗದ ಮಾಧ್ಯಮ, ಓದಲು ಬಾರದಿರುವವರು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಓದಿದವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ
- ಹಲವಾರು ಸಭೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಾಗದವರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕುವುದು
- ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜನರಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಮಾಧ್ಯಮ
- ಇತರ ವಿಸ್ತರಣಾ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು
- ಕೇಳುತ್ತಾ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು

ದೂರದರ್ಶನ

ದೂರದರ್ಶನವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರಿಸಲು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಇದು ಇದರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗಿಂತ ಬಹಳ ಉಪಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ದೃಶ್ಯ, ಶ್ರವಣ ಮತ್ತು ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೇ, ಈ ಮಾಧ್ಯಮವು ಇತರೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಬಹಳ ಸಾಂದ್ರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ನೋಡಿ ಕಲಿ ಎನ್ನುವ ತತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಳಕೆಗಳು

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಜಾಲತಾಣಗಳ ಆಧಾರಿತ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾಗಿದ್ದು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ವಿನಿಮಯಿಸಲು, ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು, ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು, ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕಿ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಹಿಂಪಡೆದು ಮತ್ತು ಬರಹ ಚಿತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಲು ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಫೇಸ್ ಬುಕ್: ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದ್ದು, ಇದೇ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಳಕೆದಾರರಿದ್ದು ವಿಸ್ತರಣಾ ವೃತ್ತಿಪರರಿಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ, ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸಹವರ್ತಿಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸಮೂಹಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಬಹುದು.

ವಾಟ್ಸಾಪ್: ಇದೊಂದು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಫೋನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಬಹುದಾದ ಪ್ರಸರಣ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದ್ದು ಇದು ಅಂತರ್ಜಾಲ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆ. ಬರಹಗಳು, ಶ್ರವಣ, ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ವೃತ್ತಿಪರರು ಇದನ್ನು ಮಾಹಿತಿ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದು ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ಸಲಹೆಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೇವೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾಹಿತಿ ವಿನಿಮಯದ ಒಂದು ಆಯಾಮವಾಗಿದೆ.

ಮಾಹಿತಿ ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯ ಉಪಯೋಗಗಳು:

ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆ ಆಯ್ಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು:

ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ವಿಸ್ತರಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದು ಅವರ ಸಂವಹನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬಹಳ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಸಾಧನಗಳಾದ ಅಂತರ್ಜಾಲ, ಇಮೇಲ್, ನೇರ ಪರಿಣಿತಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಚುಟುಕು ಸಂದೇಶಗಳು, ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿ, ಸುಧಾರಿತ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯ ಚರ್ಚಾ ಗುಂಪುಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಪೋರ್ಟಲ್‌ಗಳು, ಇತ್ತೀಚಿನ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ದೇಶದ ಒಳಗೆ ಅಥವಾ ಹೊರದೇಶಗಳಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ತಮ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿವೆ.

ಸಂವಹನವು ವಿಸ್ತರಣೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ-

- ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಪರಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಲಭ್ಯತೆ
- ಮಾಹಿತಿಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯು ಉಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ
- ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮಾಹಿತಿ (ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿಸ್ತರಣಾ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು) ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ
- ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಮಾಹಿತಿಯ ಲಭ್ಯತೆ
- ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂವಹನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆ - ಉದಾಹರಣೆ, ಈಮೇಲ್, ಚರ್ಚಾ ಗುಂಪುಗಳು
- ಸಂವಹನಗಾರರು ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವುದರಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ
- ಎಲ್ಲಾ ಸಂವಹನಗಳು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ

ಮೊಬೈಲ್ ಆಧಾರಿತ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು

ಪೂಸಕೃಷಿ: 2016ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಕೃಷಿ ಮಂತ್ರಾಲಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಆಪ್ ಮತ್ತು ಇದು ರೈತರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊರಬಂದಿರುವ ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸಿ ರೈತರ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಐ.ಸಿ.ಎ.ಆರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿರುವ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳ ಹೊಸ ತಳಿಗಳು, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂರಕ್ಷಣ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿ ರೈತರ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಕಿಸಾನ್ ಸುವಿಧಾ: 2016ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದ್ದು, ರೈತರ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇದರ ಆದ್ಯತೆ. ಈ ಆಪ್‌ನ ರಚನೆ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿದ್ದು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಐದು ದಿನಗಳ ಹವಾಮಾನ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಬೆಳೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಹತ್ತಿರದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದರ, ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ಮಾಹಿತಿ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು, ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

12. ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾನ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಗುಣಗಳು

ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

ವಿಸ್ತರಣಾ ಅವಧಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ✓ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಹರಡುವುದು
- ✓ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು
- ✓ ರೈತರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು
- ✓ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು
- ✓ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು.

ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಸಾರಿಸುವ ಪಾತ್ರದ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಗಳಾದ್ಯಂತ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ವಿಸ್ತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ (ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಕೃಷಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು), ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ), ಉತ್ಪಾದಕ ಗುಂಪುಗಳು, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಘಗಳು, ಸಲಹೆಗಾರರು (ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವ್ಯಾಪಾರ/ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರು ಅಥವಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು) ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಆಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಸ್ತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಬಹುತ್ವವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇವೆಲ್ಲವೂ ಹೊಸ ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಣತಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಸಲಹಾ ಸೇವೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾನವಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ತಂದಿವೆ. ಆದರೆ, ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಸಂಚಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು, ಹೆಚ್ಚು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ರೈತರನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಒಗ್ಗೂಡಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಪಾತ್ರವು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ರೈತರು ನೂತನ

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸದ್ಭಳಕೆ ಮತ್ತು ಈ ಮೂಲಕ ಲಾಭದಾಯಕತೆ, ಕೃಷಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲೂ, ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಮೂಲಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳಾದ, ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ರೈತರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಮಾಹಿತಿ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯದ ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿತರಣೆಗಾಗಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂದು ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ತರಲು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಒಮ್ಮುಖವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವಾ ಪೂರೈಕೆದಾರರು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದು, ಇದು ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೂರ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿಸಖಿಯು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಬಹುದು.

ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಪಾತ್ರಗಳು

<ul style="list-style-type: none"> • ರೈತರಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿತ, ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು • ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. • ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು • ರೈತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಕಾಲತ್ತು ನೀಡುವುದು • ರೈತರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು • ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರಕಿಸುವುದು. • ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿಷಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ನೆರವು ಒದಗಿಸುವುದು • ದಾಖಲಾತಿ ಮತ್ತು ವರದಿ ಮಾಡುವುದು • ರೈತರ ಸನ್ನದುಗಳ ಜಾರಿ • ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕುರಿತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು. • ಅನುಕೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. 	<ul style="list-style-type: none"> • ವಿಸ್ತರಣಾವಿತರಣೆಯ ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟಿವ್ ಮೋಡ್ ಅನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು • ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸೇವೆಗಳು • ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಸೇವೆಗಳು • ರೈತರಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು • ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು. • ವಿವಿಧ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಸಂಕೀರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು • ಉತ್ಪಾದಕ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು • ಯೋಜನೆ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು • ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಮಾದರಿಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದು • ರೈತರ ನೇತೃತ್ವದ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದು • ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಯ್ಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿ. • ಸಂಶೋಧನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪಡೆಯುವುದು
---	--

ರೈತರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಸಮುದಾಯ ಕ್ರೋಡೀಕರಣದ ಕ್ರಮಗಳು

ರೈತರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ವಿಸ್ತರಣೆ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಸಮುದಾಯ ಕ್ರೋಡೀಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಕೆಲವು ಹಂತಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

- ✓ ಸಮುದಾಯದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು: ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮುದಾಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ✓ ಪ್ರಮುಖ ರೈತರು/ಸಮುದಾಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ, ಕೃಷಿ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಂತಹ ಮಾನದಂಡಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಪ್ರಮುಖ ರೈತರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು: ಈ ಪ್ರಮುಖ ರೈತರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ವಿವಿಧ ವಿಸ್ತರಣಾ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು ರೂಪಿಸುವುದು: ರೈತರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಮಾದರಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಘಟಕವಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ ಇತರ ರೈತರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದು: ಪ್ರಮುಖ ರೈತರು ಸಮುದಾಯದ ಇತರ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು, ತರಬೇತಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ರೈತರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಎಂಬ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾದರಿಯು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು, ಸ್ಥಳೀಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಉತ್ತಮ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ವಿಸ್ತರಣಾ ವಿಧಾನವು ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಶಕ್ತಿಯುತ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭಾಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು

ಪ್ರತಿದಿನ, ಎಲ್ಲೆಡೆ, ಜನರು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷಿ ಸಖಿಯರು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ರೈತರೊಂದಿಗೆ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ರೈತರು ಕೃಷಿ ಸಖಿಯರನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಮುಖ ಸಂವಹನಕಾರ ಅಥವಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನಾಯಕರಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ರೈತರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಕೆ ಮಾಡುವ ನಡವಳಿಕೆ ಮೇಲೆ ಕೃಷಿ ಸಖಿಯರ ಪಾತ್ರವು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಸಂವಹನಕಾರರಾಗಿ ಕೃಷಿ ಸಖಿಯರ ಪಾತ್ರಗಳು

- ರೈತರಿಗೆ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸಂವಹನ ಮಾಡುವುದು.
- ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನವೀಕರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಬಂಧಿತ ಮಾಹಿತಿಯ ಮೂಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರುವುದು.

- ಗ್ರಾಮದ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿ ಇದರ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದು.
- ರೈತರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
- ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ರೈತರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
- ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಿಗೆ / ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
- ನಿರಂತರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು
- ಕೃಷಿ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ / ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.

ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು

ಜನರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಥವಾ ನಡವಳಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಗೂ ಪರಿಹಾರ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಮೂರ್ಖತನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗೆಗಿನ ನಮ್ಮ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಬಳಕೆಯು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹರಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿರುವ ಹಂತಗಳು

ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹಂತಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ:

- **ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು**

ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹಂತವೆಂದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು. ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವ ಸ್ಥಿತಿಯ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು. ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಡಚಣೆಯನ್ನು ಸಹ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

- **ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು**

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ಜನರು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ವಿಫಲರಾಗುತ್ತಾರೆ.

- **ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಹೊಂದುವಂತಹ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು**

ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಹಂತವೆಂದರೆ ಒಬ್ಬರು ತಲುಪಲು ಬಯಸುವ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಿತಿ. ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಿತಿಯು ನಿಮ್ಮ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಬಹುದು.

- **ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು**

ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಹಂತವೆಂದರೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು. ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ನೀವು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ, ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದು.

- **ಆದರ್ಶ ಪ್ರಾಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು**

ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು. ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು.

- **ಪರ್ಯಾಯಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು**

ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಐದನೇ ಹಂತವೆಂದರೆ ಪರ್ಯಾಯಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಹಲವಾರು ಪರ್ಯಾಯ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ನಂತರ ಪ್ರತಿ ಪರ್ಯಾಯದ ಸಾಧಕ-ಬಾಧಕಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು.

- **ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಪರಿಹಾರದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವುದು**

ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಆರನೇ ಹಂತವು ಪರಿಹಾರದ ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗಿದೆ. ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದ ಪರಿಹಾರದ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯುವುದರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

- **ಪರಿಹಾರಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು**

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ:

ಅ) ಪರಿಹಾರದ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆಯೇ?

ಆ) ಅನುಷ್ಠಾನದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳೇನು?

ಇ) ಪರಿಹಾರವು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆಯೇ ಮತ್ತು ಹೌದು ಎಂದಾದರೆ, ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ?

ಈ) ಪರಿಹಾರದ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದಾಗಿ ನೀವು ಯಾವುದೇ ಹೊಸ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದೀರಾ?

ಉ) ಪರಿಹಾರದ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಲಾಭಗಳೇನು? ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿವೆಯೇ ಮತ್ತು ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಕಂಡುಬಂದಿದೆಯೇ?

ಊ) ಪರಿಹಾರಗಳ ವೈಫಲ್ಯದಿಂದ ನಾವು ಯಾವ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ?

ಋ) ಪರಿಹಾರದ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾವು ಯಾವ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ?

ಎ) ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಗಳೇನು?

ಐ) ಅನುಷ್ಠಾನದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೇ?

ಐ) ನೀವು ಪರಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೇ?

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯೇತರ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು

ಕೃಷಿ ಸಖಿಯರು ರೈತರಿಗೆ ಜಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆ/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ

ಅ) ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆ

ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್‌ನನ್ನು 12 ನೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

- ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದಕ, ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕವಾಗಿಸುವುದು
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು.
- ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ನೀರಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿಸುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ. "ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿದೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ನಿಯಮಿತ ಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು; ಮಣ್ಣಿನ ಪರಿಕ್ಷೆ ಆಧಾರಿತ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರ ಪರಿಕ್ಷಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

ಆ) ಕೃಷಿಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ

ಕೃಷಿಯ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣವು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ರೈತರಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು, ಅಂದರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉಪಕರಣಗಳು, ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಉಪಕರಣಗಳು, ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚದ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು, ಮಿನಿ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು, ಕೊಯ್ಲು ನಂತರದ ಉಪಕರಣಗಳು, ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಉಪಕರಣಗಳು, ಅಂತರ ಸಾಗುವಳಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಟಾರ್ಪಾಲಿನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಗಳ ಬಾಡಿಗೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ

ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಾನುವಾರು, ಕೋಳಿ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಹೊಸ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ.

ಈ) ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ

ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಕೃಷಿಯು ಸಂಕೀರ್ಣ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮತ್ತು ಸಂಕಷ್ಟಕೊಳಗಾಗುವ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ತಲುಪುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವೇಗವರ್ಧಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ, ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಗಳಿಂದ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ / ಆದಾಯ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಕೃಷಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರೈತರು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಸೂಕ್ತವಾದ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬರ, ಪ್ರವಾಹ ಅಥವಾ ಅಸಮಯ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಆಗುವ ಬೆಳೆ ವೈಫಲ್ಯದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರಂತರ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಕೃಷಿಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- ರೈತರ ಆದಾಯದ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಜೀವನೋಪಾಯದ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು.

ಉ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಮಿಷನ್

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಮಿಷನ್, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2007 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಸುಸ್ಥಿರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ವರ್ಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಅಕ್ಕಿ, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ. ರೈತರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕೃಷಿ ಮಟ್ಟದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

೮೦) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಮಾನ್ ಧನ್ ಯೋಜನೆ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಿಡುವಳಿ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ, "ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್‌ಮಾನ್-ಧನ ಯೋಜನೆ", ಈ ಯೋಜನೆಯು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, 18 ರಿಂದ 40 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವವರು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಸೇರಬಹುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಆಗಸ್ಟ್ 9, 2019 ರಿಂದ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ.

- ರೈತರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೂ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವು ಅನೇಕರಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುವುದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಜಾಲವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.
- ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ ಪರಿಶ್ರಮ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಅದು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಜಟಿಲವಾಗಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕನಿಷ್ಠ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಮಾನ್-ಧನ್ ಯೋಜನೆಯು ಖಚಿತವಾದ ಮಾಸಿಕ ಪಿಂಚಣಿ ರೂ. 3000/- ವನ್ನು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ 60 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ನಂತರ (ಪುರುಷ ಅಥವಾ ಮಹಿಳೆ) ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸಹಾಯ

ಕೃಷಿ ಸಬ್ಸಿಡಿಯ ರೈತರಿಗೆ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಹಲವಾರು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನಿಶ್ಚಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗದು. ಕೃಷಿ ಸಬ್ಸಿಡಿಯ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ ಮತ್ತು ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಗೆ ತಯಾರಾಗಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಬರಗಲು, ಪ್ರವಾಹಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸುವುದು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷಿ ಸಬ್ಸಿಡಿಯ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಹಾಯವು ಹೊಸ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಹೊಸ ನಿಯಂತ್ರಕ ರಚನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಸರ್ಕಾರದ ಆದ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.

- **ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಜ್ಞಾನ:** ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಅದರ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಅದು ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಆಳವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಇದು ಹವಾಮಾನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು, ವಿಪರೀತ ಹವಾಮಾನ ಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಗೆ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

- **ಬೆಳೆ ವಿಮಾ ಪರಿಣತಿ:** ವಿವಿಧ ಬೆಳೆ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು, ಅವುಗಳ ಅರ್ಹತೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವುದು ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.
- **ಅಪಾಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ:** ರೈತರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಬರಗಲು, ಪ್ರವಾಹಗಳು, ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗದ ಭಾದೆ ಇನ್ನಿತರೆ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- **ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ:** ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹವಾಮಾನ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿವರ, ಬೆಳೆ ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ವಿಮಾ ನೀತಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಕ್ಷರತೆ:** ರೈತರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಹಣಕಾಸು ತತ್ವಗಳ ಉತ್ತಮ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಮೆಯು ಕಾರ್ಯವೈಕರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತಮ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರುವುದು.
- **ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ:** ಸಮುದಾಯದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಬೆಳೆ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಚಿತವಾಗಿರುವುದು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.
- **ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ:** ವಿಪತ್ತನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿಮಾ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ರೈತರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು.
- **ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು:** ಸಮುದಾಯ-ಆಧಾರಿತ ವಿಪತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಯೋಜನೆಗಳಂತಹ ಸಾಮೂಹಿಕ ಅಪಾಯದ ಕಡಿತಕ್ಕಾಗಿ ಚರ್ಚೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ-ಮಟ್ಟದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು.
- **ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ:** ರೈತರಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ವಿಮಾ ರಕ್ಷಣೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ:** ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆ, ವಿಪತ್ತು ಮಾಡೆಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಮೆ ಅರ್ಜಿಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- **ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ:** ಹವಾಮಾನ-ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಅಥವಾ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ತಕ್ಷಣದ ನೆರವು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವುದು.
- **ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ನಿರ್ಮಾಣ:** ವೈವಿಧ್ಯೀಕರಣ, ಮಣ್ಣಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯಂತಹ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.

ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು

- ಸ್ಥಳೀಯ ಕೃಷಿ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ: ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಣ್ಣಿನ ವಿಧಗಳು, ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪರಿಚಯವು ಸಂದರ್ಭ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.
- ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು: ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಮಣ್ಣಿನ ಪರಿಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.
- ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಅರಿವು: ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಸುಸ್ಥಿರ ಮಣ್ಣಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಸಂಪನ್ಮೂಲ: ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು

ಕೃಷಿ ಸಖಿಯು ರೈತರು ಎದುರಿಸಬಹುದಾದ ಅಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಇದರಿಂದ ರೈತರು ಕೃಷಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಅವರ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಪಾಯಗಳ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಮೂಲ ಅಪಾಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಅಪಾಯ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಪಾಯ, ಹಣಕಾಸಿನ ಅಪಾಯ, ಕಾನೂನು ಅಪಾಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಪಾಯ. ಈ ಅಪಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಕೆಲವು ಶಕ್ತಿಗಳೆಂದರೆ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಬೆಲೆ ಏರಿಳಿತ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಚಾಲಿತ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು

ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹ: ಕೃಷಿ ಸಖಿಯು ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇತರರು ಏನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ವೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ರೈತರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಕೃಷಿ ಸಖಿಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿರಬೇಕು.

ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸರಣ: ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ರೈತರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಇದರಿಂದ ಅವರು ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬೇಡಿಕೆಗಿಂತ ಪೂರೈಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ

ರೈತರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಬೆಲೆ ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೃಷಿ ಸಖಿಯು ಕಡಿಮೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಕೆಲವು ಬೆಲೆಗಳ ಅಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಬಹುದು.

ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಿರಿ: ರೈತರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅದು ವಿವಿಧ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಆಹಾರ ನೀಡುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.

ಉಪಕರಣಗಳ ಪೂರೈಕೆ: ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳಂತಹ ಹೊಸ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಯಾವ ಉಪಕರಣಗಳ ಉತ್ತಮವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರು ಬೆಲೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ರೈತರು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳ ಪೂರೈಕೆದಾರರ ನಡುವಿನ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕೇ?

ರೈತ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು: ಇದಕ್ಕೆ ರೈತರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಉತ್ಪಾದಕ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಅಥವಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಗುಂಪುಗಳು ಸಣ್ಣ ರೈತರಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ನಂತರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ವಕಾಲತ್ತು ಅಥವಾ ಲಾಬಿಯಂತಹ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.

ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಯಶಸ್ವಿ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ರೈತರು ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಹೊಸ ಕ್ರಮಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

ಅ) ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂವಹನ:

- ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸರಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- ನಿಮ್ಮ ಸಂವಹನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೈತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ನಿಮ್ಮ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರೈತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಆಲಿಸಿ.

ಆ) ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ:

- ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಹೊಸ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ರೈತರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ.
- ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿಸಲು ದೃಶ್ಯ ಸಾಧನಗಳು, ಮಾದರಿಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ.

ಇ) ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಕಲಿಕೆ:

- ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ.

- ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳು ಮತ್ತು ಪೀರ್-ಟು-ಪೀರ್ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಈ) ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ:

- ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ರೈತರಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಿ.
- ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗುವಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಿಹೊಂದಿಸಲು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ.

ಉ) ಸಮಯ ನಿರ್ವಹಣೆ:

- ತರಬೇತಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಸಮಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿ, ಅವರ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ.
- ಅವರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಊ) ಸಬಲೀಕರಣ:

- ರೈತರು ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿ.
- ನೂತನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಗುರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಲು ಅವರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ.

ಋ) ಅನುಸರಣೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ:

- ರೈತರು ತಾವು ಕಲಿತದ್ದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಅನುಸರಣಾ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ.
- ದತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಸವಾಲುಗಳು ಅಥವಾ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ.

ಎ) ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು

- ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಕಲಿಸಿ.
- ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ.

ಐ) ಅಳವಡಿಕೆ

- ವಿಭಿನ್ನ ರೈತರು ವಿಭಿನ್ನ ಕಲಿಕೆಯ ಶೈಲಿಗಳು ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವಾಗಿರಿ.

- ಸಂಬಂಧಿತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ನವೀಕೃತವಾಗಿರಿ.

ಐ) ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ

- ಹೊಸ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಅಥವಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವಾಗ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಢಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ.
- ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯದ ಮುಖಂಡರು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಿ.

ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು:

ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ: ಸಭೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾಹಿತಿ ಅಥವಾ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ.

ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ: ಸಭೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆ, ದಿನಾಂಕ, ಸಮಯ, ಸ್ಥಳ, ಚರ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವಿವರವಾದ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ.

ಭಾಗವಹಿಸುವವರನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ: ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಮತ್ತು ಸಭೆಯು ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ.

ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿ: ಸಭೆಯು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ. ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನಾಯಕ (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖ ರೈತ), ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವವರು, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ದಾಕಲಾತಿ, ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಮಯಪಾಲಕರು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ತಾಂತ್ರಿಕ ತಜ್ಞರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಬಹುದು.

ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಸಮಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ: ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗವಹಿಸುವವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ. ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಭೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ.

ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಿ: ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧಿತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮೊದಲು ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಇದರಿಂದ ಅವರು ಚರ್ಚೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಬರಬಹುದು.

ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು: ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಿ. ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ: ಸಭೆಯ ನಂತರ, ಸಭೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಭಾಗವಹಿಸುವವರಿಂದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.

ಈ ಹಂತಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಕಡೆಗೆ ಸಹಯೋಗ, ನಿರ್ಧಾರ-ಮಾಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಉತ್ತಮ-ರಚನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಬಹುದು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಬದ್ಧತೆ

ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ವೃತ್ತಿಪರರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಬದ್ಧತೆಯು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ವೃತ್ತಿಪರರು ರೈತರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತತೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಹುದು. ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ವೃತ್ತಿಪರರು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

- **ಮಾಹಿತಿಗೆ ಸಮಾನ ಪ್ರವೇಶ:** ಎಲ್ಲಾ ರೈತರು, ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ, ಲಿಂಗ, ಜನಾಂಗ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಕೃಷಿ ಮಾಹಿತಿ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ಅಂತರ್ಗತ ಸಂವಹನ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ.
- **ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು:** ಭೂಮಿ, ಸಾಲ, ಒಳಹರಿವು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಂತಹ ಕೃಷಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮತ್ತು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ.
- **ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ:** ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗುಂಪುಗಳ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ.
- **ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ:** ಸ್ತ್ರೀ ರೈತರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ, ಲಿಂಗ-ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ, ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ನಾಯಕತ್ವದ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ.
- **ಅಂತರ್ಗತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಕೆ:** ಸೀಮಿತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ.
- **ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆ:** ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ. ಇದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಸಹಯೋಗ:** ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಮುದಾಯ-ಆಧಾರಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಇತರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಿ. ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.

ದಾಖಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವರದಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರಗಳು

ಕೃಷಿ ಸಖಿಗಲು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬೇಕು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಲು ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಗಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಬರವಣಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಲನ್ನು ತಜ್ಞರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೃಷಿ ಸಖಿಯು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಲಗೊಂಡಿರುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಲೊಡನೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಯಶೋಗಾತೆಗಲನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಶಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕು. ವರದಿಯು ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಪರಿಚಯ, ಉದ್ದೇಶ, ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಧಾನಗಲು ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆದ ಪ್ರಭಾವಗಲನ್ನು ಒಲಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

13. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ರೈತರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯತೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣವು ರೈತರು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಅವರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಏಕೆ ಬೇಕು:/ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ:

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಯುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ:-

೧. **ಗುಣಮಟ್ಟ ಭರವಸೆ:** ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
೨. **ಗ್ರಾಹಕ ನಂಬಿಕೆ:** ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ಗ್ರಾಹಕರ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಗ್ರಾಹಕರು ನಿಜವಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ-ಮುಕ್ತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬಹುದು.
೩. **ವಂಚನೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ:** ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಂದ ನಿಜವಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಂಚನೆ ಮತ್ತು ತಪ್ಪಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
೪. **ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಲಾಭ:** ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಬೇಡಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ವಿಧಗಳು:

೧. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವುದು: NPOP (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾವಯವ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು APEDA (ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ರಫ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ) ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಚಿವಾಲಯ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ.
೨. **ಕಲುಖ-ಉಪ-ಆಯಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ದೃಢೀಕರಣ ಪದ್ಧತಿ ಇಂಡಿಯಾ (ಪಿಜಿಎಸ್-ಇಂಡಿಯಾ)

ಒಂದು ರೈತರ ಗುಂಪನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ರೈತರ ಪಾಲಿಗ್ಲೋಬಲಿಟಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೇಶೀಯ ಸಾವಯವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ: ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಂತೆ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ವಿನೂತನ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿವೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ರೈತರು ತಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಪಿಜಿಎಸ್-ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ:

- ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯವು 2011 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಇದು ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ.
- ಪಿಜಿಎಸ್-ಇಂಡಿಯಾ ರೈತ ಸಮೂಹ ಕೇಂದ್ರಿತ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ದೇಶೀಯ ಬಳಕೆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- NPOPಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಸರಳವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಇದು ರೈತರ ಭಾಗವಹಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿರುವ ರೈತರು ಇದು ರೈತರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾವಯವ ಮಾನದಂಡವು ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಪಿಜಿಎಸ್-ಇಂಡಿಯಾ- ಪ್ರಾಮಾಣೀಕೃತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ದೇಶೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಬಹುದು.
- ಪಿಜಿಎಸ್-ಇಂಡಿಯಾ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಂಡಳಿಗಳು (RCs), ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರುವ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. RCs ನೋಂದಣಿ, ತರಬೇತಿ, ದಸ್ತಾವೇಜನ್ನು, ತಪಾಸಣೆ, ಅವಶೇಷಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಓಕಟಿಕ ಮತ್ತು ಪಿಜಿಎಸ್ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ನಡುವಿನ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು:

- NPOP ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಪಿಜಿಎಸ್-ಇಂಡಿಯಾ ರೈತರು ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಖಾತರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

- NPOP ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಪಿಜಿಎಸ್-ಇಂಡಿಯಾ-ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ದೇಶೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿದೆ.
- NPOP ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ರಫ್ತು-ಆಧಾರಿತ ಸಾವಯವ ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಪಿಜಿಎಸ್-ಇಂಡಿಯಾ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಪಿಜಿಎಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಹಂತಗಳು:-

- ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೈತರನ್ನು ಅದೇ ಅಥವಾ ಹತ್ತಿರದ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕನಿಷ್ಠ 5 ರೈತರ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ರೈತ ಗುಂಪು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಂಡಳಿಯ ಆಯ್ಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಿಜಿಎಸ್ ಪೋರ್ಟಲ್ನಲ್ಲಿ ಗುಂಪನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸುತ್ತದೆ
- ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಗುಂಪುಗಳು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಿಜಿಎಸ್ ಪೋರ್ಟಲ್ನಲ್ಲಿ ಗುಂಪನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಪಿಜಿಎಸ್ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಸಮರ್ಪಕ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದನೆಯ ನಂತರ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಭೆಗಳು
- ಗುಂಪು ಪಿಜಿಎಸ್ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ
- ಪ್ರತಿ ಮುಂಗಾರು ಅಥವಾ ಬೆಳೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಗುಂಪಿನ ಸಹವರ್ತಿಗಳು ಪ್ರತಿ ಸದಸ್ಯರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ / ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪೋರ್ಟಲ್ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಂಡಳಿಗೆ ಶಿಫಾರಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಾರಾಂಶ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ
- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಘೋಷಣೆಗಳ ದೃಢೀಕರಣವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ
- ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನಂತರ ದಾಖಲಾತಿಗಳು ತೃಪ್ತಿಕರ ಅನಿಸಿದರೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ಸಮೂಹವು ಪೋರ್ಟಲ್ನಿಂದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು

- ಇಳುವರಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸುವುದು (ಈಗಿನ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ನಮೂದಿಸುವುದು)

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟ

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ತಾಜಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ರೈತರು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಲಾಭದಾಯಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬಹುದು. ವಿಭಿನ್ನ ಮಾರಾಟ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಅವರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ತಲುಪುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಗಗಳು:

- ನೇರ ಮಾರಾಟ (ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ V/S ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಫಾರ್ಮ್): WhatsApp ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ದೂರವಾಣಿ ಜಾಲಗಳಂತಹ ವೇದಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಹಕರ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರಿಂದ ರೈತರಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ತಾಜಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬೇಡಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪೂರೈಸಬಹುದು.
- ವಿನೂತನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೇದಿಕೆಗಳು (ಕ್ಯಾನಪೀಸ್): ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, ರಸ್ತೆ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಟಲ್ ಕ್ಯಾನೋಪಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
- ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಗಳು: ಜಿಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಬ್ಲಾಕ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು, ರಸ್ತೆ ಬದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ವಿವಿಧ ರೈತರು ಅಥವಾ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಆನ್ಲೈನ್ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ (ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್): ತಾಜಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ನೇರ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಆಫ್ಲೈನ್ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ (ಅಂಗಡಿಗಳು, ಅಂಗಡಿಗಳು): ಚಾವಣಿಗಳು, ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬಹುದು.

ಯಶಸ್ವಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಾಗಿ, ರೈತರು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಿಕೆ, ಸರಬರಾಜು ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

- ✓ ತಾಜಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಒಟ್ಟುಗೂಡುವಿಕೆ: ರೈತ ಆಸಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು (FIG) ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಕ್ಯಾಟಲಾಗ್ ಮಾಡಿ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ, ಶೇಖರಣೆ, ಪ್ಯಾಕೇಜಿಂಗ್, ಲೇಬಲಿಂಗ್, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನದ ಪ್ರಚಾರ.

- ✓ ಸರಬರಾಜು ಸರಪಳಿ ನಿರ್ವಹಣೆ: ಬೇಡಿಕೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯ, ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಸರಿಯಾದ ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್, ಶೇಖರಣೆ, ದಾಸ್ತಾನು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಪಾರದರ್ಶಕ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಅನುಸರಣೆ, ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಿ.
- ✓ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ: ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಪ್ಯಾಕೇಜಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಂಡಿಂಗ್ ಹೂಡಿಕೆ, ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು, ವಿಭಿನ್ನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ಸಹಯೋಗ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದು.
- ✓ ಈ ತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಹಂತಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಮೂಲಕ, ರೈತರು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸುಸ್ಥಿರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು, ಗ್ರಾಹಕರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬಹುದು. ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ನೈಸರ್ಗಿಕ ತಾಜಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ರೈತರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರು ಎರಡೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಲಾಭದಾಯಕ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಆರ್ಥಿಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

14. ಸಂಪರ್ಕಗಳು

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಅನುಸಂದಾನ ಪರಿಷತ್

- ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು
- ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಸ್ತರಣೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು
- ನವೀನ ವಿಸ್ತರಣಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಇತರೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮುಂಚೂಣಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮೂಲಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಪಡಿಸುವುದು.

ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಸ್ತರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

- ಸಾಲಿನ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ವಿಸ್ತರಣಾ ಘಟಕಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಬೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಇತರೆ ವಿಭಾಗಗಳ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಪೂರಕಗೊಳಿಸುವುದು.
- ನವೀನ ವಿಸ್ತರಣಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮುಂಚೂಣಿಯ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮೂಲಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದು.

ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ (ಕೆವಿಕೆ)

ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಯು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ, ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ವಲಯದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ರೈತರೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರತಿ ಕೆವಿಕೆಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ

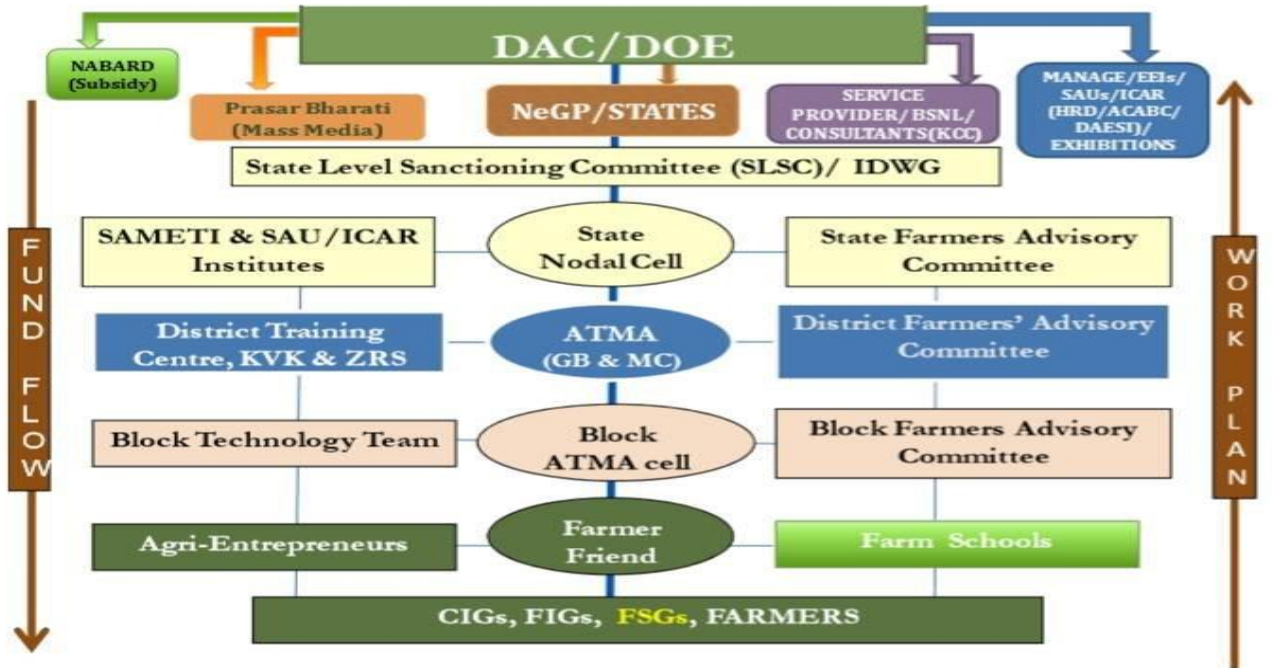
- ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಸ್ಥಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು.
- ರೈತರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮುಂಚೂಣಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು.
- ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲು ರೈತರು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ, ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು.
- ರೈತರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕೃಷಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಮುಂದುವರೆದು, ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಗುಣಮಟ್ಟದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು (ಬೀಜ, ಸಸಿಗಳು, ಜೈವಿಕ ಪೇಡಿನಾಶಕಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು) ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಮುಂಚೂಣಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ, ಆಯ್ದು ಕೃಷಿ ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮತ್ತು ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೆ.ವಿ.ಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಮ್ಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು

ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳೊಡನೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರೈತ ಮಿಷನ್, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು, ತರಬೇತಿಗಳು, ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು, ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವಗಳು, ರೈತರು - ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಂವಾದಗಳು, ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು, ಶೈಷಣಿಕ ಪ್ರವಾಸಗಳು, ಪ್ರಚಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ವಿವಿಧ ವಿಸ್ತರಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ. ಮುದ್ರಣ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಸ್ತರಣಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಳ ಕುರಿತು ರೈತರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ರಚನೆ

ರೈತ ಸ್ನೇಹಿತನ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳು

- ರೈತರ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವಿಕೆ / ರೈತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ, ಕಿಸಾನ್ ಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.
- ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ ವಿನಿಮಯಕ್ಕಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ. ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುವುದು, ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ದಿನಚರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ತಾಲ್ಲೂಕು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತಂಡದಿಂದ ನಿಯೋಜಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.

ಕಿಸಾನ್ ಕಾಲ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗಳು (ಕೆಸಿಸಿ)

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕೃಷಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಜನವರಿ 21, 2004 ರಂದು ರೈತರ ಸ್ವಂತ ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ದೂರವಾಣಿ ಕರೆಯ ಮೂಲಕ ರೈತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ "ಕಿಸಾನ್ ಕಾಲ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗಳು (ಕೆಸಿಸಿ)" ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 14 ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಶುಲ್ಕ ರಹಿತ ದೂರವಾಣಿ ಮೂಲಕ ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕಿಸಾನ್ ಕಾಲ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗಾಗಿ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಸರನ್ನು ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆ 1800-180-1551 ಅನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಮೊಬೈಲ್

ಪೋನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಸೇವಾ ಪೂರೈಕೆದಾರರು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ದೂರ ಸಂಪರ್ಕ ಜಾಲದ ಸ್ಥಿತಿ ದೂರವಾಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು. ರೈತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ 22 ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಕೆಸಿಸಿ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಏಳು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 6.00 ರಿಂದ ರಾತ್ರಿ 10.00 ರವರೆಗೆ ಕರೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಸಿಸಿ ಕರೆ ಹೆಚ್ಚಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಏಪ್ರಿಲ್ 2011 ರಲ್ಲಿ ಪುನರ್‌ಚಿಂತಿಸಲಾಗಿದೆ (i) ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ, (ii) ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಕೆಸಿಸಿ ಏಜೆಂಟ್‌ಗಳಿಗೆ ರೈತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕಾಲ್ ಸೆಂಟರ್ ಏಜೆಂಟ್ ರೈತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ತಜ್ಞರೊಂದಿಗೆ ಕರೆ ಕಾನ್ಸರ್ಟ್‌ನಿಂಗ್. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಹ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಾಲ ಸಂಘಗಳು)

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಾಲ ಸಂಘಗಳು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಸಹಕಾರಿ ಸಾಲ ರಚನೆಯ ತಳಮಟ್ಟದ ಅಂಗಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ (ಕೃಷಿ) ಸಾಲಗಾರರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತವೆ, ಆ ಸಾಲಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನೀಡಿದ ಸಾಲಗಳ ಮರುಪಾವತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂಘಗಳು ಸಹಕಾರ ಸಾಲ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು, ಅದರ ಮೂಲವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಂದು ಕಡೆ ಅಂತಿಮ ಸಾಲಗಾರರು ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಹಣಕಾಸು ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಾದ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕಮರ್ಷಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್/ನಬಾರ್ಡ್ ನಡುವೆ ಅಂತಿಮ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಾಲ ಸಂಘಗಳ ಮಹತ್ವ

- ರೈತ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಾಲ, ಒಳಹರಿವು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಸಂಘಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮುಂಬರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ದೊಡ್ಡ ಗೋದಾಮುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಸರಕುಗಳ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಯೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಗೋದಾಮನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಸಂಘವು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆ

ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆಯು ರೈತರಿಗೆ ಅವರ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಸಾಲದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಮತ್ತು ಸಮಯೋಚಿತ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು

ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಹರಿವಿನ ಖರೀದಿಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆಯು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ನಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:ವಿತರಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

- ನಗದು ಮತ್ತು ವಸ್ತುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಬಿಗಿತವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತದೆ
- ಪ್ರತಿ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಹಂಗಾಮಿಗೆ ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.
- ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ಖಚಿತವಾದ ಲಭ್ಯತೆ ರೈತರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ರೈತರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಜಗಳು, ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ವಿತರಕರಿಂದ ನಗದು ಲಾಭದ ರಿಯಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- 3 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಸಾಲದ ಸೌಲಭ್ಯ - ಕಾಲೋಚಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.
- ಕೃಷಿ ಆದಾಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗರಿಷ್ಠ ಸಾಲದ ಮಿತಿ.
- ಸಾಲದ ಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಅನುಮತಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹಿಂಪಡೆಯುವಿಕೆಗಳು.
- ಬೆಳೆಯ ಕಟಾವಿನ ನಂತರ ಮಾತ್ರ ಮರುಪಾವತಿ.
- ಕೃಷಿ ಮುಂಗಡಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಬಡ್ಡಿ ದರ.
- ಕೃಷಿ ಮುಂಗಡಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಭದ್ರತೆ, ಅಂಚು ಮತ್ತು ದಾಖಲಾತಿ ನಿಯಮಗಳು

ಕೃಷಿ ವಿಮೆ

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೃಷಿ ವಿಮೆಯನ್ನು ಕೃಷಿ ವಿಮಾ ನಿಗಮ ಕಂಪನಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಅನೇಕ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ವಿಮಾ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸಾಲ ಪಡೆದ ರೈತರು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ಕೃಷಿ ವಿಮಾ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಲ ಪಡೆಯದ ರೈತರು ಸಹ ನಾಮಮಾತ್ರದ ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಪಾವತಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ಅ) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆ

- ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟಹಾನಿಗೆ ಒಳಗಾದ ರೈತರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುವುದು.
- ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು/ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿರಲು ಅವರ ಆದಾಯವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವುದು.
- ನೂತನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರೈತರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು

- ಕೃಷಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಆಧಾಯವನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ, ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ರೈತರನ್ನು ಉತ್ಪಾದನಾ ಅಪಾಯಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಆ) ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಹವಾಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಬೆಳೆ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ

- ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ/ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ, ಅಧಿಕ/ಕಡಿಮೆ ತಾಪಮಾನ, ಆರ್ದ್ರತೆ, ಗಾಳಿಯ ವೇಗ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಹವಾಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೈತರಿಗೆ ವಿಮಾ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಯೋಜನೆಯು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿವಾರಿಸುವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳು, ತರಕಾರಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಹಿಂದಿನ ಇಳುವರಿ ಅಂಕಿಅಂಶ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.
- ಹವಾಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಬೆಳೆ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀಮಿಯಂ ದರಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆಯ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ
- ಎಲ್ಲಾ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳು, ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳು, ತೋಟಗಾರಿಕಾ/ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆಯು ಲಭ್ಯವಿದೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಹವಾಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಿಂದ ಇಳುವರಿ ನಷ್ಟದೊಂದಿಗೆ ಸಹ-ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ-ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ-ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳು

- ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ನಬಾರ್ಡ್ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.
- ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕೃಷಿ ಪದವೀಧರರಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನೀವು ಹೊಸ ಪದವೀಧರರಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ನೀವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಕೃಷಿ-ಕ್ಲಿನಿಕ್ ಅಥವಾ ಕೃಷಿ-ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ರೈತರಿಗೆ ವೃತ್ತಿಪರ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು.
- ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಪದವೀಧರರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಷಯಗಳಾದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ರೇಷ್ಮೆ, ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ, ಅರಣ್ಯ, ಡೈರಿ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ, ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಾರ್ಣಗೊಳಿಸಿದವರು ಉದ್ಯಮಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಆರಂಭಿಕ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.
- ಕೃಷಿ-ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ-ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವೃತ್ತಿಪರರಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುವ ಸಲಹಾ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿವೆ, ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಗ್ರಾಹಕರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಲಹಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಉಚಿತ/ಪಾವತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ

ಕೃಷಿ-ಕ್ಲಿನಿಕ್ ಅಥವಾ ಕೃಷಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉಚಿತ ತರಬೇತಿ

ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕೃಷಿ ಪದವೀಧರರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಆಯ್ದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ 45 ದಿನಗಳ ತರಬೇತಿ ಕೋರ್ಸ್ ಅನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಕೃಷಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಕ್ಕೂಟದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಷ್ಠರಣಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ ನಿಂದ ಸಂಘಟಿತವಾಗಿದೆ, ತರಬೇತಿಯು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಜೊತೆಗೆ ನೀವು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆ

ಕೃಷಿ ಸಲಹೆ, ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಪೂರೈಕೆ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಸಮುದಾಯ ರಚಿಸುವುದು, ಕಿರು ಸಾಲ, ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ರೈತರು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಕೃಷಿಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು

- ಅಧಿಕಾರಿ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಸಂವಹನ ಮಾಡುವುದು.
- ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆದೇಶ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರುವುದು.
- ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಹಿತಿಯ ಸಂಕಲನ ಮಾಡುವುದು.
- ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತ ಅನುಸರಣೆಯ ಅಂಕಿಅಂಶ ಹೊಂದಿರುವುದು.

ಕೃಷಿ ಸಖಿಯರ ಅವಲೋಕನಗಳು

1. ಭೂಮಿ ತಯಾರಿ (NCONF ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ)

i. ಭೂಮಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ದಿನಾಂಕ

ii ಭೂಮಿಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ

iii ಹಸಿರು ಗೊಬ್ಬರ ಬಳಸಲಾಗಿದೆಯೇ?

iv. ಘನಜೀವಾಮೃತವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ?

v. ಘನಜೀವಾಮೃತವನ್ನು ಬಳಸಿದ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕ?

vi. ಯಾವುದೇ ಇತರ ಮಾಹಿತಿ

2. ಬೀಜಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬೀಜೋಪಚಾರ (NCONF ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ)

i. ಯಾವ ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ?

ii ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ

(ಏಕಬೆಳೆ / ಬಹು ಬೆಳೆ / ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ) _____

iii ಸ್ಥಳೀಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆಯೇ?

iv. ಬೀಜಗಳ ಮೂಲ _____

v. ಬೀಜವನ್ನು ಯಾವುದರಿಂದ ಬಿಜೋಪಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ

vi. ಬಿತ್ತನೆ ದಿನಾಂಕ _____

vii. ಬೀಜಾಮೃತ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಯಿತೆ?

viii. ಬೀಜಾಮೃತದಿಂದ ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡಿದ ದಿನಾಂಕ

ix. ಯಾವುದೇ ಇತರ ಮಾಹಿತಿ

3. ಹೊದಿಕೆ (NCONF ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ)

i. ಹೊದಿಕೆಗೆ ಬಳಸಿದ ವಸ್ತು?

ii ಹೊದಿಕೆ ಮಾಡಿದ ದಿನಾಂಕ

iii ಸ್ಥಳೀಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ಇತರ ಮಾಹಿತಿ

4. ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ (NCONF ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ)

i. ಜೀವಾಮೃತವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ?

ii ದಿನಾಂಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣ ಎ) _____

ಬಿ)

ಸಿ)

iii. ಹಸಿರು ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆಯೇ?

iv. ಹಸಿರು ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ ಬೆಳೆಗಳು / ಎಲೆಗಳು?

v. ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯದ (ಕಾಳು) ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಲಾಗಿದೆಯೇ?

vi. ಯಾವ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಲಾಗಿದೆ

iv. ಸ್ಥಳೀಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ಇತರ ಮಾಹಿತಿ

5. ಕಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆ (NCONF ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ)

i. ಯಾವುದಾದರೂ ಕಳೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದೆಯೇ?

ii. ಕಳೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಯಿತು?

iii. ಹೊದಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದೆಯೇ?

iv. ಹೊದಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೇ?

v. ಹೊದಿಕೆಗೆ ಬಳಸಲಾದ ವಸ್ತುಗಳು

vi. ಯಾವುದೇ ಇತರ ಮಾಹಿತಿ

6. ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿರ್ವಹಣೆ (NCONF ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ)

ಪೀಡೆ ಕೀಟಗಳು

i. ನಿಮ್ಮ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೀಟಗಳ ಭಾದೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆಯೇ?

ii. ಕೀಟಗಳ ಹೆಸರುಗಳು

iii. ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದೀರ? (ನೀಮಾಸ್ತ, ಅಗ್ನಿ ಅಸ್ತ, ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ, ದಶಪರ್ಣಿ ಇತ್ಯಾದಿ)

iv. ಬಳಸಿದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳು (ನೀಮಾಸ್ತ, ಅಗ್ನಿ ಅಸ್ತ, ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ, ದಶಪರ್ಣಿ ಇತ್ಯಾದಿ)

v. ಯಾವುದೇ ಇತರ ಮಾಹಿತಿ

6. ರೋಗ

i. ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವುದಾದರೂ ರೋಗದ ಭಾದೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆಯೇ?

ii ರೋಗಗಳ ಹೆಸರು

iii ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳು (ಶುಂಟಿ ಅಸ್ತ, ಹುಳಿ ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಗೋಮೂತ್ರ ಆಧಾರಿತ ಮಿಶ್ರಣಗಳು)

iv. ಯಾವುದೇ ಇತರ ಮಾಹಿತಿ

vi. ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದೀರ? (ಶುಂಟಿ ಅಸ್ತ, ಹುಳಿ ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಗೋಮೂತ್ರ ಆಧಾರಿತ ಮಿಶ್ರಣಗಳು) ಇತ್ಯಾದಿ)

7. ಕೊಯ್ಲು (NCONF ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ)

i. ಯಾವ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಲಾಯಿತು

ii. ಬೆಲೆವಾರು ಇಳುವರಿ/ ಎಕರೆಗೆ

iii. ಯಾವುದೇ ಇತರ ಮಾಹಿತಿ

8. ಕೊಯ್ಲಿನ ನಂತರದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ದಾಸ್ತಾನು (NCONF ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ)

i. ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮಾಡಲಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು (ಒಣಗಿಸುವುದು, ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದು, ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೊರುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ)

ii ಬಳಸಿದ ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು

iii ಸರಿಯಾದ ಕಂಟೈನರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ?

iv. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಂದ ದೂರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ?

v. ಅನುಸರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಥವಾ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಆಗ್ರಾನಿಕ್ ಅಂಡ್ ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್

ಹಾಪುರ್ ರಸ್ತೆ, ಸಿಬಿಐ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹತ್ತಿರ, ಸೆಕ್ಟರ್ 19, ಕಮಲಾ ನೆಹರು ನಗರ, ಗಾಜಿಯಾಬಾದ್, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ 201002

ಫೋನ್: 0120-2764212, 2764906; ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ 0120-2764901

ಇಮೇಲ್: nbdc@nic.in